

Stiftelser

Inledning

Stiftelsen som organisationsform	7
---	---

Generella författningar

Stiftelselag (1994:1220)	13
---------------------------------------	----

Införande av stiftelselagen , lag (1994:1221)	35
--	----

Stiftelseförordning (1995:1280)	38
--	----

Pensions- och personalstiftelser

Tryggande av pensionsutfästelse m.m. , lag (1967:531)	45
--	----

FFFS 2007:24 Försäkringstekniska grunder	55
---	----

Ändring av villkor m.m.

Permutationslag (1972:205)	58
---	----

Avgifter för ärenden enligt permutationslagen , förordning (1992:203)	59
--	----

Avgiftsförordning (1992:191) – utdrag	60
--	----

Instruktion för Kammarkollegiet , förordning (2007:824)	61
--	----

Permutation av stiftelser	64
--	----

Sammanläggning av stiftelser	68
---	----

Permutation med stöd av permutationslagen	72
--	----

Sekretess och personuppgiftsbehandling

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) – utdrag	76
--	----

Personuppgiftslag (1998:204)	77
---	----

Personuppgiftsförordning (1998:1191)	89
---	----

Registrering – länsstyrelsen

Registrerings- och tillsynsmyndighet för en stiftelse som har sitt säte i

- Värmlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
- Västerbottens och Norrbottens län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
- Kronobergs, Blekinge och Skåne län
Länsstyrelsen i Skåne län
- Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands och Västmanlands län
Länsstyrelsen i Stockholms län
- Västernorrlands och Jämtlands län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- Hallands och Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- Östergötlands, Jönköpings och Kalmar län
Länsstyrelsen i Östergötlands län

Stiftelsen som organisationsform

Stiftelser

Vilka förmögenhetsbildningar är stiftelser?	7
Hur bildas en stiftelse i allmänhet?	7
Olika stiftelsetyper	8
Förvaltningsformer m.m.	8
Bokföring och årsredovisning samt revision	9
Tvångslikvidation och skadestånd m.m.	10
Ändring m.m. av stiftelseförordnandet	10
Tillsyn och registrering	10
Stiftelselagens tillämpning på äldre förmögenhetsbildningar	11
Nya regler om fullständig tillsyn av s.k. offentliga stiftelser	11
Särskilda regler för granskning av statliga stiftelser	11
Särskilda regler enligt kommunallagen	12
Offentlighet och sekretess	12

En stiftelse är en förmögenhet som av sin eller sina stiftare har anslagits för att främja ett bestämt ändamål. Några medlemmar eller ägare finns inte i en stiftelse.

Stiftelselagen (1994:1220), SL, innehåller en civilrättslig reglering av stiftelseinstituttet och bestämmelser om offentlig tillsyn. De senare bestämmelserna innebär bl.a. att en stiftelse utan undantag är knuten till en tillsynsmyndighet.

Bestämmelser om stiftelselagens ikraftträdande m.m. finns intagna i en särskild lag, lagen (1994:1221) om införande av stiftelselagen (införandelagen).

Vilka förmögenhetsbildningar är stiftelser?

Stiftelselagen innehåller en inledande paragraf i vilken nämns fyra olika slags förmögenhetsbildningar vilka godtas som stiftelser. De fyra olika fallen är:

1. stiftelser i allmänhet, ofta kallade vanliga stiftelser,
2. insamlingsstiftelser,
3. kollektivavtalsstiftelser, och
4. trygghandstiftelser.

Närmare bestämmelser om vilka krav som gäller med avseende på bildandet finns beträffande stiftelser enligt p. 1–3 i stiftelselagen och beträffande stiftelser enligt p. 4 i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Här kommer endast stiftelser i allmänhet eller den allmänna definitionen av stiftelsebegreppet att behandlas.

Hur bildas en stiftelse i allmänhet?

Enligt stiftelselagens allmänna definition av stiftelsebegreppet (se 1 kap. 2 och 3 §§ SL) fordras det för stiftelsebildning två rättshandlingar från stiftarens sida, ett förordnande (stiftelseförordnande) och en förmögenhetsdisposition som sker i enlighet med förordnandet. Förordnandet ska innefatta en förklaring från stiftaren att hon eller han för ett bestämt ändamål vill skapa en varaktigt bestående, självständig förmögenhet av egendom som hon eller han tillskjuter själv. Som ett minimum skall viljeförklaringen således ge besked i två avseenden, nämligen om den avsedda stiftelsens ändamål och om vilken egendom som stiftaren avser att tillskjuta för detta ändamål. Förordnandet skall som regel vara skriftligt och undertecknat av stiftaren.

När det därefter gäller förmögenhetsdispositionen innefattar stiftelselagen krav på att den för stiftelsen avsedda egendomen skall vara avskild från stiftarens förmögenhet. Det betyder i regel att den egendom som omfattas av stiftarens förordnande måste ha tagits om hand av någon som lämnat ett åtagande att förvalta den i enlighet med förordnandet (förvaltningsåtagande). Som adressat i en överlåtelseförklaring avseende fast egendom torde man kunna ange den stiftelse som är under bildande.

För att en stiftelse skall föreligga krävs att den är varaktig. Om så är fallet avgörs med utgångspunkt i om den anslagna förmögenheten räcker för att hålla den tänkta stiftelsen "vid liv" så länge att den blir just varaktig.

Bedömningen av om varaktighetsrekvisitet är uppfyllt skall ske med utgångspunkt i den egendom som avskilts för ändamålet i fråga. Det betyder att stiftelselagen inte kommer att omfatta förmögenhetsbildningar som saknar möjlighet att främja sitt ändamål mer än en kortare tid (t.ex. två år) med den avskilda egendomen och detta även om den som avskilt egendomen utfäst ytterligare tillskott vid senare tillfälle (anslagsstiftelser). Det är emellertid inte så att en stiftelse behöver bestå för evigt. Varaktighetsrekvisitet torde kunna anses uppfyllt om det med den egendom som avskilts är möjligt att främja det ifrågavarande ändamålet under fem–sex år. Det bör framhållas att även om varaktighetsrekvisitet inte är uppfyllt kan rättsverkningar vara knutna till förmögenhetsbildningen i fråga.

En stiftelse blir juridisk person – får rättskapacitet – så snart den rättsligt sett finns (jfr 1 kap. 4 § SL). Något registreringsförfarande som för t.ex. aktiebolag är alltså inte föreskrivet. Endast stiftelsens tillgångar svarar för stiftelsens förpliktelser.

Olika stiftelsetyper

För att en stiftelsebildning skall komma till stånd måste den avsedda stiftelsens ändamål anges med en sådan grad av bestämdhet att det går att verkställa. En fullständig ändamålsbestämning för en stiftelse omfattar i princip tre moment:

- syfte,
- verksamhetsföremål, och
- destinatärkrets.

Syftet anger närmare vilket område stiftelsen skall verka inom eller vad den skall verka för, t.ex. vetenskaplig forskning av visst slag, sjukvård eller högre undervisning. Verksamhetsföremålet bestämer närmare på vilket sätt stiftelsen skall främja sitt syfte. Destinatärkretsen slutligen anger vilka krav man måste uppfylla för att kunna komma i fråga för en förmån från stiftelsen.

Om man ser till hur stiftelser i regel främjar sina syften kan stiftelserna delas in i två typer, avkastningsstiftelser och verksamhetsstiftelser. Det karakteristiska för en avkastningsstiftelse är att den främjar sitt syfte genom att utge kontanta bidrag ur den löpande avkastningen på sin förmögenhet, en förmögenhet som i regel består av värdepapper eller banktillgodohavanden. Bakom beteckningen fond följer sig vanligtvis en stiftelse av denna typ.

Det karakteristiska för en verksamhetsstiftelse är att den i regel främjar sitt syfte genom att utöva näringsverksamhet, t.ex. meddela undervisning eller sjukvård mot betalning. Beträffande denna typ av stiftelse bestäms sammansättningen av stiftelsens förmögenhet i första hand av den verksamhet som stiftelsen skall bedriva. Bakom beteckningen anstalt, institut eller inrättning följer sig inte så sällan en stiftelse av detta slag.

Det är inte nödvändigt att alla de tre nämnda momenten är angivna för att det skall anses föreligga ett ändamål med tillräcklig grad av bestämdhet. Beträffande en verksamhetsstiftelse kan det t.o.m. räcka med att ändamålsbestämningen omfattar endast ett visst verksamhetsföremål.

Förvaltningsformer m.m.

Enligt stiftelselagen har en stiftelse antingen egen förvaltning eller anknuten förvaltning (jfr 2 kap. 2 § SL). Det är stiftaren som väljer förvaltningsform.

En stiftelse har egen förvaltning om det för stiftelsebildning nödvändiga förvaltningsåtagandet har lämnats av en eller flera fysiska personer. Den eller de fysiska personer som lämnat förvaltningsåtagandet bildar stiftelsens styrelse. Sedan väl en stiftelse försetts med en beslutför första styrelse är det styrelsen som utser och entledigar ledamöter i styrelsen om inte annat följer av stiftelseförordnandet. Styrelsen företräder stiftelsen gentemot tredje man.

Har förvaltningsåtagandet lämnats av en juridisk person har stiftelsen anknuten förvaltning. Den juridiska person som lämnat förvaltningsåtagandet är stiftelsens förvaltare. Om staten har lämnat ett förvaltningsåtagande är dock stiftelsens förvaltare den myndighet som har lämnat åtagandet för statens räkning. Förvaltaren företräder stiftelsen gentemot tredje man.

Av stiftaren meddelade ändamålsföreskrifter skall alltid följas vid förvaltningen av en stiftelse. Även övriga av stiftaren i stiftelseförordnandet meddelade föreskrifter skall följas om de inte strider mot en tvingande bestämmelse i stiftelselagen eller annan lag eller författning. Om det inte följer av stiftelseförordnandet vilka regler som skall gälla i en viss fråga, fyller stiftelselagens bestämmelser ut förordnandet (jfr 2 kap. 1 § SL).

Utgångspunkten för all stiftelseförvaltning är alltså att föreskrifterna i stiftelseförordnandet skall följas. Det är stiftelsens styrelse eller förvaltare som har ansvaret för att så sker (jfr 2 kap. 3 § SL).

Bokföring och årsredovisning samt revision

Stiftelser som utövar näringsverksamhet är bokföringsskyldiga. Samma krav ställs bland annat på stiftelser som har tillgångar till ett värde som överstiger en och en halv miljon kronor. Bestämmelserna i 2 kap. 4 § bokföringslagen (1999:1078), BFL, innebär att varje tillgång tas upp till ett värde som motsvarar vad den kan anses betinga vid en försäljning under normala förhållanden. Fastigheter och byggnader som är lös egendom skall dock tas upp till taxeringsvärdet.

Bokföringsskyldigheten skall fullgöras enligt bestämmelserna i bokföringslagen.

Stiftelser som är bokföringsskyldiga skall i regel avsluta bokföringen för varje räkenskapsår med en årsredovisning som skall offentliggöras enligt bestämmelserna i årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL. Undantag härifrån gäller dock för stiftelser som är bokföringsskyldiga enbart på grund av tillgångarnas storlek och som får använda sina tillgångar uteslutande till förmån för medlemmar av en viss eller vissa släkter (6 kap. 1 § BFL). Stiftelser skall i förvaltningsberättelsen även lämna uppgift om hur stiftelsens ändamål har främjats under räkenskapsåret (6 kap. 4 § ÅRL).

Alla stiftelser skall ha minst en revisor och är stiftelsen årsredovisningsskyldig skall denne vara kvalificerad. Minst en revisor skall för övrigt i princip vara auktoriserad revisor eller godkänd revisor som avlagt revisorsexamen om stiftelsen under de två senaste räkenskapsåren har uppfyllt minst två av följande tre villkor:

1. haft mer än 50 personer anställda,
2. haft en redovisad balansomslutning om mer än 25 miljoner kronor,
3. haft en nettoomsättning om mer än 50 miljoner kronor.

Detsamma gäller stiftelser som är moderstiftelser i koncerner som uppfyller nämnda villkor.

Om inte annat följer av stiftelseförordnandet utses och entledigas revisorn i en stiftelse med egen förvaltning av stiftelsens styrelse och i en stiftelse med anknuten förvaltning bl.a. av förvaltarens högsta beslutande organ (jfr 4 kap. 1 § SL).

Till revisor kan utses inte endast en fysisk person utan även ett registrerat revisionsbolag (jfr 4 kap. 3 § SL). I en stiftelse genom vilken staten bedriver verksamhet får, under i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet angivna förutsättningar, Riksrevisionen förordna en eller flera revisorer att delta i revisionen tillsammans med övriga revisorer (se 4 kap. 1 § SL).

Om en stiftelse saknar revisor eller inte har kvalificerad revisor när detta krävs enligt stiftelselagen kan tillsynsmyndigheten förordna revisor för stiftelsen (jfr 4 kap. 8 § SL).

Revisionsberättelsen skall offentliggöras på samma sätt som årsredovisningen (8 kap. 3 § ÅRL). I revisionsberättelsen, som skall innehålla uttalande i frågan om ansvarsfrihet endast i fall då detta föreskrivits i stiftelseförordnandet, skall revisorerna bl.a. anmärka om de vid sin granskning funnit att stiftelsens tillgångar har använts i strid med stiftelsens ändamål (4 kap. 11 § SL).

Även stiftelser som inte är bokföringsskyldiga är skyldiga att föra räkenskaper (jfr 3 kap. 2 § SL). Enligt nya regler gäller delvis andra krav på bevarandet av räkenskapsinformationen än vad som gällt tidigare. De nya reglerna gäller från och med det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2010 eller senare.

Tvångslikvidation och skadestånd m.m.

Stiftelselagen innehåller bestämmelser om tvångslikvidation av stiftelser som utövar näringsverksamhet (jfr 7 kap. SL). När en sådan likvidation slutförts anses stiftelsen vara upplöst (jfr 7 kap. 13 § SL).

Stiftelselagen innehåller vidare regler om skadeståndsskyldighet för och entledigande av ledamöter i en stiftelsestyrelse eller stiftelsens förvaltare (jfr 5 kap. 1 § och 9 kap. 6 § SL). I lagen finns också regler om skadeståndsskyldighet för revisor (jfr 5 kap. 2 § SL).

Ändring m.m. av stiftelseförordnandet

I fråga om ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande innehåller stiftelselagen i 6 kap. bestämmelser som gäller oavsett vem som är stiftare. Redan tidigare har gällt att stiftaren inte kan förbehålla sig själv rätten att besluta om ändring m.m. i stiftelseförordnandets föreskrifter, dock med det undantaget att för s.k. äldre stiftelser dylika ändringsbestämmelser givits samma giltighet som enligt äldre rätt. Från och med den 1 januari 2010 har ytterligare förändringar införts med avseende på möjligheten att ändra eller upphäva föreskrifter i stiftelseförordnandet. De nya bestämmelserna medför å ena sidan att det är möjligt att genomföra ändringar i något fler fall än tidigare, men å den andra sidan att alla ändringar och upphävanden, således även sådana som sker med stöd av s.k. äldre ändringsförbehåll, alltid skall anmälas till registreringsmyndigheten.

Möjligheterna att avveckla en stiftelse som inte kan främja sitt ändamål har utökats något den 1 januari 2010 genom att kraven avseende stiftelsens ålder och tillgångarnas värde har mildrats något.

Tillsyn och registrering

Alla stiftelser är knutna till en tillsynsmyndighet. Enligt stiftelselagen är huvudregeln att länsstyrelsen i det län där stiftelsens styrelse eller förvaltare har sitt säte är tillsynsmyndighet. Tillsynen kommer dock framledes att koncentreras till ett färre antal länsstyrelser än idag. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får dock besluta att en annan myndighet skall vara tillsynsmyndighet (jfr 9 kap. 1 § SL).

Tillsynsmyndigheten skall ingripa, om det kan antas att stiftelsens förvaltning eller revisionen av stiftelsen inte utövas i enlighet med stiftelseförordnandet eller bestämmelserna i stiftelselagen eller att en styrelseledamot eller förvaltaren annars missköter sitt uppdrag (jfr 9 kap. 3 § SL). Ett ingripande kan utmynna i att tillsynsmyndigheten t.ex. förelägger styrelseledamoten eller förvaltaren att fullgöra sina åligganden eller för stiftelsens räkning väcker talan om skadestånd mot eller väcker talan om entledigande av styrelseledamoten eller förvaltaren.

Årsredovisningsskyldiga stiftelser är föremål för återkommande kontroll. Kopior av årsredovisningen och revisionsberättelsen skall nämligen som ovan framhållits offentliggöras. Detta sker genom att de sänds in till registreringsmyndigheten (se 8 kap. 3 § ÅRL).

Om stiftaren i förordnandet har föreskrivit att stiftelsen inte skall stå under tillsyn, har tillsynsmyndigheten som regel möjlighet att ingripa mot stiftelsen endast om det kan antas att styrelsen eller förvaltaren åsidosätter stiftelselagens bestämmelser om t.ex. årsredovisning eller revision (jfr 9 kap. 10 § SL). Ett ingripande kan i dessa fall aldrig utmynna i att tillsynsmyndigheten väcker skadeståndstalan för stiftelsens räkning eller talan om entledigande av en styrelseledamot eller förvaltaren (jfr 5 kap. 4 § fjärde stycket och 9 kap. 6 § andra stycket SL).

Kammarkollegiet har numera fått rätt att besluta att en stiftelse i visst hänseende skall vara undantagen från tillsyn om stiftelseförordnandet ger stöd för ett sådant undantag och det finns särskilda skäl (se 9 kap. 10 a § SL).

Enligt den lagstiftning som trädde i kraft per den 1 januari 2010 skall *alla stiftelser registreras*. En föreskrift i stiftelseförordnandet om att stiftelsen inte skall vara registrerad utgör därmed inte längre något hinder mot registrering. Den länsstyrelse som är registreringsmyndighet skall också vara tillsynsmyndighet (jfr 9 kap. 1 § SL). För en stiftelse som inte är registrerad i stiftelseregistret vid lagens ikraftträdande gäller de äldre bestämmelserna om registrering fram till utgången av 2015, om inte stiftelsen själv väljer att dessförinnan ansöka om registrering. Sker ingen registrering före utgången av år 2015 skall stiftelsen avvecklas.

Som redan tidigare nämnts har registreringen inte någon betydelse för rättskapacitetens inträde. Det bör påpekas att registreringsmyndigheten skall vägra att registrera det som uppenbart inte är en stiftelse. Det är alltså inte uteslutet att registret omfattar även organisationer som inte är stiftelser i rättslig mening.

Stiftelselagens tillämpning på äldre förmögenhetsbildningar

En förmögenhetsbildning som kommit till före stiftelselagens ikraftträdande (äldre förmögenhetsbildning) skall enligt införandelagen anses som stiftelse enligt stiftelselagen om förmögenhetsbildningen närmast före ikraftträdandet uppfyllde de krav som enligt stiftelselagen ställs på stiftelsebildning. Detta gäller även om förmögenhetsbildningen inte uppfyllde kravet på att stiftelseförordnandet skall vara skriftligt eller att egendom skall ha avskilts (jfr 3 § införandelagen). Det förhållandet att det senare kravet eftergivits beträffande äldre förmögenhetsbildningar innebär bl. a. att bedömningen av om varaktighetsrekvisitet är uppfyllt eller inte får ske med beaktande av utfästelser om ytterligare tillskott till den ifrågakvarande förmögenhetsbildningen vilka utställts vid förmögenhetsbildningens tillkomst. Härav följer att äldre s.k. anslagsstiftelser kan vara att betrakta som stiftelser enligt stiftelselagen.

I princip gäller bestämmelserna i stiftelselagen för äldre förmögenhetsbildningar som enligt införandelagen anses som stiftelser enligt stiftelselagen (jfr 4 § införandelagen). Enligt införandelagen (jfr 11 § införandelagen) skall föreskrifter som före stiftelselagens ikraftträdande har fastställts för en stiftelse av regeringen, Kammarkollegiet eller en länsstyrelse vid tillämpningen av stiftelselagen anses som föreskrifter i ett stiftelseförordnande.

Nya regler om fullständig tillsyn av s.k. offentliga stiftelser

Enligt stiftelselagen har hittills gällt att stiftelser som bildats av eller tillsammans med staten, en kommun eller ett landsting eller som förvaltats av en statlig myndighet, s.k. offentliga stiftelser, inte varit underkastade tillsyn i samma utsträckning som andra stiftelser. Genom de nya regler som trädde i kraft den 1 januari 2010 är dock även de offentliga stiftelserna underkastade en fullständig tillsyn. Bestämmelserna i 9 kap. 3–5 §§ SL om tillsynsmyndighetens rätt och skyldighet att ingripa vid misstanke om oegentligheter, att begära in handlingar eller upplysningar och att utfärda förbud m.m. kommer således att gälla även för dessa stiftelser.

Särskilda regler för granskning av statliga stiftelser

Riksrevisionen har rätt att inom ramen för effektivitetsrevisionen granska sådan verksamhet som staten bedriver i form av stiftelse, om verksamheten är reglerad i lag eller någon annan författning eller om stiftelsen är bildad av eller tillsammans med staten eller förvaltas av en statlig myndighet.

Särskilda regler enligt kommunallagen

Innan en kommun eller ett landsting lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till en stiftelse, som kommunen eller landstinget bildar ensam, skall fullmäktige i kommunen eller landstinget utse samtliga ledamöter i styrelsen för stiftelsen och även minst en revisor. Vidare skall fullmäktige se till att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut fattas i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (3 kap. 17 § kommunallagen [1991:900]). Det krävs att bestämmelser med nu nämnda innebörd tas in i stiftelseförordnandet för att den i kommunallagen avsedda regleringen skall bli gällande.

När det gäller stiftelser som kommunen eller landstinget bildar tillsammans med någon annan, skall fullmäktige se till att stiftelsen blir bunden av de villkor som avses i 3 kap. 17 § kommunallagen i en omfattning som är rimlig med hänsyn till verksamhetens art och omständigheterna i övrigt (se 3 kap. 18 § nämnda lag).

Offentlighet och sekretess

Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet gäller i tillämpliga delar också handlingar hos vissa organ som anges i en särskild bilaga till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), i den mån handlingarna hör till den verksamhet som nämns i bilagan (jfr 2 kap. 4 § nämnda lag). De i bilagan angivna organen skall vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen jämföras med myndighet. Regleringen, som är avsedd att omfatta enskilda rättssubjekt med förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning, är tillämplig på vissa stiftelser.

I fråga om stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar också gälla handlingar hos stiftelsen. Kommuner och landsting skall anses utöva ett sådant inflytande om de ensamma eller tillsammans har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för stiftelsen (jfr 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen).

I fråga om stiftelser där kommunen eller landstinget *inte* utövar ett rättsligt bestämmande inflytande skall fullmäktige verka för att allmänheten skall ha rätt att ta del av handlingar hos stiftelsen enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (jfr 3 kap. 18 § kommunallagen).

Universitetsadjunkt Magdalena Giertz
Uppsala universitet

Stiftelse­lag (1994:1220)

(senast ändrad genom SFS 2009:821)

1 kap. Inledande bestämmelser	13
2 kap. Förvaltning	15
Allmänt om förvaltningen	15
Egen förvaltning	16
Anknuten förvaltning	17
3 kap. Bokföring och årsredovisning m.m.	18
Bokföring	18
Räkenskaper	18
Värdet av stiftelsens tillgångar	18
4 kap. Revision	19
5 kap. Skadestånd	23
6 kap. Ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande	24
Ändring m.m. efter tillstånd av Kammarkollegiet	24
Ändring m.m. efter tillstånd av tillsynsmyndigheten	24
Ändring m.m. utan tillstånd	24
Ändring m.m. i fråga om statliga stiftelser	24
Upphörande av en stiftelse i visst fall	25
7 kap. Likvidation och upplösning	25
Förutsättningar för likvidation m.m.	25
Förfarandet hos domstolen	25
Genomförande av likvidationen	26
Likvidation efter konkurs	27
Upplösning utan likvidation	27
8 kap. Stiftelses firma	27
9 kap. Tillsyn m.m.	28
Inledande bestämmelser	28
Tillsynens innebörd m.m.	28
Tillsynens innebörd i fråga om vissa stiftelser	29
Överklagande	30
Straff	30
10 kap. Registrering	30
Allmänna bestämmelser om registrering	30
Särskilda bestämmelser för stiftelser som avser att utöva eller som utövar näringsverksamhet	32
Om ingripande av registreringsmyndigheten m.m.	32
11 kap. Insamlingsstiftelser och kollektivavtalsstiftelser	33
I kraftträdande- och övergångsbestämmelser	34
Propositioner	34

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § En stiftelse bildas genom

1. förordnande enligt 2 §,
2. förordnande enligt 11 kap. 1 §,
3. förordnande i kollektivavtal enligt 11 kap. 3 §, eller
4. åtgärd för grundande av pensionsstiftelse eller personalstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

För sådana stiftelser som avses i första stycket 2 och 3 gäller bestämmelserna i denna lag endast i den utsträckning som anges i 11 kap. För stiftelser som avses i första stycket 4 gäller endast lagen om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

2 § En stiftelse bildas genom att egendom enligt förordnande av en eller flera stiftare avskiljs för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål.

Stiftelsens egendom skall anses vara avskild när den har tagits om hand av någon som har åtagit sig att förvalta den i enlighet med stiftelseförordnandet.

3 § Ett stiftelseförordnande ska vara skriftligt och undertecknat av stiftaren eller stiftarna. Bestämmelsen i 9 § ska inte tillämpas.

Ett giltigt testamentariskt förordnande ska godtas som ett stiftelseförordnande enligt denna lag utan hinder av första stycket. *Lag (2008:86)*

4 § En stiftelse kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.

För en stiftelses förpliktelser svarar endast stiftelsens tillgångar.

5 § En stiftelse är moderstiftelse och en annan juridisk person är dotterföretag, om stiftelsen

1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen,
2. äger andelar i den juridiska personen och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga andelar,
3. äger andelar i den juridiska personen och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, eller
4. äger andelar i den juridiska personen och har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över denna på grund av avtal med den juridiska personen eller på grund av föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar.

Vidare är en juridisk person dotterföretag till moderstiftelsen, om ett annat dotterföretag till moderstiftelsen eller moderstiftelsen tillsammans med ett eller flera andra dotterföretag eller flera andra dotterföretag tillsammans

1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen,
2. äger andelar i den juridiska personen och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga andelar, eller
3. äger andelar i den juridiska personen och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

Om ett dotterföretag äger andelar i en juridisk person och på grund av avtal med den juridiska personen eller på grund av föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över den juridiska personen, är även denna dotterföretag till moderstiftelsen.

Moderstiftelse och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

Med koncernföretag avses i denna lag företag i samma koncern. *Lag (1999:1106)*

5 a § I de fall som avses i 5 § första stycket 1–3 och andra stycket skall sådana rättigheter som tillkommer någon som handlar i eget namn men för en annan fysisk eller juridisk persons räkning anses tillkomma den personen.

Vid bestämmandet av antalet röster i ett dotterföretag beaktas inte de andelar i dotterföretaget som innehas av det företaget självt eller av dess dotterföretag. Det samma gäller andelar som innehas av den som handlar i eget namn men för dotterföretagets eller dess dotterföretags räkning. *Lag (1999:1106)*

5 b § Vid tillämpningen av 5 och 5 a §§ avses med andelar aktier och andra andelar i juridiska personer. *Lag (1999:1106)*

6 § En stiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet stiftelse.

Ingen annan än en stiftelse får i sitt namn använda ordet stiftelse eller en förkortning av detta ord.

Bestämmelser om stiftelses firma finns i 8 kap.

7 § Bestämmelserna i 5–5 b §§, 6 § första stycket och 2–10 kap. gäller inte i fråga om stiftelser vilkas tillgångar enligt stiftelseförordnandet får användas endast till förmån för bestämda fysiska personer. *Lag (1999:1106)*

8 § I 9 kap. finns bestämmelser om att stiftelser står under tillsyn av en tillsynsmyndighet. I 10 kap. finns bestämmelser om att stiftelser ska vara registrerade i ett stiftelseregister. *Lag (2009:244)*

9 § En handling enligt denna lag som ska vara undertecknad får, om något annat inte anges, undertecknas med avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer. *Lag (2008:86)*

2 kap. Förvaltning

Allmänt om förvaltningen

1 § Föreskrifterna i stiftelseförordnandet skall följas vid förvaltningen av stiftelsens angelägenheter, om inte föreskrifterna strider mot någon bestämmelse i denna lag.

2 § Om ett åtagande att förvalta stiftelsens egendom i enlighet med stiftelseförordnandet görs av en eller flera fysiska personer, föreligger egen förvaltning. Görs ett sådant åtagande av en juridisk person, föreligger anknuten förvaltning.

Den eller de fysiska personer som har åtagit sig att förvalta stiftelsens egendom i enlighet med stiftelseförordnandet bildar styrelse för stiftelsen. Vid ett sådant omhändertagande av egendom som avses i 1 kap. 2 § andra stycket får stiftelsen företrädas av någon som skall ingå i styrelsen.

Den juridiska person som har åtagit sig att förvalta stiftelsens egendom är förvaltare för stiftelsen. Om staten har gjort ett sådant åtagande, är det i stället den myndighet som har gjort åtagandet för statens räkning som är förvaltare.

3 § Styrelsen eller förvaltaren svarar för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs.

Första stycket medför inte ansvar för styrelsen eller förvaltaren för åtgärder som i enlighet med stiftelseförordnandet vidtagits av någon annan än styrelsen i fråga om att utse eller entlediga ledamöter eller ordförande i styrelsen eller av någon annan än styrelsen eller förvaltaren i fråga om att utse eller entlediga revisor i stiftelsen eller att bestämma arvode åt styrelsen, förvaltaren eller revisorerna.

Inte heller medför första stycket ansvar för styrelsen eller förvaltaren för innehållet i en revisors uppdrag till den del det finns föreskrifter om detta i stiftelseförordnandet.

4 § I den mån det inte följer av stiftelseförordnandet hur stiftelsens förmögenhet skall vara placerad, svarar styrelsen eller förvaltaren för att förmögenheten är placerad på ett godtagbart sätt.

5 § En stiftelse får placera sin förmögenhet gemensamt med andra stiftelser, om inte annat följer av stiftelseförordnandet.

6 § En stiftelse får inte lämna penninglån till eller ställa säkerhet till förmån för

1. stiftaren eller förvaltaren,
2. den som ensam eller tillsammans med andra företräder stiftelsen enligt 16 eller 23 § eller företräder förvaltaren eller, om stiftelsen förvaltas av ett handelsbolag, den som är bolagsman i bolaget,
3. den som ensam eller tillsammans med andra har rätt att företräda ett dotterföretag till stiftelsen eller, om företaget är ett handelsbolag, är bolagsman i bolaget,
4. den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1–3,
5. den som är besvägrad med en person som avses i 1–3 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är eller har varit gift med den andres syskon, eller
6. en juridisk person över vars verksamhet någon som avses i 1–5 har ett bestämmande inflytande.

Vad som sägs i första stycket 4 och 5 skall även avse den som på grund av samboförhållande på liknande sätt är närstående till en person som avses i första stycket 1–3.

Första stycket 2–5 och andra stycket gäller inte vid utlåning till någon som omfattas av dessa bestämmelser om stiftelsen skall främja sitt syfte genom att lämna penninglån till eller ställa säkerhet för enskilda personer och låntagaren tillhör den personkrets som skall gynnas. Bestämmelsen i första stycket 6 gäller inte om gäldenären är ett dotterföretag till stiftelsen.

7 § Styrelsen eller förvaltaren skall besluta om stiftelsens namn, om stiftelseförordnandet inte innehåller någon föreskrift om namn för stiftelsen.

Vad som sägs i denna lag om föreskrifter i ett stiftelseförordnande gäller också beslut som fattats enligt första stycket.

8 § Styrelsen eller förvaltaren svarar för att stiftelsen fullgör sin bokföringsskyldighet m. m. enligt bokföringslagen (1999:1078) eller, i förekommande fall, sin skyldighet att föra räkenskaper enligt 3 kap. 2 § denna lag.

Styrelsen eller förvaltaren svarar för att stiftelseförordnandet och övriga handlingar avseende stiftelsen förvaras på ett ordnat och betryggande sätt. *Lag (1999:1106)*

Egen förvaltning

9 § Styrelsen skall utse och entlediga ledamöter om inte annat följer av stiftelseförordnandet.

Ett uppdrag som ledamot i en styrelse med två eller flera ledamöter upphör, om ledamoten anmäler det hos den som har utsett honom eller, om denne inte kan nås, hos styrelsen.

Ett uppdrag som ledamot i en styrelse med endast en ledamot upphör, om ledamoten anmäler det hos tillsynsmyndigheten och hos den som har utsett honom, om denne kan nås.

10 § Styrelsen för en stiftelse får inte bestå av enbart stiftaren eller stiftarna. Den som är underårig eller försatt i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara styrelseledamot.

11 § Inom styrelsen skall en ledamot vara ordförande. Ordföranden skall se till att sammanträden hålls när det behövs. Styrelsen skall sammankallas om en styrelseledamot begär det.

Ordföranden skall väljas av styrelsen. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Bestämmelserna i andra stycket gäller endast om inte annat följer av stiftelseförordnandet.

12 § Styrelsen är beslutförför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter är närvarande. Om det i stiftelseförordnandet föreskrivs att fler styrelseledamöter måste vara närvarande, gäller i stället det. Om inte stiftelseförordnandet föreskriver en särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder.

13 § Över styrelsens beslut ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av den som har varit protokollförförare. Det ska justeras av ordföranden, om denne inte har fört protokollet. *Lag (2009:244)*

14 § En styrelseledamot får inte handlägga frågor som rör avtal mellan honom och stiftelsen. Han får inte heller handlägga frågor om avtal mellan stiftelsen och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot stiftelsens. Med avtal jämställs annan rättshandling samt rättegång eller annan tal.

År styrelsen enligt första stycket förhindrad att företräda stiftelsen, får tillsynsmyndigheten på styrelsens begäran förordna en god man att företräda stiftelsen i styrelsens ställe.

15 § En styrelseledamot har rätt till skäligt arvode. Beslut om arvode får fattas av styrelsen.

Första stycket gäller endast om inte annat har föreskrivits i stiftelseförordnandet.

16 § Styrelsen företräder stiftelsen och tecknar dess namn och firma.

När en stiftelse har registrerats i stiftelseregistret, får styrelsen bemyndiga någon annan att företräda stiftelsen och teckna dess namn och firma. Styrelsen får när som helst återkalla ett sådant bemyndigande. Bestämmelserna i 14 § gäller i fråga om den som har fått ett sådant bemyndigande även om han eller hon inte är styrelseledamot.

Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte bemyndigas att företräda stiftelsen.

En stiftelse som har försatts i konkurs företräds som konkursgäldenär av den styrelse som finns vid konkursens början. Bestämmelserna i 9 § gäller dock under konkursen. *Lag (2009:244)*

16 a § Om stiftelsen inte har någon behörig företrädare som är bosatt i Sverige, skall styrelsen bemyndiga en person som är bosatt här att på stiftelsens vägnar ta emot delgivning (särskild delgivningsmottagare). Ett sådant bemyndigande får inte lämnas till någon som är underårig eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. *Lag (2005:246)*

17 § Om styrelsen eller någon annan företrädare för stiftelsen har företagit en rättshandling för stiftelsen och därvid överskridit sin befogenhet, gäller inte rättshandlingen mot stiftelsen, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

18 § Om det finns suppleanter för styrelseledamöterna, tillämpas bestämmelserna i denna lag om styrelseledamöter också på suppleanterna.

Anknuten förvaltning

19 § Ett uppdrag som förvaltare upphör, om förvaltaren anmäler det hos tillsynsmyndigheten och hos den som har utsett honom, om denne kan nås.

Stiftaren får inte vara förvaltare. Den som är försatt i konkurs får inte heller vara förvaltare.

20 § Över de beslut som förvaltaren fattar rörande stiftelsen ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av den som har varit protokollförare. Fattas beslut vid ett sammanträde, ska protokollet justeras av ordföranden, om denne inte har fört protokollet. *Lag (2009:244)*

21 § Förvaltaren får inte handlägga frågor som rör avtal mellan honom och stiftelsen. Förvaltaren får inte heller handlägga frågor om avtal mellan stiftelsen och tredje man, om förvaltaren i frågan har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot stiftelsens. Med avtal jämställs rättegång eller annan talan.

Första stycket tillämpas också på företrädare för förvaltaren.

Är förvaltaren enligt första stycket förhindrad att företräda stiftelsen, får tillsynsmyndigheten på förvaltarens begäran förordna en god man att företräda stiftelsen i förvaltarens ställe.

22 § Förvaltaren har rätt till skäligt arvode i efterskott för kalenderår. Beslut om arvode får fattas av förvaltaren.

Första stycket gäller endast om inte annat har föreskrivits i stiftelseförordnandet.

23 § Förvaltaren företräder stiftelsen och tecknar dess namn och firma.

När en stiftelse har registrerats i stiftelseregistret, får förvaltaren bemyndiga någon annan att företräda stiftelsen och teckna dess namn och firma. Förvaltaren får när som helst återkalla ett sådant bemyndigande. Bestämmelserna i 21 § gäller i

fråga om den som har fått ett sådant bemyndigande även om han eller hon inte är företrädare för förvaltaren.

Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte bemyndigas att företräda stiftelsen.

En stiftelse som har försatts i konkurs företräds som konkursgäldenär av den förvaltare som finns vid konkursens början. Bestämmelserna i 19 § gäller dock under konkursen. *Lag (2009:244)*

23 a § Om stiftelsen eller dess förvaltare inte har någon behörig företrädare som är bosatt i Sverige, skall förvaltaren bemyndiga en person som är bosatt här att på stiftelsens vägnar ta emot delgivning (särskild delgivningsmottagare). Ett sådant bemyndigande får inte lämnas till någon som är underårig eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. *Lag (2005:246)*

24 § Har förvaltaren eller någon annan företrädare för stiftelsen företagit en rättshandling för stiftelsen och därvid överskridit sin befogenhet, gäller inte rättshandlingen mot stiftelsen, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

3 kap. Bokföring och årsredovisning m.m.

Bokföring

1 § I bokföringslagen (1999:1078) finns bestämmelser om när en stiftelse är bokföringsskyldig och om den skall avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning eller med ett årsbokslut.

Om bokföringsskyldigheten upphör, skall detta anmälas till tillsynsmyndigheten.

Lag (1999:1106)

Räkenskaper

2 § Stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen (1999:1078) ska fortlöpande föra räkenskaper över belopp som har inbetalats till eller utbetalats av stiftelsen. Det ska finnas verifikationer för in- och utbetalningar. En stiftelse som har sin förmögenhet gemensamt placerad med en annan stiftelses förmögenhet, får beträffande den gemensamt placerade förmögenheten ha räkenskaper som är gemensamma med den andra stiftelsen.

Räkenskaperna ska avslutas med en sammanställning för varje räkenskapsår. Av sammanställningen ska framgå tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut samt inkomster och utgifter under räkenskapsåret. I sammanställningen ska även anges värdet av stiftelsens tillgångar vid räkenskapsårets slut.

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det tionde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Efter särskilt föreläggande av tillsynsmyndigheten ska en kopia av den sammanställning som anges i andra stycket ges in dit. Sådant föreläggande ska utfärdas när någon begär det. Beslut om föreläggande får förenas med vite. Fråga om utdömande av vite prövas av tillsynsmyndigheten. *Lag (2009:244)*

Värdet av stiftelsens tillgångar

3 § Vid bestämmandet av värdet på stiftelsens tillgångar enligt 2 § andra stycket skall varje tillgång tas upp till ett värde som motsvarar vad tillgången kan anses betinga vid en försäljning under normala förhållanden. Fastigheter och byggnader som är lös egendom tas dock upp till taxeringsvärdet om ett sådant värde finns.

Lag (1999:1106)

4–12 §§ har upphävts genom lag (1999:1106).

4 kap. Revision

1 § En stiftelse skall ha minst en revisor.

Om inte annat föreskrivs i stiftelseförrordnandet, utses och entledigas revisorn i en stiftelse med egen förvaltning av styrelsen.

Om inte annat föreskrivs i stiftelseförrordnandet, utses och entledigas revisorn i en stiftelse med anknuten förvaltning av

1. förvaltarens högsta beslutande organ,
2. regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om förvaltaren är en statlig myndighet, eller
3. samtliga bolagsmän i förening, om förvaltaren är ett handelsbolag.

I en stiftelse som avses i 2 § 5 lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. får Riksrevisionen förordna en eller flera revisorer att delta i revisionen tillsammans med övriga revisorer. *Lag (2002:1033)*

2 § Om inte annat föreskrivs i stiftelseförrordnandet, får en stiftelse ha en eller flera revisorssuppleanter. Bestämmelserna i denna lag om revisorer tillämpas också på revisorssuppleanterna.

3 § Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte vara revisor.

En revisor skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till stiftelsens ändamål samt arten och värdet av stiftelsens tillgångar fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan även ett registrerat revisionsbolag utses. Bestämmelser om vem som kan vara huvudansvarig för revisionen och om underrättelseskylldighet finns i 17 § revisorslagen (2001:883). Bestämmelserna i 6 § i detta kapitel tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i dotterföretag bör minst en av moderstiftelsens revisorer utses, om det kan ske. *Lag (2001:887)*

4 § Minst en revisor skall vara auktoriserad eller godkänd revisor, om stiftelsen enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldig att upprätta årsredovisning.

Minst en revisor skall vara auktoriserad revisor eller godkänd revisor som avlagt revisorsexamen, om stiftelsen uppfyller mer än ett av följande villkor:

1. medelantalet anställda i stiftelsen har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
2. stiftelsens redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 25 miljoner kronor,
3. stiftelsens redovisade nettoomsättning med tillägg av bidrag, gåvor och andra liknande intäkter har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50 miljoner kronor.

Bestämmelserna i andra stycket gäller även för en moderstiftelse i en koncern om koncernen uppfyller mer än ett av följande villkor:

1. medelantalet anställda i koncernen har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
2. stiftelsen och de övriga koncernföretagens redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 25 miljoner kronor,
3. stiftelsens och de övriga koncernföretagens redovisade nettoomsättning med tillägg av bidrag, gåvor och andra liknande intäkter som stiftelsen har fått har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50 miljoner kronor.

Vid tillämpningen av tredje stycket 2 och 3 skall fordringar och skulder mellan koncernföretag, liksom internvinster, elimineras. Detsamma gäller för intäkter och kostnader som hänförs till transaktioner mellan koncernföretag, liksom förändring av internvinst.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan i fall som avses i andra och tredje styckena besluta att det i stället för en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor som avlagt revisorsexamen får utses en viss annan godkänd revisor. Ett sådant beslut gäller i högst fem år. *Lag (2007:133)*

5 § I fråga om andra stiftelser än som avses i 4 § första stycket får tillsynsmyndigheten besluta att minst en revisor skall vara auktoriserad eller godkänd revisor.

6 § Den får inte vara revisor som

1. är stiftelsens stiftare eller förvaltare,
2. ensam eller tillsammans med andra företräder stiftelsen enligt 2 kap. 16 eller 23 § eller företräder förvaltaren eller, om stiftelsen förvaltas av ett handelsbolag, är bolagsman i bolaget,
3. ensam eller tillsammans med andra har rätt att företräda ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller, om dotterföretaget är ett handelsbolag, är bolagsman i företaget,
4. biträder vid förändret av stiftelsens räkenskaper eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning eller stiftelsens kontroll däröver,
5. är anställd hos eller på annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till stiftelsen eller till förvaltaren eller till någon annan som avses i 1–4,
6. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid grundbokföringen eller förändret av räkenskaper enligt 3 kap. 2 § eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning eller stiftelsens kontroll däröver,
7. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1–4 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
8. står i låneskuld till stiftelsen eller förvaltaren eller till ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller har förpliktelser för vilka stiftelsen, förvaltaren eller dotterföretag till stiftelsen eller förvaltaren har ställt säkerhet.

I fråga om stiftelser som avses i 4 § andra eller tredje stycket gäller, i stället för bestämmelsen i första stycket 6, att den inte får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid bokföringen eller förändret av räkenskaper enligt 3 kap. 2 § eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning eller stiftelsens kontroll däröver.

I ett dotterföretag får inte den vara revisor som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i moderstiftelsen.

En revisor får vid revisionen inte anlita någon som enligt första–tredje styckena inte är behörig att vara revisor. Har stiftelsen, stiftaren, förvaltaren eller ett dotterföretag någon anställd i sin tjänst med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen ha hand om intern revision eller granskning av liknande slag, får revisorn dock anlita en sådan anställd i den utsträckning som det är förenligt med god revisionsd.

Lag (2006:401)

7 § En revisor utses för bestämd tid eller tills vidare.

Ett uppdrag som revisor upphör,

1. om revisorn anmäler det hos den som har utsett honom eller henne,
2. om revisorn entledigas på saklig grund av någon som enligt 1 § andra eller tredje stycket har rätt att göra det, eller
3. när en ny revisor har utsetts.

Om ett uppdrag att vara revisor för bestämd tid upphör i förtid, ska revisorn genast anmäla detta till tillsynsmyndigheten, om uppdraget har gällt en stiftelse som enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldig att upprätta årsredovisning. Detsamma gäller om ett uppdrag att vara revisor tills vidare upphör utan att en ny revisor har utsetts. Revisorn ska i anmälan lämna en redogörelse för iakttagelserna vid den granskning som han eller hon har utfört under den del av löpande räkenskapsår som uppdraget

har omfattat. För anmälan gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 11 § tredje och fjärde styckena om revisionsberättelse. Kopia av anmälan ska överlämnas till stiftelsens styrelse eller förvaltare.

Bestämmelsen i tredje stycket tillämpas inte om uppdraget har gällt en sådan stiftelse som avses i 9 kap. 10 § första stycket.

Om en revisors uppdrag upphör i förtid eller ett uppdrag att vara revisor tills vidare upphör utan att en ny revisor har utsetts, ska revisorn och den som har utsett revisorn underrätta tillsynsmyndigheten om skälet till detta. *Lag (2009:567)*

7 a § Om en revisors uppdrag upphör i förtid eller ett uppdrag att vara revisor tills vidare upphör utan att en ny revisor har utsetts eller om bestämmelserna i 6 § hindrar honom eller henne från att vara revisor, ska den som enligt 1 § andra eller tredje stycket har rätt att utse och entlediga revisor vidta åtgärder för att en ny revisor utses.

Lag (2009:567)

8 § Tillsynsmyndigheten kan förordna revisor för en stiftelse, om

1. någon revisor inte är utsedd,
2. någon auktoriserad eller godkänd revisor inte är utsedd när det krävs enligt 4 eller 5 §,
3. en utsedd revisor inte får vara revisor enligt vad som föreskrivs i 3 § första stycket eller 6 §, eller
4. en föreskrift i stiftelseförordnandet om antalet revisorer eller om revisors behörighet har åsidosatts.

I fall som avses i första stycket 1–4 är styrelsen eller förvaltaren skyldig att göra anmälan till tillsynsmyndigheten, om inte rättelse utan dröjsmål sker genom den som utser revisor.

Förordnande enligt första stycket skall meddelas efter det att stiftelsen har hörts och avse tid till dess att en annan revisor har blivit utsedd. Vid förordnande av revisor i fall som avses i första stycket 2–4 skall tillsynsmyndigheten entlediga den tidigare utsedde revisorn.

9 § Revisorerna skall i den omfattning som följer av god revisionsredovisning granska stiftelsens räkenskaper och årsredovisning, årsbokslut eller sammanställning enligt 3 kap. 2 § andra stycket samt styrelsens eller förvaltarens förvaltning.

Om stiftelsen är en moderstiftelse som skall upprätta koncernredovisning, skall revisorerna även granska koncernredovisningen och koncernföretagens inbördes förhållanden i övrigt.

Innehåller stiftelseförordnandet föreskrifter om revision skall dessa iakttas, om de inte strider mot första eller andra stycket eller mot någon annan bestämmelse i denna lag. *Lag (1999:1106)*

10 § Styrelsen eller förvaltaren skall ge revisorerna tillfälle att verkställa granskningen i den omfattning som dessa finner behövt samt lämna de upplysningar och den hjälp som revisorerna begär. Samma skyldighet har företagsledningen och revisorerna i ett dotterföretag gentemot en revisor i moderstiftelsen.

I 8 kap. 2 och 16 §§ årsredovisningslagen (1995:1554) finns bestämmelser om vid vilken tidpunkt årsredovisningen och, i förekommande fall, koncernredovisningen senast skall lämnas till revisorn.

Om stiftelsen inte är skyldig att upprätta årsredovisning enligt bokföringslagen (1999:1078), skall årsbokslutet eller den sammanställning över räkenskaperna som anges i 3 kap. 2 § andra stycket lämnas till revisorn inom fyra månader efter räkenskapsårets utgång. *Lag (2001:305)*

11 § Revisorerna skall avge en revisionsberättelse för varje räkenskapsår.

I fråga om stiftelser som enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldiga att upprätta årsredovisning skall revisionsberättelsen innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har gjorts upp enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Innehål-

ler inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt årsredovisningslagen, skall detta anges och behövliga upplysningar lämnas i revisionsberättelsen, om det kan ske.

I revisionsberättelsen skall det också anmärkas om revisorerna vid sin granskning har funnit att

1. stiftelsens tillgångar har använts i strid med stiftelsens ändamål eller att dess förmögenhet är placerad i strid med stiftelseförordnandet eller med 2 kap. 4 eller 6 §,
2. någon annan åtgärd eller försummelse innebär att föreskrifterna i stiftelseförordnandet eller bestämmelserna i denna lag eller årsredovisningslagen inte har följts, eller
3. vad som enligt 1 eller 2 ligger en styrelseledamot eller förvaltaren till last eller annan åtgärd eller försummelse kan föranleda ersättningsskyldighet enligt 5 kap. 1 § första meningen eller entledigande enligt 9 kap. 6 §.

Om stiftelsen har utövat näringsverksamhet under räkenskapsåret, skall även 30 § första stycket revisionslagen (1999:1079) iakttas när revisionsberättelsen upprättas.

I en moderstiftelse skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse för koncernen. Härvid skall andra stycket och tredje stycket 2 och 3 tillämpas. *Lag (1999:1106)*

12 § Sedan revisorerna i en stiftelse som enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldig att upprätta årsredovisning har slutfört granskningen, skall de skriva en hänvisning till revisionsberättelsen på årsredovisningen och, i en moderstiftelse, på koncernredovisningen. Finner revisorerna att balansräkningen eller resultaträkningen är oriktig, skall de anteckna även detta. I en moderstiftelse gäller detsamma i fråga om koncernbalansräkningen och koncernresultaträkningen. *Lag (1999:1106)*

13 § Revisorerna skall överlämna revisions- och koncernrevisionsberättelsen samt den av dem påtecknade års- och koncernredovisningen, årsbokslutet eller sammanställningen till styrelsen eller förvaltaren senast fem och en halv månader efter utgången av stiftelsens räkenskapsår.

14 § Erinringar som revisorerna framställer till styrelsen eller förvaltaren och som inte har tagits in i revisionsberättelsen skall de anteckna i protokoll eller någon annan handling. Handlingen skall överlämnas till styrelsen eller förvaltaren.

15 § Revisorerna får inte obehörigen lämna upplysningar till utomstående om sådana stiftelsens angelägenheter som de har fått kännedom om vid fullgörandet av sitt uppdrag, om det kan vara till nackdel för stiftelsen.

Revisorerna är skyldiga att

1. till medrevisor, ny revisor, tillsynsmyndigheten och, om stiftelsen har försatts i konkurs, konkursförvaltaren lämna behövliga upplysningar om stiftelsens angelägenheter, samt
2. på begäran lämna upplysningar om stiftelsens angelägenheter till undersökningsledaren under förundersökning i brottmål.

Bestämmelsen i andra stycket 1 om upplysningsskyldighet till tillsynsmyndigheten gäller inte när det är fråga om sådan stiftelse som avses i 9 kap. 10 § första stycket. Detsamma gäller upplysningar i sådana hänseenden där stiftelsen är undantagen från tillsyn enligt 9 kap. 10 a §.

Revisorerna i en stiftelse som omfattas av 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) är även skyldiga att på begäran lämna upplysningar om stiftelsens angelägenheter till de förtroendevalda revisorerna i kommunen, landstinget eller i sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget ingår i.

Revisorerna i en stiftelse som avses i 2 § 5 lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. är skyldiga att på begäran lämna upplysningar om stiftelsens angelägenheter till Riksrevisionen. *Lag (2009:461)*

16 § Revisorerna har rätt att av stiftelsen få skäligt arvode för sitt uppdrag.

5 kap. Skadestånd

1 § En styrelseledamot eller förvaltare som vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar skada för stiftelsen ska ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan tillfogas någon annan genom åsidosättande av föreskrifterna i stiftelseförordnandet, denna lag eller årsredovisningslagen (1995:1554). *Lag (2009:244)*

2 § En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Revisorn ansvarar även för skada som uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 3 kap. 1 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skäligen anledning att anta var oriktiga.

Om ett revisionsbolag är revisor, är det bolaget och den som är huvudansvarig för revisionen som är ersättningsskyldiga. *Lag (2009:65)*

3 § Om någon är ersättningsskyldig enligt 1 eller 2 §, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har utgett i skadestånd får krävas tillbaka från de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

4 § Talan om skadestånd till stiftelsen enligt 1 eller 2 § kan väckas, förutom av styrelsen eller förvaltaren, av

1. stiftaren eller, om stiftaren är avliden, dennes efterlevande make eller sambo, arvinge, arvinges avkomling, universell testamentstagare, boutredningsman eller testamentsexekutor i dödsboet efter stiftaren,
2. en styrelseledamot,
3. den som enligt stiftelsens ändamål kan komma att få förmån av stiftelsen,
4. den som genom stiftelseförordnandet har rätt att föra sådan talan, samt
5. tillsynsmyndigheten.

Talan om skadestånd till stiftelsen enligt 1 eller 2 § kan även väckas av stiftelsens konkursbo.

Den som har väckt talan med stöd av första stycket 1–5 eller andra stycket svarar för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning av stiftelsen för den kostnad som täcks av vad som har kommit stiftelsen till godo genom rättegången.

Bestämmelsen i första stycket 5 gäller inte i fråga om en sådan stiftelse som avses i 9 kap. 10 § första stycket.

5 § Sådan talan för stiftelsens räkning enligt 1 eller 2 § som inte grundas på brott kan inte väckas mot

1. en styrelseledamot eller förvaltaren sedan tre år har förflutit från utgången av det räkenskapsår då det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan fattades eller vidtogs, eller
2. en revisor sedan tre år har förflutit från det att revisionsberättelsen kom styrelsen eller förvaltaren till handa.

Utän hinder av bestämmelserna i första stycket får stiftelsens konkursbo väcka talan, om konkursansökan har gjorts innan den tid som anges i första stycket har gått ut. Efter utgången av nämnda tid kan sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från edgångssammanträdet.

6 kap. Ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande

Ändring m.m. efter tillstånd av Kammarkollegiet

1 § Styrelsen eller förvaltaren får inte utan tillstånd av Kammarkollegiet ändra eller upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter i stiftelseförordnandet som avser

1. stiftelsens ändamål,
2. hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad,
3. huruvida stiftelsen ska ha egen eller anknuten förvaltning,
4. av vem en styrelseledamot eller förvaltaren entledigas eller utses eller hur styrelsen ska vara sammansatt,
5. styrelsens beslutförhet eller omröstningsförfarande,
6. arvode till styrelsens ledamöter eller förvaltaren,
7. räkenskaper eller årsredovisning för stiftelsen,
8. revision, eller
9. rätt att föra talan om skadestånd till stiftelsen eller att ansöka om entledigande av styrelseledamot eller förvaltare.

Föreskrifterna får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas endast om de på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter. Föreskrifter som avses i första stycket 2–9 får dessutom ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns andra särskilda skäl. Föreskrifter som avses i första stycket 1 får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns synnerliga skäl.

Vid ändring av föreskrifter om stiftelsens ändamål ska vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt möjligt. *Lag (2009:244)*

2 § Frågor om tillstånd enligt 1 § prövas på ansökan av styrelsen eller förvaltaren. Kammarkollegiets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2009:244)*

Ändring m.m. efter tillstånd av tillsynsmyndigheten

3 § I andra fall än som avses i 1 § första stycket får styrelsen eller förvaltaren inte utan tillstånd av tillsynsmyndigheten ändra, upphäva eller i särskilt fall åsidosätta en föreskrift i stiftelseförordnandet. Härvid ska 1 § andra stycket första och andra meningarna tillämpas.

Tillstånd ska medges om styrelsens eller förvaltarens beslut inte strider mot denna lag.

Frågor om tillstånd prövas på ansökan av styrelsen eller förvaltaren. *Lag (2009:244)*

Ändring m.m. utan tillstånd

4 § Om stiftaren i stiftelseförordnandet uttryckligen har föreskrivit att styrelsen eller förvaltaren utan tillstånd av en myndighet får ändra, upphäva eller åsidosätta särskilt angivna föreskrifter i stiftelseförordnandet som angår en annan fråga än som anges i 1 § första stycket 1, gäller vad som har föreskrivits i stiftelseförordnandet utan hinder av 1 och 3 §§.

Styrelsen eller förvaltaren ska underrätta tillsynsmyndigheten om beslut som avses i första stycket. Beslutet gäller från och med den dag då tre månader förflutit sedan underrättelsen inkom till tillsynsmyndigheten, om inte denna under tremånaderstiden förbjudit styrelsen eller förvaltaren att tillämpa beslutet. Förbud av tillsynsmyndigheten får grundas endast på att beslutet strider mot denna lag. *Lag (2009:244)*

Ändring m.m. i fråga om statliga stiftelser

4 a § Är det fråga om en stiftelse som har bildats av staten, får regeringen beträffande den stiftelsen, även utan styrelsens eller förvaltarens samtycke och trots vad som sägs i 1 §, ändra eller upphäva föreskrifter i stiftelseförordnandet som angår sådana frågor som anges i 1 § första stycket 2–9.

Regeringen får pröva frågor om ändring eller upphävande enligt första stycket utan ansökan. *Lag (1996:1207)*

Upphörande av en stiftelse i visst fall

5 § Styrelsen eller förvaltaren får besluta om att förbruka stiftelsens tillgångar för det ändamål vartill de är bestämda eller för ett ändamål som så nära som möjligt motsvarar detta, om

1. stiftelsen bildades för mer än 20 år sedan,
2. stiftelsen inte har kunnat främja sitt ändamål under de senaste fem åren,
3. värdet av tillgångarna, värderade med tillämpning av 3 kap. 3 §, vid utgången av de tre senaste räkenskapsåren har understigit ett gränobelopp som motsvarar tio gånger det då gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, samt
4. stiftelsen saknar skulder.

Bestämmelserna i 3 § om tillstånd av tillsynsmyndigheten tillämpas på beslut enligt första stycket. *Lag (2009:244)*

7 kap. Likvidation och upplösning

Förutsättningar för likvidation m.m.

1 § Styrelsen eller förvaltaren för en stiftelse som utövar näringsverksamhet skall ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att värdet av stiftelsens tillgångar understiger summan av stiftelsens skulder. Samma skyldighet inträder om stiftelsen vid verkställighet enligt 4 kap. utsköningsbalken befunnits sakna utmättningsbara tillgångar. Visar balansräkningen att värdet av tillgångarna understiger summan av skulderna, skall styrelsen eller förvaltaren ansöka hos tingsrätt om att stiftelsen försätts i likvidation. Sådan ansökan kan även göras av styrelseledamot eller revisor.

2 § Vid beräkningen av värdet av stiftelsens tillgångar skall det i den balansräkning som avses i 1 § inom linjen tas upp en post som utvisar den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa, om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för försäljningskostnaderna. Beträffande sådana anläggningstillgångar som undergår fortlöpande värdeminskning gäller dock att de skall tas upp till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar och nedskrivningar, om man därigenom får ett högre värde.

Vid beräkningen av summan av stiftelsens skulder skall hänsyn inte tas till skulder på grund av statligt stöd för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av stiftelsens ekonomiska ställning, om stödet, för det fall att stiftelsen försätts i konkurs eller träder i likvidation, skall återbetalas först sedan övriga skulder till fullo har betalats.

3 § Underlåter styrelseledamöterna eller förvaltaren att fullgöra vad som åligger dem enligt 1 §, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på stiftelsens vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för stiftelsen. En styrelseledamot eller förvaltaren undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom.

Ansvaret enligt första stycket gäller inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till domstols prövning eller sådan balansräkning som avses i 4 § har blivit granskad av revisorerna och godkänd av tillsynsmyndigheten.

4 § Tingsrätt skall besluta att stiftelsen skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i domstolen styrks att en balansräkning, utvisande att stiftelsen har tillgångar till ett värde som överstiger summan av skulderna, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av tillsynsmyndigheten.

Förfarandet hos domstolen

5 § Görs ansökan om likvidation enligt 1 §, skall domstolen genast kalla stiftelsen och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att inställa sig för domstolen på en bestämd dag, då frågan om skyldighet för stiftelsen att träda i likvidation skall prövas. Kallelsen skall delges stiftelsen, om delgivningen kan ske på annat sätt än enligt 15–17 §§ delgivningslagen (1970:428). Kallelsen skall kungöras genom domstolens

försorg i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före inställedagen.

6 § Har sökanden haft kostnader för delgivning eller kungörelse samt för expeditioner i ett ärende enligt 1 §, skall kostnaderna betalas av stiftelsens medel, om stiftelsen förpliktats träda i likvidation eller om domstolen i annat fall finner det skäligt.

Genomförande av likvidationen

7 § En domstol som fattar beslut att en stiftelse skall träda i likvidation skall samtidigt utse en eller flera likvidatorer. Likvidatorerna träder i styrelsens eller förvaltarens ställe och har till uppgift att genomföra likvidationen.

Likvidatorerna skall för registrering i stiftelseregistret genast anmäla beslut om likvidation och förordnande av likvidator.

Bestämmelserna i denna lag om styrelse och styrelseledamöter tillämpas på likvidatorerna, i den mån inte annat följer av detta kapitel. En likvidator har alltid rätt till skäligt arvode.

En stiftelse är alltid bokföringsskyldig under likvidationen.

Ett uppdrag att vara revisor upphör inte genom att stiftelsen träder i likvidation. Bestämmelserna i 4 kap. tillämpas under likvidationen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida enligt revisorernas mening likvidationen onödigt fördröjs.

8 § När stiftelsen har trätt i likvidation, skall styrelsen eller förvaltarens genast avge en redovisning för sin förvaltning av stiftelsens angelägenheter under den tid för vilken redovisningshandlingar inte förut har lämnats till revisorerna. Redovisningen skall lämnas till revisorerna så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse skall tillämpas.

Om tiden även omfattar det föregående räkenskapsåret, skall en särskild redovisning avges för detta år. I en moderstiftelse skall denna särskilda redovisning även omfatta koncernredovisning.

9 § Likvidatorerna skall genast söka kallelse på stiftelsens okända borgenärer.

10 § Likvidatorerna skall så snart det kan ske genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla stiftelsens tillgångar till pengar, i den mån det behövs för likvidationen, samt betala stiftelsens skulder. Stiftelsens näringsverksamhet får fortsättas om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda skall få skälig tid på sig att skaffa sig nya anställningar.

11 § När den anmälningstid som bestämts i kallelsen på stiftelsens okända borgenärer har gått ut och alla kända skulder blivit betalda, skall likvidatorerna använda återstående tillgångar för det ändamål vartill de är bestämda eller för ett ändamål som så nära som möjligt motsvarar detta. Om det inte är möjligt att använda tillgångarna på detta sätt, skall de överlämnas till Allmänna arvsfonden. Om något skuldbelegg är tvistigt eller inte förfallet till betalning eller av annan orsak inte kan betalas, skall dock så mycket av överskottet behållas som kan behövas för denna betalning.

12 § När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag, skall de så snart det kan ske avge slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Till berättelsen skall de foga redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skall avlämnas till revisorerna. Dessa skall inom en månad därefter till likvidatorerna avge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen. Likvidatorerna skall därefter genast sända en kopia av revisions- och förvaltningsberättelserna till tillsynsmyndigheten.

13 § När likvidatorerna har sänt revisions- och förvaltningsberättelserna till tillsynsmyndigheten, är stiftelsen upplöst. Detta förhållande skall likvidatorerna genast anmäla för registrering i stiftelseregistret.

Om likvidatorerna finner att stiftelsen är på obestånd och inte kan betala likvidationskostnaderna, skall de ansöka om att stiftelsen försätts i konkurs.

14 § Om det efter stiftelsens upplösning enligt 13 § visar sig att stiftelsen har tillgångar eller om talan väcks mot stiftelsen eller det av någon annan orsak uppkommer behov av en likvidationsåtgärd, skall likvidationen fortsättas. Detta skall genast anmälas av likvidatorerna för registrering i stiftelseregistret.

15 § Om ett likvidationsbeslut har blivit upphävt genom ett beslut av domstol som har vunnit laga kraft, träder stiftelsens tidigare styrelse eller förvaltare i likvidatorernas ställe. Likvidatorerna skall genast anmäla beslutet för registrering i stiftelseregistret.

När likvidation har upphört enligt första stycket, skall 12 § tillämpas.

Likvidation efter konkurs

16 § Om en stiftelse som utövar näringsverksamhet är försatt i konkurs och denna avslutas med överskott, skall styrelsen eller förvaltaren inom en månad från det att konkursen avslutades besluta att stiftelsen skall träda i likvidation och genast anmäla detta till tingsrätten. Denna skall därefter utan dröjsmål utse en eller flera likvidatorer.

Om stiftelsen var i likvidation när den försattes i konkurs, skall likvidationen fortsättas enligt 14 §.

17 § Om det inte fattas ett sådant beslut som avses i 16 § första stycket, skall tingsrätten besluta att stiftelsen skall träda i likvidation.

Frågan om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av tillsynsmyndigheten eller på ansökan av en styrelseledamot eller en borgenär.

Om tillsynsmyndigheten eller sökanden har haft kostnader för delgivning eller kundgörelse samt för expeditioner i ett ärende enligt andra stycket, skall kostnaderna betalas av stiftelsens medel.

Upplösning utan likvidation

18 § I fall som avses i 6 kap. 5 § är stiftelsen upplöst när tillgångarna förbrukats.

När en stiftelses konkurs har avslutats utan överskott är stiftelsen upplöst.

8 kap. Stiftelses firma

1 § En stiftelses firma skall tydligt skilja sig från andra firmor som förut är införda i stiftelseregistret. I en firma som skiljer sig från stiftelsens namn får inte ordet stiftelse eller en förkortning av detta ord ingå. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i firmalagen (1974:156).

2 § I firmalagen (1974:156) finns bestämmelser om förbud mot användning av firma och om hävande av firmaregistrering.

3 § Om en i stiftelseförordnandet angiven firma inte kan registreras, får styrelsens eller förvaltarens beslut om ny firma tillämpas utan att bestämmelserna i 6 kap. iaktas.

4 § Skriftliga handlingar som utfärdas för en stiftelse i dess näringsverksamhet bör undertecknas med angivande av stiftelsens firma. Vid angivande av firma som inte sammanfaller med stiftelsens namn skall på lämpligt sätt alltid anges att det är en stiftelse som innehar firman.

Har styrelsen eller förvaltaren eller någon annan företrädare för stiftelsen utfärdat en handling utan firmateckning och framgår det inte av handlingens innehåll att den har utfärdats på stiftelsens vägnar, svarar de som har undertecknat handlingen solidariskt för förpliktelsen enligt handlingen. Detta gäller dock inte, om

1. det framgick av omständigheterna vid handlingens tillkomst att handlingen utfärdades för stiftelsen, samt
2. medkontrahenten har fått ett av stiftelsen behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att antingen en begäran om sådant godkännande har framställts eller personlig ansvarighet har gjorts gällande mot undertecknarna.

9 kap. Tillsyn m.m.*Inledande bestämmelser*

1 § En stiftelse med egen förvaltning står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där stiftelsens styrelse har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltningen huvudsakligen utövas. En stiftelse med anknuten förvaltning står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där förvaltaren har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltarens egen förvaltning huvudsakligen utövas eller, om ett handelsbolag är förvaltare, där bolagets huvudkontor är inrättat.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i ett enskilt fall besluta att en annan myndighet än som följer av första stycket ska vara tillsynsmyndighet för en stiftelse.

Att det för vissa stiftelser gäller särskilda bestämmelser om tillsynen framgår av 10 och 10 a §§. *Lag (2009:244)*

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsynsmyndigheternas verksamhet enligt denna lag.

Tillsynens innebörd m.m.

3 § Tillsynsmyndigheten skall ingripa, om det kan antas att stiftelsens förvaltning eller revisionen av stiftelsen inte utövas i enlighet med stiftelseförordnandet eller bestämmelserna i denna lag eller att en styrelseledamot eller förvaltaren annars missköter sitt uppdrag.

Tillsynsmyndigheten skall ge stiftelserna råd och upplysningar.

4 § Tillsynsmyndigheten får

1. begära in handlingar eller upplysningar från stiftelsen,
2. kalla till och delta vid sammanträde med stiftelsens styrelse eller förvaltare, samt
3. om särskild anledning föreligger utföra inspektion hos stiftelsen på tid och sätt som myndigheten bestämmer.

I fall som avses i första stycket 3 är stiftelsens styrelse eller förvaltare skyldig att hålla stiftelsens kassa, värdehandlingar och övriga tillgångar samt räkenskapsmaterial och protokoll tillgängliga för dem som utför inspektionen.

5 § Tillsynsmyndigheten kan

1. skilja en styrelseledamot från hans uppdrag om han är obehörig enligt 2 kap. 10 § eller enligt lagen (1986:436) om näringsförbud samt skilja en förvaltare som är obehörig enligt 2 kap. 19 § andra stycket från uppdraget,
2. förelägga en eller flera styrelseledamöter eller förvaltaren att fullgöra sina åligganden,
3. förbjuda en eller flera styrelseledamöter eller förvaltaren att verkställa ett beslut eller, om beslutet har verkställts, förelägga en eller flera styrelseledamöter eller förvaltaren att göra rättelse om det kan ske.

Att tillsynsmyndigheten har även andra befogenheter framgår av 4 kap. 5 och 8 §§ samt 5 kap. 4 §.

Beslut om föreläggande eller förbud enligt första stycket 2 och 3 får förenas med vite. Tillsynsmyndigheten ska pröva frågan om att döma ut ett vite som förelagts enligt första stycket 2, om föreläggandet endast avser åliggande att inge en eller flera handlingar till tillsynsmyndigheten. I övriga fall prövas frågan av förvaltningsrätten enligt lagen (1985:206) om viten. *Lag (2009:821)*

6 § Om en styrelseledamot eller förvaltaren missköter sitt uppdrag, kan han eller hon entledigas av allmän domstol. Entledigandet får begränsas till viss tid.

I fråga om vem som har rätt att ansöka om entledigande gäller 5 kap. 4 § första och fjärde styckena.

Har tillsynsmyndigheten ansökt om entledigande av en styrelseledamot eller förvaltaren, får tillsynsmyndigheten entlediga denne för tiden till dess att domstolen har slutligt prövat saken eller bestämt annorlunda. *Lag (2009:244)*

7 § I en stiftelse med egen förvaltning skall tillsynsmyndigheten förordna

1. en ny styrelseledamot, om detta behövs för att styrelsen skall bli beslutför,
2. ordförande i styrelsen i fall då någon annan än styrelsen skall utse ordförande men inte gör det, samt
3. en i Sverige bosatt särskild delgivningsmottagare, när en sådan skall finnas enligt 2 kap. 16 a § men inte har utsetts.

Ett förordnande enligt första stycket 1 och 2 gäller till dess att en ny ledamot eller ordförande har blivit utsedd i behörig ordning. Har den förre ledamoten entledigats för en viss tid, gäller dock förordnandet för den nye ledamoten för den tid entledigandet avser.

Ett förordnande enligt första stycket 3 gäller till dess att tillsynsmyndigheten har beslutat att förordnandet inte längre skall gälla. Tillsynsmyndigheten skall meddela ett sådant beslut, om det inte längre finns skäl att ha kvar förordnandet. *Lag (2005:246)*

8 § Tillsynsmyndigheten skall förordna

1. en ny förvaltare för en stiftelse med anknuten förvaltning, om stiftelsen saknar förvaltare, och
2. en i Sverige bosatt särskild delgivningsmottagare, när en sådan skall finnas enligt 2 kap. 23 a § men inte har utsetts.

Ett förordnande enligt första stycket 1 gäller tills vidare. Har den förre förvaltaren entledigats för en viss tid, gäller dock förordnandet för den nye förvaltaren för den tid entledigandet avser.

Ett förordnande enligt första stycket 2 gäller till dess att tillsynsmyndigheten har beslutat att förordnandet inte längre skall gälla. Tillsynsmyndigheten skall meddela ett sådant beslut, om det inte längre finns skäl att ha kvar förordnandet. *Lag (2005:246)*

9 § Om ett testamentariskt stiftelseförordnande inte kan verkställas därför att det saknas ett sådant åtagande som avses i 1 kap. 2 § andra stycket, skall länsstyrelsen på begäran av någon som förvaltar dödsboet verka för att ett sådant åtagande lämnas. Länsstyrelsen får därvid besluta om en annan förvaltningsform än den som har föreskrivits av stiftaren.

Behörig länsstyrelse är länsstyrelsen i det län där stiftaren hade sitt hemvist.

Tillsynens innebörd i fråga om vissa stiftelser

10 § Bestämmelserna i 3 § första stycket, 4 § samt 5 § första stycket 2 och 3 gäller inte i fråga om stiftelser som enligt stiftarens förordnande ska vara undantagna från tillsyn enligt denna lag och som varken under innevarande eller de tre närmast föregående räkenskapsåren har utövat näringsverksamhet eller varit moderstiftelse.

I fråga om stiftelser som avses i första stycket gäller dock bestämmelserna i 3 § första stycket, 4 § första stycket 1 och 2 samt 5 § första stycket 2 och 3 om det kan antas att

1. stiftelsen saknar namn,
2. stiftelsen inte har upprättat års- eller koncernredovisning eller inte har avlämnat års- eller koncernredovisning, årsbokslut eller sammanställning över räkenskaper till revisorn,
3. stiftelsen inte håller års- eller koncernredovisning eller revisions- eller koncernrevisionsberättelse tillgänglig för var och en,
4. stiftelsen saknar behörig revisor, eller om
5. fråga uppkommer om sådant beslut som avses i 4 kap. 5 §. *Lag (2009:244)*

10 a § Kammarkollegiet får besluta att en stiftelse i visst begränsat hänseende skall vara undantagen från tillsyn, om stiftelseförordnandet ger stöd för ett sådant undantag och det finns särskilda skäl. Kammarkollegiet får återkalla ett beslut om undantag, om det inte längre finns skäl för undantaget.

Frågor om undantag prövas på ansökan av styrelsen eller förvaltaren. Frågor om återkallelse av undantag prövas på ansökan av tillsynsmyndigheten eller när det annars finns skäl för det.

Kammarkollegiets beslut får överklagas hos regeringen. *Lag (2001:305)*

Överklagande

11 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte beslut om att väcka talan enligt 5 kap. 4 § första stycket eller att ansöka om entledigande enligt 9 kap. 6 § första stycket eller beslut enligt 9 kap. 6 § tredje stycket.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 4 kap. 8 §, 6 kap. 3 eller 4 § eller 5 § andra stycket, 9 kap. 5 § första stycket 3, i den del beslutet avser verkställighetsförbud, eller 9 kap. 7 eller 8 § gäller även om de överklagas.

Om tillsynsmyndighetens beslut överklagas, ska tillsynsmyndigheten föra talan för det allmänna. Överklagas domstolens beslut av tillsynsmyndigheten, ska överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Länsstyrelsens beslut enligt 9 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelserna i tredje stycket om tillsynsmyndigheten och dess beslut gäller i sådant fall länsstyrelsen och dess beslut.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2009:244)*

Straff

12 § Den som

1. lämnar osann uppgift i en handling enligt denna lag som upprättas i elektronisk form, eller
  2. i ett ärende enligt denna lag oriktigt intygar att en elektronisk handling överensstämmer med originalet,
- döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är att anse som grovt, döms till fängelse i högst två år. *Lag (2008:86)*

10 kap. Registrering

Allmänna bestämmelser om registrering

1 § En stiftelse ska vara registrerad.

Registreringsmyndighet för en stiftelse är den länsstyrelse som regeringen i enlighet med 9 kap. 1 § andra stycket har bestämt är tillsynsmyndighet i länet.

Ett stiftelseregister ska föras hos registreringsmyndigheten för registreringar enligt denna lag. Om en länsstyrelse är registreringsmyndighet i flera län, ska den länsstyrelsen föra ett gemensamt register för registreringar i dessa län.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för registrering i stiftelseregistret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden. *Lag (2009:244)*

2 § En stiftelses styrelse eller förvaltare ska anmäla stiftelsen för registrering i stiftelseregistret senast sex månader efter det att stiftelsen bildades.

Anmälan ska innehålla uppgift om

1. stiftelsens postadress och telefon,

2. styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon eller förvaltarens namn eller firma, organisationsnummer, postadress och telefon,
3. revisorns namn, personnummer och postadress samt, om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, vem som är huvudansvarig för revisionen och bolagets organisationsnummer.

Vid egen förvaltning ska anmälan vidare innehålla uppgift om den ort där styrelsen har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltningen huvudsakligen utövas. Vid anknuten förvaltning ska uppgift i stället lämnas om den ort där förvaltaren har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltarens egen förvaltning huvudsakligen utövas eller, om förvaltaren är ett handelsbolag, där bolaget har sitt huvudkontor inrättat.

Till anmälan ska det fogas en kopia av stiftelseförordnandet, om det är möjligt. Har styrelsen eller förvaltaren enligt 2 kap. 7 § fattat beslut om namn för stiftelsen, ska anmälan innehålla uppgift även om namnet. *Lag (2009:244)*

3 § Anmälan för registrering i stiftelseregistret ska genast göras

1. när en föreskrift i stiftelseförordnandet har ändrats eller upphävts enligt bestämmelserna i 6 kap. eller med stöd av en sådan bestämmelse som avses i 10 § lagen (1994:1221) om införande av stiftelselagen (1994:1220),
2. när en ändring har inträtt i något förhållande som avses i 2 § andra och tredje styckena,
3. när någon har bemyndigats att företräda stiftelsen enligt 2 kap. 16 § andra stycket eller 23 § andra stycket eller att ta emot delgivning enligt 2 kap. 16 a eller 23 a §, samt
4. när stiftelsen är upplöst.

I fall som avses i första stycket 3 ska uppgift lämnas om företrädarens eller den särskilde delgivningsmottagarens namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon. Har styrelsen eller förvaltaren beslutat att rätten att företräda stiftelsen samt att teckna dess namn och firma får utövas endast av två eller flera i förening, ska detta också anmälas för registrering i stiftelseregistret. Någon annan inskränkning i rätten att företräda stiftelsen och att teckna dess namn och firma får inte registreras.

När anmälan enligt första stycket 2 avser byte av förvaltare ska anmälan göras av den nye förvaltaren. I fall som avses i första stycket 4 ska anmälan göras av den avträdande styrelsen eller förvaltaren. Om tillsynsmyndigheten har utsett en särskild delgivningsmottagare enligt 9 kap. 7 eller 8 §, ska anmälan göras av delgivningsmottagaren. I övriga fall ska anmälan göras av styrelsen eller förvaltaren. *Lag (2009:244)*

4 § Om en stiftelse försätts i konkurs eller beslut om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion meddelas för stiftelsen, ska tingsrätten för registrering underrätta registreringsmyndigheten om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare.

När en konkurs har avslutats eller en företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion har upphört, ska tingsrätten genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Tingsrätten ska även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en högre rätt har upphävt ett beslut att försätta stiftelsen i konkurs eller ett beslut om företagsrekonstruktion. *Lag (2009:244)*

5 § En registrering skall avföras om det genom dom som har vunnit laga kraft har förklarats att en registrering inte borde ha skett, att ett beslut som registrerats är ogiltigt eller att något visst förhållande som registrerats inte föreligger.

Domstolen skall sända en kopia av domen till registreringsmyndigheten.

Särskilda bestämmelser för stiftelser som avser att utöva eller som utövar näringsverksamhet

6 § Innan en stiftelse börjar utöva näringsverksamhet ska styrelsen eller förvaltaren lämna uppgift för registrering i stiftelseregistret om

1. den firma under vilken näringsverksamheten ska bedrivas, och
2. näringsverksamhetens art.

Stiftelsen får registreras även i stiftelseregister hos registreringsmyndighet för annat eller andra län, om verksamheten är avsedd att utövas där. *Lag (2009:244)*

7 § Upphör en stiftelse att utöva näringsverksamhet eller ändras någon annan uppgift som har registrerats om en stiftelse som utövar näringsverksamhet, skall stiftelsens styrelse eller förvaltare genast anmäla detta för registrering i stiftelseregistret.

8 § Registreringsmyndigheten skall utan dröjsmål kungöra i Post- och Inrikes Tidningar vad som har införts i stiftelseregistret i fråga om en stiftelse som utövar näringsverksamhet. Detta gäller dock inte registrering av underrättelser enligt 4 §.

En kungörelse som avser ändring i ett förhållande som tidigare har införts i registret skall endast ange ändringens art.

9 § Det som har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar enligt 8 § skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte framgår av omständigheterna att han varken kände till eller borde ha känt till det som har kungjorts.

10 § I firmalagen (1974:156) finns bestämmelser om avförande av en firma ur registret sedan en dom om att häva firmaregistreringen har vunnit laga kraft.

Om ingripande av registreringsmyndigheten m.m.

11 § Registreringsmyndigheten skall ingripa, om det kan antas att en stiftelse inte följer bestämmelserna i denna lag eller annan författning i fråga om anmälan för registrering i stiftelseregistret.

Registreringsmyndigheten får därvid begära in handlingar eller upplysningar från stiftelsen och kan förelägga en eller flera ledamöter i stiftelsens styrelse eller förvaltaren att lämna begärda handlingar eller upplysningar till registreringsmyndigheten eller att göra anmälan för registrering i stiftelseregistret.

Beslut om föreläggande får förenas med vite. Registreringsmyndigheten skall pröva frågan om utdömande av vitet.

12 § Länsstyrelsen i Stockholms län får förbjuda den som använder ordet stiftelse i strid med 1 kap. 6 § andra stycket att fortsätta med det. Förbudet får förenas med vite.

13 § Registreringsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Om registreringsmyndighetens beslut överklagas skall registreringsmyndigheten föra talan för det allmänna. Överklagas domstolens beslut av registreringsmyndigheten, skall överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Vad som sägs i första och andra styckena om registreringsmyndigheten och dess beslut gäller länsstyrelsen i Stockholms län och dess beslut när det är fråga om beslut enligt 12 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (1995:1360)*

11 kap. Insamlingsstiftelser och kollektivavtalsstiftelser

1 § En insamlingsstiftelse bildas genom att

1. en eller flera stiftare förordnar att pengar, som inflyter efter ett upprop av dem, ska som en självständig förmögenhet främja ett bestämt och varaktigt ändamål, och
2. någon åtar sig att ta emot pengarna för förvaltning i enlighet med förordnandet.

Stiftelseförordnandet ska vara skriftligt och undertecknat av stiftaren eller stiftarna. Bestämmelsen i 1 kap. 9 § ska inte tillämpas. *Lag (2008:86)*

2 § För en insamlingsstiftelse gäller följande bestämmelser i

- 1 kap. (inledande bestämmelser): 4–5 b §§, 6 § första stycket första meningen och 9 §,
- 2 kap. (förvaltning): samtliga bestämmelser,
- 3 kap. (bokföring och årsredovisning m.m.): 1 §,
- 4 kap. (revision): 1–4 §§, 6 §, 7 § första–tredje och femte styckena, 7 a–14 §§, 15 § första och andra styckena samt 16 §,
- 5 kap. (skadestånd): 1–3 §§, 4 § första–tredje styckena samt 5 §,
- 6 kap. (ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande): samtliga bestämmelser,
- 7 kap. (likvidation och upplösning): samtliga bestämmelser,
- 8 kap. (stiftelses firma): samtliga bestämmelser,
- 9 kap. (tillsyn m.m.): 1–9, 11 och 12 §§, samt
- 10 kap. (registrering): samtliga bestämmelser.

En insamlingsstiftelses namn ska innehålla ordet insamlingsstiftelse.

En insamlingsstiftelse är upplöst om den har saknat tillgångar under en sammanhängande tid av två år.

Bestämmelserna i 1 kap. 5–5 b §§, 6 § första stycket, 2–10 kap. samt andra stycket i denna paragraf gäller inte i fråga om insamlingsstiftelser vilkas tillgångar enligt stiftelseförordnandet får användas endast till förmån för bestämda fysiska personer.

Lag (2009:567)

2 a § En insamlingsstiftelse ska under en period om tre sammanhängande räkenskapsår använda minst tre fjärdedelar av sina intäkter för stiftelsens ändamål, om det inte finns synnerliga skäl. *Lag (2009:244)*

3 § En kollektivavtalsstiftelse bildas genom att

1. en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation i kollektivavtal förordnar att pengar som arbetsgivare enligt kollektivavtal eller annat avtal tillskjuter, skall som en självständig förmögenhet främja ett bestämt och varaktigt ändamål, och
2. någon åtar sig att ta emot pengarna för förvaltning i enlighet med förordnandet.

4 § För en kollektivavtalsstiftelse gäller följande bestämmelser i

- 1 kap. (inledande bestämmelser): 4–5 b §§, 6 § första stycket första meningen och 9 §,
- 2 kap. (förvaltning): samtliga bestämmelser,
- 3 kap. (bokföring och årsredovisning m.m.): 1 §,
- 4 kap. (revision): 1–4 §§, 6 §, 7 § första, andra och femte styckena samt 7 a–16 §§,
- 5 kap. (skadestånd): 1–3 §§, 4 § första stycket 1–4, andra och tredje styckena och 5 §,
- 6 kap. (ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande): samtliga bestämmelser,
- 7 kap. (likvidation och upplösning): samtliga bestämmelser,
- 8 kap. (stiftelses firma): samtliga bestämmelser,

- 9 kap. (tillsyn m.m.): 1 och 2 §§, 3 § andra stycket, 5 § första stycket 1, 6 § första och andra styckena, 7 och 8 §§, 10 § andra stycket och 11 och 12 §§, samt
- 10 kap. (registrering): samtliga bestämmelser.

Utän hinder av bestämmelserna i 6 kap. får stiftarna och stiftelsen genom skriftlig överenskommelse ändra eller upphäva stiftelseförordnandet. Vad som anges i 2–10 kap. om föreskrifter i ett stiftelseförordnande ska i fråga om en kollektivavtalsstiftelse gälla även föreskrifter för stiftelsen som har meddelats genom en sådan överenskommelse.

En kollektivavtalsstiftelses namn ska innehålla ordet kollektivavtalsstiftelse.

Vid tillämpning av 4 kap. 15 § ska en kollektivavtalsstiftelse behandlas som en sådan stiftelse som avses i 9 kap. 10 § första stycket.

En kollektivavtalsstiftelse är upplöst om den har saknat tillgångar under en sammanhängande tid av två år. *Lag (2009:567)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2009:244

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
2. Bestämmelserna i 3 kap. 2 § tredje stycket tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2009.
3. Om en stiftelses styrelse eller förvaltare före ikraftträdandet har beslutat att ändra, upphäva eller i särskilt fall åsidosätta en föreskrift i stiftelseförordnandet, gäller vid Kammarkollegiets prövning 6 kap. 1 § andra stycket i dess äldre lydelse.
4. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överklagande av Kammarkollegiets beslut enligt 6 kap. 1 §, om beslutet har meddelats före ikraftträdandet.
5. En underrättelse enligt 6 kap. 4 § som har inkommit till tillsynsmyndigheten före ikraftträdandet handläggs enligt äldre bestämmelser.
6. Om en stiftelses styrelse eller förvaltare före ikraftträdandet har beslutat att förbruka stiftelsens tillgångar, gäller vid tillsynsmyndighetens prövning 6 kap. 5 § första stycket i dess äldre lydelse.
7. En firma som har registrerats före ikraftträdandet får behållas oförändrad. Om stiftelser därigenom kan blandas samman vid förändring av registret, kan registreringsmyndigheten i registret föra in en särskiljande ortsangivelse eller annat förtydligande.
8. För en stiftelse som inte är registrerad vid ikraftträdandet gäller i fråga om registrering enligt 10 kap. äldre bestämmelser i det kapitlet fram till utgången av år 2015, om inte stiftelsen väljer att ansöka om registrering.
9. För en insamlingsstiftelse som har bildats före ikraftträdandet gäller 11 kap. 2 a § endast om detta är förenligt med stiftelseförordnandet.

2009:821

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

Propositioner

<i>SFS 1994:1220</i>	<i>SFS 1995:540</i>	<i>SFS 1995:1360</i>	<i>SFS 1996:1147</i>
Prop. 1993/94:9	Prop. 1994/95:152	Prop. 1995/96:22	Prop. 1996/97:31
<i>SFS 1996:1207</i>	<i>SFS 1998:306</i>	<i>SFS 1999:625</i>	<i>SFS 1999:1106</i>
Prop. 1996/97:22	Prop. 1997/98:98	Prop. 1998/99:66	Prop. 1998/99:130
<i>SFS 2001:305</i>	<i>SFS 2001:887</i>	<i>SFS 2002:1033</i>	<i>SFS 2004:1185</i>
Prop. 2000/01:67	Prop. 2000/01:146	Prop. 2001/02:190	Prop. 2003/04:156
<i>SFS 2005:246</i>	<i>SFS 2006:372</i>	<i>SFS 2006:401</i>	<i>SFS 2006:870</i>
Prop. 2004/05:50	Prop. 2005/06:55	Prop. 2005/06:97	Prop. 2005/06:116
<i>SFS 2007:133</i>	<i>SFS 2008:86</i>	<i>SFS 2009:65</i>	<i>SFS 2009:244</i>
Prop. 2006/07:27	Prop. 2007/08:45	Prop. 2008/09:70	Prop. 2008/09:84
<i>SFS 2009:461</i>	<i>SFS 2009:567</i>	<i>SFS 2009:821</i>	
Prop. 2008/09:150	Prop. 2008/09:135	Prop. 2008/09:165	

Lag (1994:1221) om införande av stiftelselagen (1994:1220)

(senast ändrad genom SFS 2009:245)

1 § Stiftelselagen (1994:1220) och denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Bestämmelserna i 6 kap. stiftelselagen skall dock tillämpas först från och med den 1 januari 1997 på stiftelser som har bildats av eller tillsammans med staten, en kommun, ett landsting eller en kyrklig kommun. För sådana stiftelser skall bestämmelserna i

1. 10 § denna lag gälla stiftelseförordnanden för stiftelser som har bildats före den 1 januari 1997, och
2. 11 § denna lag gälla för föreskrifter som har fastställts före den 1 januari 1997.

Lag (1995:1460)

2 § Genom stiftelselagen (1994:1220) upphävs lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser med de begränsningar som följer av denna lag.

3 § En förmögenhetsbildning som har tillkommit före ikraftträdandet och som närmast dessförinnan uppfyllde de krav som stiftelselagen ställer på stiftelsebildning skall anses som stiftelse enligt stiftelselagen (1994:1220). Vad nu sagts gäller även om förmögenhetsbildningen inte uppfyllde formkravet enligt 1 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § stiftelselagen eller kravet enligt 1 kap. 2 § samma lag på att egendomen skall ha avskilts.

4 § För förmögenhetsbildningar som enligt 3 § skall anses som stiftelser enligt stiftelselagen (äldre stiftelser) gäller stiftelselagen (1994:1220) med de begränsningar som följer av denna lag.

För sådan egendom som avses i 9 § tredje stycket och 10 § första stycket lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan gäller inte bestämmelserna i stiftelselagen. *Lag (1999:313)*

5 § En äldre stiftelse skall anses ha egen förvaltning om det vid ikraftträdandet är ett för stiftelsen särskilt inrättat organ som ytterst svarar för frågor om placeringen av stiftelsens förmögenhet. Det särskilt inrättade organet skall anses vara stiftelsens styrelse.

En äldre stiftelse skall anses ha anknuten förvaltning om det vid ikraftträdandet är ett organ för en juridisk person eller en statlig myndighet som ytterst svarar för frågor om placeringen av stiftelsens förmögenhet. Den juridiska personen eller den statliga myndigheten skall anses vara stiftelsens förvaltare.

6 § Bestämmelserna i 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220) tillämpas inte i fråga om lån som har lämnats eller säkerheter som har ställts före ikraftträdandet.

7 § Bestämmelserna i 2 kap. 10 § och 19 § andra stycket stiftelselagen (1994:1220) om att stiftaren eller stiftarna inte ensamma får vara styrelse och att stiftaren inte får vara förvaltare gäller inte i fall då stiftaren eller stiftarna vid ikraftträdandet ensamma är styrelse eller stiftaren är förvaltare för stiftelsen.

Om annat följer av stiftelseförordnandet gäller inte bestämmelserna i 2 kap. 12 § för äldre stiftelser och för stiftelser som bildats efter ikraftträdandet på grundval av ett stiftelseförordnande i ett testamente som har upprättats före ikraftträdandet.

8 § I fråga om äldre stiftelser som har ett annat räkenskapsår än kalenderår tillämpas bestämmelserna i 3, 4 och 10 kap. stiftelselagen (1994:1220) från och med det räkenskapsår som börjar löpa närmast efter utgången av år 1995. Detta räkenskapsår skall kortas av om det behövs för att stiftelsen skall få ett räkenskapsår som stämmer överens med bestämmelserna i 3 kap. stiftelselagen.

Styrelsen eller förvaltaren för en äldre stiftelse skall bestämma värdet av stiftelsens tillgångar enligt 3 kap. 6 § stiftelselagen vid ingången av det räkenskapsår som börjar löpa närmast efter utgången av år 1995, om inte stiftelsen är bokföringsskyldig enligt 3 kap. 1 § samma lag.

I års- eller koncernredovisningar behöver inte återges resultat- och balansräkningar eller koncernresultat- eller koncernbalansräkningar för det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår från och med vilket bestämmelserna i 3 kap. gäller för stiftelsen.

Den som är revisor i en stiftelse vid utgången av det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår från och med vilket bestämmelserna i 4 kap. stiftelselagen gäller för stiftelsen får slutföra sitt uppdrag utan hinder av sagda bestämmelser i stiftelselagen.

9 § I fråga om skyldighet att utge skadestånd på grund av handling eller underlåtenhet som ligger i tiden före ikraftträdandet tillämpas 6 § lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser. Detta gäller även om stiftelsen inte stod under tillsyn enligt nämnda lag.

I mål om entledigande enligt 9 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220) får den som för talan mot en styrelseledamot eller förvaltare endast åberopa sådana handlingar eller underlåtenheter som ligger i tiden efter ikraftträdandet. Detta gäller dock inte om den som för talan mot en styrelseledamot före ikraftträdandet hade rätt att mot styrelseledamoten i fråga föra sådan talan som avses i 7 § lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser.

10 § Om stiftelseförordnandet för en äldre stiftelse eller för en stiftelse som har bildats efter ikraftträdandet på grundval av ett stiftelseförordnande i ett testamente som har upprättats före ikraftträdandet innehåller en bestämmelse som innebär att någon får ändra, upphäva eller i särskilt fall åsidosätta en av stiftaren meddelad föreskrift avseende stiftelsen, skall den bestämmelsen ha samma giltighet som enligt äldre rätt.

Om bestämmelsen i första stycket innebär att någon annan än styrelsen eller förvaltaren får fatta beslut för stiftelsens räkning i frågor som avses där gäller inte 2 kap. 3 § första stycket.

11 § Föreskrifter som före ikraftträdandet har fastställts för en stiftelse av regeringen, Kammarkollegiet eller en länsstyrelse skall vid tillämpningen av stiftelselagen (1994:1220) anses som föreskrifter i ett stiftelseförordnande.

12 § Om stiftelseförordnandet för en äldre stiftelse eller för en stiftelse som har bildats efter ikraftträdandet på grundval av ett stiftelseförordnande i ett testamente som har upprättats före ikraftträdandet innehåller en föreskrift om att stiftelsen skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser, skall denna föreskrift vid tillämpningen av stiftelselagen (1994:1220) jämfästas med ett undantagande från tillsyn enligt den lagen. Detsamma skall också gälla för en äldre stiftelse om stiftaren efter stiftelsens bildande men före ikraftträdandet har förordnat att stiftelsen skall vara undantagen från tillsyn enligt tillsynslagen (1929:116).

13 § Bestämmelserna i 14 § lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser skall tillämpas i fråga om det räkenskapsår som avslutas vid eller närmast efter ikraftträdandet.

14 § Om en stiftelse med stöd av ett beslut som regeringen har meddelat före ikraftträdandet står under tillsyn av någon annan myndighet än länsstyrelsen i det län där stiftelsens förvaltning huvudsakligen utövas, ska beslutet vid tillämpningen av stiftelselagen (1994:1220) anses som ett beslut enligt 9 kap. 1 § tredje stycket den lagen.

Lag (2009:245)

15 § En ideell förening vars namn innehåller ordet stiftelse eller en förkortning av det får behålla detta ord eller denna förkortning i sitt namn även efter stiftelselagens ikraftträdande, om länsstyrelsen i det län där föreningens styrelse har sitt säte ger tillstånd till det efter ansökan som gjorts före den 1 juli 1996.

Tillstånd meddelas på ansökan av föreningen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarrätten.

16 § En äldre stiftelse skall inte anses skyldig att göra anmälan för registrering enligt 10 kap. 2 § första stycket 1 eller 6 § stiftelselagen (1994:1220) tidigare än en månad efter det att bestämmelserna i 10 kap. sagda lag blev tillämpliga på stiftelsen.

Propositioner

SFS 1994:1221
Prop. 1993/94:9

SFS 1995:1460
Prop. 1995/96:61

SFS 1999:313
Prop. 1998/99:38

SFS 2009:245
Prop. 2008/09:84

Stiftelseförordning (1995:1280)

(senast ändrad genom SFS 2009:295)

Inledande bestämmelser	38
Tillsynsmyndighet	39
Registret enligt 10 kap. stiftelselagen (1994:1220)	40
Registret enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse ..	42
Prövning av och avgifter för vissa ärenden	43
Tillsynsavgift	43
Registerhållningsavgift m.m.	44
Revisorer i stiftelser som förvaltas av statliga myndigheter	44

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning finns bestämmelser om

1. det register som ska föras av länsstyrelsen enligt bestämmelserna i 10 kap. stiftelselagen (1994:1220),
2. det register som ska föras av länsstyrelsen enligt 31 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
3. prövning av och avgifter för vissa ärenden rörande stiftelser och för tillsyn, registerhållning och utfärdande av registreringsbevis,
4. förvaring av de handlingar om stiftelser som ges in till tillsyns- och registreringsmyndigheterna,
5. utseende och entledigande av revisorer i stiftelser som förvaltas av statliga myndigheter, samt
6. tillsynsmyndighet för stiftelser. *Förordning (2009:295)*

2 § De register som anges i 1 § förs med hjälp av automatiserad behandling.

Registren får innehålla de uppgifter som framgår av bestämmelserna i 10 kap. stiftelselagen (1994:1220) eller 31 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. *Förordning (2001:896)*

2 a § De register som anges i 1 § skall ge offentlighet åt den information som ingår i registren.

I fråga om personuppgifter skall registren ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där den information som ingår i registren utgör underlag för prövningar eller beslut,
2. förvaltning av företag som registreras i stiftelseregistren,
3. aktualisering, komplettering eller kontroll av information som finns i kund- eller medlemsregister eller liknande register,
4. uttag av urval av personuppgifter för direkt marknadsföring, dock med den begränsning som följer av 11 § personuppgiftslagen (1998:204), eller
5. verksamhet för vilken staten eller en kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och
  - a) som avser stiftelser som registreras i registren,
  - b) som för att kunna utföras förutsätter tillgång till information som ingår i registren, eller
  - c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet. *Förordning (2001:896)*

2 b § Den länsstyrelse som för ett sådant register som anges i 1 § (registreringsmyndigheten) är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (1998:204) för registret. *Förordning (2001:896)*

2 c § Registreringsmyndigheten skall se till att det inte uppkommer något otillbörligt intrång i registrerades personliga integritet eller några risker från säkerhetssynpunkt. För dessa syften får myndigheten i enskilda fall ställa upp villkor för behandling av personuppgifter. *Förordning (2001:896)*

2 d § Registreringsmyndigheten får för de ändamål som anges i 2 a § medge direktåtkomst till de stiftelseregister som myndigheten för. *Förordning (2001:896)*

2 e § Bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna förordning. *Förordning (2001:896)*

2 f § I fråga om rättelse av personuppgifter i de register som anges i 1 § tillämpas 26 § förvaltningslagen (1986:223) i stället för 28 § personuppgiftslagen (1998:204). *Förordning (2001:896)*

2 g § Information som ska lämnas enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) behöver inte omfatta uppgift i en handling som har kommit in till registreringsmyndigheten, om den enskilde har tagit del av handlingens innehåll. Om den enskilde begär det, ska dock informationen även omfatta uppgift i en sådan handling.

Om informationen inte innehåller uppgift i en sådan handling som avses i första stycket, ska det framgå av informationen att handlingen behandlas av myndigheten.

Förordning (2008:106)

2 h § Att beslut om avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol följer av 22 a § förvaltningslagen (1986:223). *Förordning (2008:106)*

3 § En anmälan eller ansökan som avses i stiftelselagen (1994:1220) eller i denna förordning ska vara skriftlig.

Anmälan eller ansökan får överföras elektroniskt till tillsynsmyndigheten eller registreringsmyndigheten enligt föreskrifter som myndigheten får meddela.

Förordning (2008:106)

3 a § En anmälan för registrering ska undertecknas av en styrelseledamot eller, om stiftelsen har förvaltare, av en företrädare för förvaltaren.

En anmälan eller ansökan som överförs elektroniskt till tillsynsmyndigheten eller registreringsmyndigheten ska vara undertecknad med en elektronisk signatur enligt föreskrifter som myndigheten får meddela. *Förordning (2008:106)*

3 b § Handlingar som ska fogas till anmälningar och ansökningar och som har upprättats elektroniskt får överföras elektroniskt till tillsynsmyndigheten eller registreringsmyndigheten enligt föreskrifter som myndigheten får meddela. Myndigheten får även meddela föreskrifter om vilka elektroniska signaturer som får användas för att en handling ska få ges in som elektroniskt original. *Förordning (2008:106)*

4 § Kopior som ges in enligt denna förordning, stiftelselagen (1994:1220) eller lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ska vara bestyrkta. En elektronisk kopia överensstämmande med originalet ska vara bestyrkt enligt föreskrifter som registreringsmyndigheten får meddela.

En handling som enligt denna förordning får ges in i kopia får även ges in i original. Om handlingen har upprättats elektroniskt, ska bestämmelserna i 3 b § tillämpas.

Om en handling som har upprättats i pappersform har getts in i både original och kopia, ska originalhandlingen återställas. *Förordning (2008:106)*

Tillsynsmyndighet

4 a § Tillsynsmyndighet för en stiftelse enligt 9 kap. 1 § första stycket stiftelselagen (1994:1220) är

1. *Länsstyrelsen i Stockholms län* i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands och Västmanlands län,
2. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* i Östergötlands, Jönköpings och Kalmar län,
3. *Länsstyrelsen i Skåne län* i Kronobergs, Blekinge och Skåne län,
4. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* i Hallands och Västra Götalands län,

5. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* i Värmlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län,
6. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* i Västernorrlands och Jämtlands län, och
7. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* i Västerbottens och Norrbottens län.
Förordning (2009:295)

4 b § Tillsynsmyndighet för en pensions- eller personalstiftelse enligt 31 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. är

1. *Länsstyrelsen i Stockholms län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands eller Västmanlands län,
2. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Östergötlands, Jönköpings eller Kalmar län,
3. *Länsstyrelsen i Skåne län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Kronobergs, Blekinge eller Skåne län,
4. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Hallands eller Västra Götalands län,
5. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Värmlands, Örebro, Dalarnas eller Gävleborgs län,
6. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Västernorrlands eller Jämtlands län, och
7. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* om arbetsgivaren har sitt hemvist i Västerbottens eller Norrbottens län. *Förordning (2009:295)*

Registret enligt 10 kap. stiftelselagen (1994:1220)

5 § Utöver vad som anges i 10 kap. 2 § stiftelselagen (1994:1220) skall till en anmälan om registrering fogas

1. en beskrivning av stiftelsens ändamål, om det inte är möjligt att inge en kopia av stiftelseförordnandet, samt
2. en uppgift om värdet av stiftelsens tillgångar, värderade enligt 3 kap. 3 § stiftelselagen. *Förordning (1999:1164)*

5 a § Till en anmälan för registrering enligt 10 kap. 2 § eller 3 § första stycket 2 stiftelselagen (1994:1220) av revisor ska det fogas en kopia av en av revisorn undertecknad bekräftelse på att han eller hon har åtagit sig uppdraget. Undertecknande får ske med elektronisk signatur enligt föreskrifter som registreringsmyndigheten får meddela. *Förordning (2008:106)*

6 § Till en anmälan enligt 10 kap. 3 § första stycket 1 stiftelselagen (1994:1220) skall det fogas en kopia av styrelsens eller förvaltarens beslut och i förekommande fall av Kammarkollegiets eller regeringens beslut.

7 § har upphävts genom förordning (2009:295).

7 a § Om den som anmäls som styrelseledamot, styrelsesuppleant eller bemyndigad att företräda stiftelsen enligt 2 kap. 16 § andra stycket eller 23 § andra stycket stiftelselagen (1994:1220) inte är folkbokförd i Sverige, ska det vid anmälan enligt 10 kap. 2 eller 3 § stiftelselagen ges in en kopia av passhandling eller annan identitetshandling som avser den anmälde.

Registreringsmyndigheten får kräva in ytterligare handlingar, om det behövs för att säkerställa den anmäldes identitet. *Förordning (2008:106)*

7 b § Om den som anmäls som förvaltare är en utländsk juridisk person, ska det vid anmälan enligt 10 kap. 2 eller 3 § stiftelselagen (1994:1220) ges in en kopia av registreringshandling eller annan handling som avser den anmälde.

Registreringsmyndigheten får kräva in ytterligare handlingar om det behövs för att säkerställa identiteten hos förvaltaren. *Förordning (2008:106)*

8 § När sådana uppgifter som avses i 10 kap. 6 § första stycket stiftelselagen (1994:1220) lämnas för registrering skall det till dessa uppgifter i förekommande fall fogas en kopia av styrelsens eller förvaltarens beslut om firma för stiftelsen.

9 § Till en sådan anmälan som avses i 7 kap. 7 § andra stycket eller 15 § stiftelselagen (1994:1220) skall det fogas en kopia av domstolens beslut.

10 § Ett registreringsbevis för en stiftelse ska innehålla följande uppgifter:

1. stiftelsens namn, postadress och telefon,
2. stiftelsens ändamål,
3. om stiftelsen har egen förvaltning: styrelseledamöternas och styrelsesuppleanternas namn, personnummer, postadress och telefon samt den ort där styrelsen har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltningen huvudsakligen utövas,
4. om stiftelsen har anknuten förvaltning: förvaltarens namn eller firma, organisationsnummer, postadress och telefon samt den ort där förvaltaren har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltarens egen förvaltning huvudsakligen utövas eller, om förvaltaren är ett handelsbolag, där bolaget har sitt huvudkontor inrättat,
5. om stiftelsen utövar näringsverksamhet: stiftelsens firma, bifirma, om sådan har antagits, och näringsverksamhetens art,
6. revisorns och revisorssuppleantens namn, personnummer och postadress samt, om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, vem som är huvudansvarig för revisionen och bolagets organisationsnummer,
7. om någon har bemyndigats att företräda stiftelsen enligt 2 kap. 16 § andra stycket eller 23 § andra stycket stiftelselagen (1994:1220): företrädarens namn, personnummer, postadress och telefon samt hur stiftelsens namn och firma tecknas, om inte företrädaren får göra det ensam, och
8. om någon enligt 2 kap. 16 a eller 23 a § stiftelselagen har bemyndigats att ta emot delgivning på stiftelsens vägnar: dennes namn, personnummer, postadress och telefon.

Av ett registreringsbevis ska det för varje anteckning i registret framgå den dag då anmälan om registrering kom in samt datum för anteckningen och i förekommande fall dess kungörande i Post- och InrikesTidningar. *Förordning (2009:295)*

10 a § När någon registreras som styrelseledamot, styrelsesuppleant, förvaltare, särskild delgivningsmottagare, revisor, revisorssuppleant eller när någon bemyndigats att företräda stiftelsen enligt 2 kap. 16 § andra stycket eller 23 § andra stycket stiftelselagen (1994:1220), ska registreringsmyndigheten underrätta den registrerade om åtgärden. När myndigheten tar bort en sådan registrering från registret, ska underrättelse lämnas till den som åtgärden berör.

Om registreringen avser ett revisionsbolag, ska den huvudansvarige revisorn underrättas.

Underrättelsen ska omedelbart efter registreringen eller avförandet av registreringen sändas till den som åtgärden berör på hans eller hennes folkbokföringsadress enligt det statliga person- och adressregistret (SPAR) eller, om en sådan adressuppgift saknas, till den adress som har uppgetts i ärendet.

Registreringsmyndigheten ska en gång varje år underrätta den som är registrerad i registret som likvidator eller suppleant för likvidator om registreringen. Underrättelsen ska sändas till den adress som har uppgetts i ärendet.

Registreringsmyndigheten behöver inte sända ut underrättelser om det är uppenbart att en sådan underrättelse inte fyller något syfte. *Förordning (2009:295)*

11 § Registreringsmyndigheten skall underrätta Bolagsverket

1. när en firma eller bifirma har registrerats eller avregistrerats i stiftelseregistret,
2. när en styrelseledamot eller en förvaltare registreras eller avregistreras i en stiftelse som är bolagsman i ett handelsbolag.

Vid underrättelse enligt första stycket 1 skall även uppgift om näringsverksamhetens art lämnas. *Förordning (2004:356)*

11 a § Om tillsynsmyndigheten har förordnat en särskild delgivningsmottagare enligt 9 kap. 7 § första stycket 3 eller 8 § första stycket 2 stiftelselagen (1994:1220), skall tillsynsmyndigheten sända en underrättelse om beslutet till stiftelsen. Underrättelsen skall sändas till stiftelsens senast kända adress. *Förordning (2005:351)*

12 § Handlingar som avser en anmälan till stiftelseregistret ska hos registreringsmyndigheten biläggas stiftelseregistret. Sådana handlingar ska för varje stiftelse sammanföras i akter.

Handlingar som ges in till tillsynsmyndigheten ska hos denna sammanföras i akter för varje stiftelse. Handlingarna ska sammanföras med de handlingar som avser anmälan till stiftelseregistret, om tillsynsmyndigheten är en länsstyrelse som också är registreringsmyndighet för stiftelsen. *Förordning (2009:295)*

12 a § Vid sökning efter uppgifter som avser en stiftelse som inte längre är registrerad får endast organisationsnummer och stiftelsens namn användas som sökbegrepp, om det har förflutit mer än fem år sedan stiftelsen avregistrerades.

Vid sökning efter uppgifter och handlingar som avses i 12 § får endast uppgifter som avses i 15 kap. 2 § första stycket 1 och 2 sekretesslagen (1980:100) samt stiftelsens namn användas som sökbegrepp. *Förordning (2008:106)*

13 § Om styrelsen eller förvaltaren för en stiftelse till registreringsmyndigheten har anmält något förhållande som leder till att stiftelsen skall vara registrerad hos en annan registreringsmyndighet, skall den förra registreringsmyndigheten sända över ett utdrag ur stiftelseregistret och den för stiftelsen inrättade akten till den senare registreringsmyndigheten och avföra stiftelsen från sitt stiftelseregister.

Registret enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

13 a § Bestämmelserna i 7 a § skall tillämpas vid anmälan enligt 31 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. *Förordning (2004:610)*

14 § Registreringsbevis för en pensions- eller personalstiftelse ska innehålla följande uppgifter:

1. stiftelsens namn, postadress och telefon,
2. styrelseledamöternas och styrelsesuppleanternas namn, personnummer, postadress och telefon, och
3. revisorns och revisorssuppleantens namn, personnummer och postadress samt, om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, vem som är huvudansvarig för revisionen och bolagets organisationsnummer.

Av registreringsbeviset ska för varje anteckning i registret framgå den dag då anmälan om registrering kom in samt datum för anteckningen. *Förordning (2009:295)*

14 a § När någon registreras som styrelseledamot, styrelsesuppleant, revisor eller revisorssuppleant, ska registreringsmyndigheten underrätta den registrerade om åtgärden. När myndigheten tar bort en sådan registrering från registret, ska underrättelse lämnas till den som åtgärden berör.

Om registreringen avser ett revisionsbolag, ska den huvudansvarige revisorn underrättas.

Underrättelsen ska omedelbart efter registreringen eller avförandet av registreringen sändas till den som åtgärden berör på hans eller hennes folkbokföringsadress enligt det statliga person- och adressregistret (SPAR) eller, om en sådan adressuppgift saknas, till den adress som har uppgetts i ärendet.

Registreringsmyndigheten behöver inte sända ut underrättelser om det är uppenbart att en sådan underrättelse inte fyller något syfte. *Förordning (2009:295)*

15 § Handlingar som avser anmälan för tillsyn och de övriga handlingar som enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ges in till tillsynsmyndigheten skall hos myndigheten förvaras särskilt för varje stiftelse.

16 § Om arbetsgivaren för en pensions- eller personalstiftelse har bytt hemvist från ett lån till ett annat och detta leder till att stiftelsen ska vara registrerad hos en annan tillsynsmyndighet, ska tillsynsmyndigheten i det förra länet sända över ett utdrag av registret och den för stiftelsen inrättade akten till tillsynsmyndigheten i det senare länet samt därefter avföra stiftelsen från sitt register. *Förordning (2009:295)*

Prövning av och avgifter för vissa ärenden

17 § Beslut enligt 4 kap. 4 § fjärde stycket stiftelselagen (1994:1220) fattas av tillsynsmyndigheten. *Förordning (1999:1164)*

18 § Beslut enligt 9 kap. 1 § tredje stycket stiftelselagen (1994:1220) fattas av Kammarkollegiet. Ett sådant beslut får inte överklagas. *Förordning (2009:295)*

19 § Avgift skall med tillämpning av 10–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191) tas ut för prövning av ärenden enligt stiftelselagen (1994:1220) och lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. i de fall som framgår av följande uppställning.

Ärendeslag	Avgiftsklass
Undantag från kravet att ha auktoriserad revisor (4 kap. 4 § stiftelselagen)	2
Tillstånd enligt 6 kap. 1 § stiftelselagen till ändring, upphävande eller åsidosättande i särskilt fall av föreskrifter i stiftelseförordnandet avseende	
a) en stiftelse	7
b) 2–29 stiftelser	8
c) fler än 29 stiftelser	9
I fall som avses i a) skall avgiftsklass 4 tillämpas om värdet på stiftelsens tillgångar värderade med tillämpning av 3 kap. 3 § stiftelselagen vid utgången av de tre senaste räkenskapsåren har understigit det då gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.	
Förordnande om ändring av stiftelsens stadgar (22 § lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.)	7
<i>Förordning (1999:1164)</i>	

Tillsynsavgift

20 § En stiftelse som är skyldig att upprätta årsredovisning ska betala en årlig tillsynsavgift. För stiftelser som utövar näringsverksamhet är avgiften 600 kronor och för övriga stiftelser 400 kronor.

Stiftelser som enligt 9 kap. 10 § första stycket stiftelselagen (1994:1220) står under begränsad tillsyn eller som står under kontroll av Svensk Insamlingskontroll ska betala tillsynsavgift endast om de förvaltas av en statlig myndighet och värdet av deras tillgångar vid utgången av föregående räkenskapsår överstiger etthundra prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. För sådana stiftelser är avgiften 200 kronor.

En pensionsstiftelse eller personalstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ska betala 600 kronor i årlig tillsynsavgift.

Tillsynsavgiften ska betalas senast sex månader efter utgången av stiftelsens senaste räkenskapsår. *Förordning (2009:295)*

Registerhållningsavgift m.m.

21 § En stiftelse som är registrerad i stiftelseregistret ska betala en årlig registerhållningsavgift. För stiftelser som utövar näringsverksamhet är avgiften 600 kronor. För övriga stiftelser är avgiften, för det fall värdet av stiftelsens tillgångar beräknat enligt 2 kap. 4 § bokföringslagen (1998:1078) vid utgången av föregående räkenskapsår överstiger en och en halv miljon kronor, 425 kronor och i annat fall 200 kronor.

En pensionsstiftelse eller personalstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ska betala 425 kronor i årlig registerhållningsavgift.

Avgiften enligt första eller andra stycket ska betalas senast sex månader efter utgången av stiftelsens senaste räkenskapsår. *Förordning (2009:295)*

22 § För registreringsbevis som avses i denna förordning skall det tas ut avgift efter avgiftsklass A enligt 20 § avgiftsförordningen (1992:191).

Revisorer i stiftelser som förvaltas av statliga myndigheter

23 § Understiger värdet av tillgångarna i en stiftelse som förvaltas av en statlig myndighet vid utgången av föregående räkenskapsår etthundra prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, utses och entledigas revisor i stiftelsen av myndighetens styrelse, om det finns en sådan, och annars av myndighetens chef. I övriga fall utses och entledigas revisor i stiftelser som förvaltas av en statlig myndighet av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Första stycket gäller inte om annat följer av stiftelseförordnandet eller om annat har beslutats av regeringen för ett särskilt fall. *Förordning (2003:75)*

Lag (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

(senast ändrad genom SFS 2009:780)

Allmänna bestämmelser	45
Särskild redovisning av pensionsskuld	45
Pensionsstiftelse	46
Upphörande av näringsverksamhet m.m.	51
Personalstiftelse	52
Tillsyn	52
Straff	54
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	54
Propositioner	54

Allmänna bestämmelser

1 § Arbetsgivares utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande kan tryggas enligt denna lag genom särskild redovisning av pensionsskuld eller avsättning av medel till pensionsstiftelse.

Förbehåll vid pensionsutfästelse att pension skall utgå endast i den mån stiftelses medel förslår därtill är utan verkan och arbetsgivaren svarar för utfästelsen utan avseende på förbehållet.

Lagen äger icke tillämpning på pensionsutfästelse som lämnats efter den 31 december 1966, om rätten till pension gjorts beroende av att arbetstagaren kvarstår i arbetsgivarens tjänst vid inträdet i pensionsåldern. Även i sådant fall äger dock lagen tillämpning på utfäst pension som börjat utgå.

2 § Har ej andra regler om intjänande knutits till pensionsutfästelse, anses arbetstagaren vid varje tillfälle ha intjänat så stor del av utfäst pension som motsvarar förhållandet mellan det antal år arbetstagaren varit i arbetsgivarens tjänst och antalet år från tjänstens början till pensionsåldern. Vid denna beräkning bortses dock från tid som ligger längre tillbaka än fyrtio år före pensionsåldern.

Med upplupen del av utfäst pension förstås kapitalvärdet av den pension som arbetstagaren intjänat vid beräkningstillfället.

3 § Beräkning av kapitalvärde sker med ledning av försäkringstekniska grunder som fastställs av regeringen eller av den myndighet regeringen bestämmer.

Lag (1975:1388)

4 § Med allmän pensionsplan avses sådana allmänna grunder för pensionering av arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som innehåller regler om tryggande av arbetsgivarens utfästelse genom kreditförsäkring, avsättning till pensionsstiftelse enligt denna lag eller annan likvärdig anordning och som på arbetstagarsidan är godkända av organisation vilken enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet är att anse såsom central arbetstagarorganisation. *Lag (1976:584)*

Särskild redovisning av pensionsskuld

5 § Arbetsgivare äger i balansräkningen som skuld under rubriken Avsatt till pensioner upptaga vad han enligt allmän pensionsplan åtagit sig att redovisa under denna rubrik.

Aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag, ekonomisk förening och sparbank äger under rubriken Avsatt till pensioner redovisa även upplupen del av pensionsutfästelse som ej omfattas av allmän pensionsplan. I fråga om arbetstagare, som har bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, eller sådan arbetstagares efterlevande får, under den tid inflytandet består, vid redovisningen avseende dock

icke fästas vid annan pensionsutfästelse än sådan som ingår i allmän pensionsplan. Till grund för bedömandet huruvida en person har bestämmande inflytande lägges hans eget samt hans föräldrars, far- och morföräldrars, makes, avkomlings och avkomlings makes samlade innehav av aktier eller andelar.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan förordna att vad som sägs i andra stycket första punkten skall äga tillämpning även på annan arbetsgivare än som avses där. *Lag (1975:1388)*

6 § Med arbetsgivares pensionsreserv avses hans skuld för åtagande enligt allmän pensionsplan och för upplupen del av sådan utfäst pension som han i övrigt äger redovisa enligt 5 §.

7 § Posten Avsatt till pensioner får icke minskas under arbetsgivarens pensionsreserv i vidare mån än denna har täckning i pensionsstiftelsens förmögenhet.

Till den del arbetsgivarens pensionsreserv avser pensionsutfästelse, som tryggas även av pensionsstiftelse, anses pensionsreserven täckt av stiftelsen, så långt dess förmögenhet förslår. Tryggar stiftelsen samtidigt utfästelse som icke får medräknas i pensionsreserven, anses stiftelsen i första hand täcka upplupen del av sådan utfästelse. Finns flera pensionsstiftelser som är knutna till samma arbetsgivare och tjänar stiftelserna helt eller delvis till tryggnad av samma pensionsutfästelser, anses upplupen del av utfästelserna i första hand täckt av stiftelse, som omfattar en trängre krets av personer, eller, om stiftelserna omfattar samma krets av personer, av den äldre stiftelsen.

Att pensionsstiftelse endast i vissa fall anses trygga arbetsgivarens utfästelse enligt allmän pensionsplan, framgår av 10 §.

8 § Arbetsgivare, som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet minskar posten Avsatt till pensioner i strid med 7 §, dömes till böter.

8 a § Om en arbetsgivare som omfattas av årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag redovisar pensionsåtagande i balansräkningen, skall han i stället för att redovisa sådan skuld som avses i 5 § redovisa motsvarande belopp som delpost under rubriken Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Vad som sägs i 5 § andra stycket samt 7 och 8 §§ om posten Avsatt till pensioner gäller även beträffande en sådan delpost. *Lag (1995:1619)*

Pensionsstiftelse

9 § Med pensionsstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse vars utslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

En pensionsstiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet pensionsstiftelse. *Lag (1994:1223)*

9 a § Bestämmelserna i 10 a § andra–femte styckena, 10 b–10 d §§ och 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 sådana personer som avses i 9 § första stycket, och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna får tillämpas även av andra pensionsstiftelser i enlighet med 31 §, dock inte beträffande egenföretagares tryggnad i stiftelse för egen räkning.

Lag (2005:1124)

10 § Arbetsgivaren äger i stiftelseurkunden förordna, att pensionsstiftelse skall omfatta endast viss grupp av arbetstagare eller efterlevande.

Stiftelse anses icke trygga utfästelse enligt allmän pensionsplan utan att detta framgår av stiftelsens stadgar, avtal mellan arbetsgivaren och dem som omfattas av stiftelsens ändamål eller andra omständigheter.

Stiftelse äger icke trygga utfästelse åt arbetstagare eller efterlevande, som avses i 5 § andra stycket andra punkten, utöver vad som kan anses sedvanligt för arbetstagare med motsvarande uppgifter eller hans efterlevande.

För stiftelse, som är gemensam för flera arbetsgivare, skall särskilda grunder upprättas beträffande gemenskapen i tillgångar och skulder.

10 a § En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall i fråga om placering av förmögenheten i stället för första stycket bestämmelserna i tredje–femte styckena gälla.

Pensionsstiftelsen skall placera tillgångarna på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna skall placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Av tillgångarna får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av arbetsgivaren, och
2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med sådan inbördes anknytning som anges i 7 kap. 10 c § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713), vari arbetsgivaren ingår.

Begränsningarna i tredje stycket 1 och 2 gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Beträffande användande av optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument skall pensionsstiftelsen tillämpa 7 kap. 17 b § försäkringsrörelselagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av de bestämmelserna.

Lag (2005:1124)

10 b § En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall upprätta och följa placeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer skall innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad riktlinjerna skall innehålla.

Senast när placeringsriktlinjer börjar användas, skall de ges in till Finansinspektionen. Pensionsstiftelsen skall samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i andra stycket gäller också vid ändring av placeringsriktlinjer.

Lag (2005:1124)

10 c § Styrelsen skall fastställa placeringsriktlinjer enligt 10 b §. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och skall fortlöpande pröva om de behöver ändras.

Lag (2005:1124)

10 d § En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall till de personer som anges i den bestämmelsen ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet. En arbetsgivare skall till de personer som avses i 9 a § ge den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse skall lämna.

Lag (2005:1124)

11 § En pensionsstiftelse får inte ta emot en fordran mot arbetsgivaren. Avtal som strider mot detta är ogiltigt. Stiftelsen får dock låna ut medel till arbetsgivaren, om det ställs betryggande säkerhet för lånet eller tillsynsmyndigheten medger det.

En stiftelse får inte ta emot egendom från arbetsgivaren på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. Inte heller får en stiftelse som har grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det, äga aktier i bolaget eller i bolag vilket står i sådant förhållande till detta som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om en pensionsstiftelse har till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som är fåmansföretag enligt 56 kap. 2 och 3 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 21 kap. 1–9 och 11 §§ samt 30 kap. 1 § aktiebolagslagen tillämpas.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får ta upp eller ta över penninglån endast för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov, dock under förutsättning att den samlade upplåningen är av ringa betydelse med hänsyn till stiftelsens omfattning.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får inte ställa säkerhet för tredje man.

Lag (2005:1124)

12 § Pensionsstiftelse äger ej utfästa pension. Sådan utfästelse är ogiltig.

13 § Pensionsstiftelse äger för arbetsgivarens räkning betala pensionspost eller annat som avses i 14 § endast om det kan antagas, att den berättigade annars ej erhåller betalning av arbetsgivaren utan avsevärt dröjsmål, eller om tillsynsmyndigheten för särskilt fall medger det.

14 § Arbetsgivaren äger ur pensionsstiftelse gottgöra sig för vad han utgivit såsom

- pensionspost, avgift för pensionsförsäkring eller annan utgift i samband med pensionering,
- engångsunderstöd till arbetstagare vid långvarig oförmåga till arbete på grund av sjukdom, lyte eller annat men eller vid avgång ur tjänsten på grund av uppnådd ålder samt engångsunderstöd till efterlevande vid arbetstagarens frånfälle eller utgift för försäkring av sådant understöd.

Dessutom äger arbetsgivaren gottgöra sig för vad som särskilt redovisats under rubriken Avsatt till pensioner till fullgörande av bestämmelse i allmän pensionsplan.

Gottgörelse enligt denna paragraf får ej avse utgift eller redovisning för annan arbetstagare än sådan, som omfattas av stiftelsens ändamål, eller sådan arbetstagares efterlevande.

I fråga om ersättning för värdet av rätt till tjänstepension som överförts till Europeiska gemenskaperna gäller 7 § lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna. *Lag (2002:126)*

15 § Gottgörelse sker ur överskott på kapitalet. Sådant överskott föreligger när pensionsstiftelsens tillgångar, värderade med tillämpning av 3 kap. 3 § stiftelselagen (1994:1220), överstiger den skuld stiftelsen ådragit sig samt upplupen del av den utfästa pension, som tryggas av stiftelsen, eller, om stiftelsen tryggar utfästelser enligt allmän pensionsplan, pensionsreserven enligt denna.

För utgift, som avses i 14 § första stycket a) och som omfattas av stiftelsens ändamål, äger arbetsgivaren gottgöra sig ur årets avkastning, även om stiftelsen saknar överskott på kapitalet.

Gottgörelse får avse löpande utgifter eller utgifter som arbetsgivaren haft under närmast föregående räkenskapsår.

Beräknar arbetsgivare vid taxering till beskattning sin inkomst enligt bokföringsmässiga grunder, skall gottgörelse avse kostnad i stället för utgift.

Gottgörelse för avgift till försäkring för allmän tilläggspension får avse den del av avgiften som kan anses hänföra sig till lön eller annan ersättning åt person vilken omfattas av stiftelsens ändamål. *Lag (1999:1085)*

15 a § En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får åta sig uppdrag att från Sverige trygga utfästelse om pension som skall fullgöras i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (gränsöverskridande verksamhet). *Lag (2005:1124)*

15 b § Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § skall stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen. Underrättelsen skall innehålla uppgift om

1. den arbetsgivare som skall göra inbetalningar till pensionsstiftelsen, och
2. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som skall ligga till grund för tryggandet. *Lag (2005:1124)*

15 c § Finansinspektionen skall, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten skall bedrivas.

Ett meddelande enligt första stycket skall lämnas, om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig,
2. pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och
3. företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens och i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten.

Finansinspektionen skall samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten skall bedrivas, skall inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om det. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall två månader efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten skall bedrivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, skall inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det skall fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot. *Lag (2005:1124)*

15 d § Om något av de förhållanden som angetts i en underrättelse enligt 15 b § skall ändras sedan den gränsöverskridande verksamheten inletts, skall pensionsstiftelsen underrätta Finansinspektionen minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, skall inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. *Lag (2005:1124)*

15 e § Om ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har bestämmelser som innebär ytterligare begränsningar för en pensionsstiftelsers placering av tillgångar utöver vad som framgår av 10 a § andra–femte styckena, skall en stiftelse som bedriver verksamhet där på begäran från det landet tillämpa även de bestämmelserna. *Lag (2005:1124)*

16 § Ledamöter och suppleanter i stiftelsers styrelse väljes till lika antal av arbetsgivaren och de arbetstagare som omfattas av stiftelsens ändamål. Val sker för en tid av tre år, om stadgarna icke föreskriver annat.

Tryggar pensionsstiftelse utfästelse om pension till sådan arbetstagare eller efterlevande som avses i 5 § andra stycket andra punkten, utser tillsynsmyndigheten ordförande i styrelsen. I annan stiftelse äger styrelseledamöterna utse ordförande. Valet får falla på ledamot eller utomstående. Kan ledamöterna ej enas om vem som skall vara ordförande, utses denne av tillsynsmyndigheten.

Styrelsen är beslutförför, när de vid sammanträde närvarandes antal utgör minst hälften av hela antalet styrelseledamöter. Av ledamöterna skall lika många närvara från vardera sidan. Som styrelsens beslut gäller den mening om vilken de flesta röstande enar sig. Vid lika röstetal förordnar tillsynsmyndigheten på styrelsens begäran utomstående att deltaga i ärendets avgörande.

16 a § En ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften. Av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud följer att den som är underkastad näringsförbud inte får vara ledamot eller suppleant i styrelsen i en pensionsstiftelse.

Lag (2005:1124)

17 § Företrädare för arbetstagarna i pensionsstiftelsens styrelse väljs vid sammanträde med arbetstagarna. Tillhör mer än tre fjärdedelar av arbetstagarna samma fackförening eller liknande förening, får denna dock välja företrädarna. Tillhör samma flertal av arbetstagarna två eller flera sådana föreningar, får dessa välja företrädarna. Vid val skall det tillses att olika yrkesgrupper bland arbetstagarna blir företrädare inom styrelsen i lämplig utsträckning.

Styrelsen skall i god tid före utgången av valperioden upplysa arbetsgivaren och arbetstagarna om deras rätt att utse ledamöter samt i förekommande fall utlysa sammanträde. *Lag (1994:1223)*

17 a § Bestämmelser om bokföring och annan redovisning för en pensionsstiftelse finns i bokföringslagen (1999:1078) och årsredovisningslagen (1995:1554).

Lag (1999:1085)

17 b § Om stadgarna inte säger något annat, skall arbetsgivaren utse revisor. Tillsynsmyndigheten skall utse särskild revisor, när det finns anledning till det. Revisorns berättelse skall åtfölja styrelsens årsredovisning, som skall sändas till tillsynsmyndigheten inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. *Lag (1994:1223)*

18 § Ledamot av pensionsstiftelsens styrelse och revisor i sådan stiftelse äger uppbära skäligt arvode av stiftelsen för sina uppdrag ävensom ersättning för kostnader och utlägg.

18 a § Bestämmelserna i 5 kap. 1–3 §§, 4 § första–tredje styckena och 5 § samt 9 kap. 6 § första och andra styckena stiftelselagen (1994:1220) skall tillämpas även i fråga om pensionsstiftelser. Vad som anges i 5 kap. 1 § stiftelselagen om åsidosättande av föreskrifterna i stiftelseförordnandet eller i stiftelselagen skall därvid i stället avse åsidosättande av de för pensionsstiftelsen gällande föreskrifterna eller av bestämmelserna i denna lag. Vid tillämpning av 5 kap. 4 § stiftelselagen skall med stiftare avses arbetsgivaren. *Lag (1994:1223)*

19 § Pensionsstiftelse skall träda i likvidation, om

- stiftelsens medel under avsevärd tid varit helt otillräckliga för sitt ändamål,
- stiftelsens medel icke längre kan anses behövliga för sitt ändamål,
- arbetsgivaren blivit försatt i konkurs,
- arbetsgivaren upphör med sin näringsverksamhet utan att stiftelsen i samband därmed överföres till annan enligt bestämmelserna i 24 §.

Pensionsstiftelsens fordran mot arbetsgivaren är vid likvidation omedelbart förfallen till betalning, om icke tillsynsmyndigheten medger att fordringen får betalas under loppet av viss tid, högst tre år.

20 § Likvidation ombesörjes av pensionsstiftelsens styrelse, som därvid framlägger förslag till fördelning av stiftelsens medel. Förslaget skall hållas tillgängligt på arbetsplatsen och omedelbart tillställas förening som avses i 17 § första stycket.

Den som har fordran på pension eller annan rätt till ersättning ur stiftelsen äger hos tillsynsmyndigheten anmäla klander mot förslaget till fördelning inom en månad från

den dag då förslaget blev tillgängligt på arbetsplatsen. För skada, som tillfogas fordringsägare, ansvarar styrelsens ledamöter efter de grunder som anges i 29 kap. 1, 5 och 6 §§ aktiebolagslagen (2005:551). *Lag (2005:553)*

21 § Sedan medel vid likvidation avsatts för den skuld pensionsstiftelsen själv ådragit sig, betalar stiftelsen förfallna pensionsbelopp.

Återstående medel användes i första hand till inköp av försäkring för arbetstagares och efterlevandes pensionsfordringar eller, om tillsynsmyndigheten medger det, betalning av sådana fordringar. I andra hand användes medlen till understöd åt arbetstagare och efterlevande. Sådant understöd får ej överstiga skälig pension för arbetstagare med motsvarande anställningstid och anställningsförmåner. Skulle även därefter medel finnas kvar i stiftelsen, användes dessa till välgörande eller annat allmännyttigt ändamål som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Förslår stiftelsens medel icke till att infria skuld på grund av pensionsutfästelse som tryggas av stiftelsen, tillämpas vid fördelningen de grunder som gäller om utdelning i konkurs.

22 § Finns inte längre någon, som omfattas av pensionsstiftelsens ändamål, eller överstiger stiftelsens kapital väsentligen vad som kan komma att fordras för att tillgodose ändamålet eller förekommer i övrigt särskilda skäl att ändra innehållet i stiftelsens stadgar, får tillsynsmyndigheten på ansökan av stiftelsen besluta om ändring. Beslutet får avse sammanslagning av två eller flera stiftelser. *Lag (2009:246)*

Upphörande av näringsverksamhet m.m.

23 § Om en näringsverksamhet går över från en arbetsgivare till en annan och det därvid avtalas att ansvaret för en pensionsutfästelse ska flyttas över på efterträdaren, ska samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten får medge att samtycke inte behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen. Något samtycke behövs inte vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619).

Om det i lag eller annan författning har meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av en borgenärs rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. En innehavare av en pensionsfordran behöver dock inte underrättas eller kallas enligt 23 kap. 19, 22 och 32 §§ samt 24 kap. 21 och 24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller enligt 12 kap. 10 och 14 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 20 kap. 30 §, minskning av aktiekapitalet enligt 20 kap. 23 § och minskning av reservfonden enligt 20 kap. 35 § 3 aktiebolagslagen.

Har ansvaret för pensionsutfästelse sålunda överflyttats, anses utfästelsen ha samma rättsverkningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen. *Lag (2008:2)*

24 § Hör pensionsstiftelse till företrädarens näringsverksamhet, avgör tillsynsmyndigheten med beaktande av stiftelsens ändamålsbestämning, om och på vilka villkor stiftelsen skall överföras till efterträdaren.

Har stiftelse överskott på kapitalet, beslutar tillsynsmyndigheten för vilket ändamål detta får användas.

Om särskilda skäl föreligger, äger tillsynsmyndighet förordna att stiftelsen efter överförandet skall avse endast den som innehåft fordran på pension mot företrädaren.

25 § Upphör arbetsgivare med näringsverksamhet utan att ansvaret för pensionsutfästelse överflyttas på annan, skall han trygga upplupen del av pensionsutfästelsen genom att köpa pensionsförsäkring i den mån den berättigade icke tillgodoses enligt bestämmelsen i 21 § andra stycket. Detta gäller dock ej, om utfästelsen är kreditförsäkrad eller tillsynsmyndigheten medger undantag.

Pensionsförsäkring, som avses i första stycket, skall tecknas vid ett tillfälle eller, om tillsynsmyndigheten medger det, vid flera tillfällen under viss tidrymd, högst tre år.

Om innehavare av pensionsfordran icke själv för talan om fullgörelse enligt första stycket, får sådan talan föras av fackförening eller annan liknande sammanslutning som kan anses företräda den grupp arbetstagaren tillhör.

26 § Har innehavare av pensionsfordran, såsom anställd hos arbetsgivare med del i gemensam pensionsstiftelse, tagit tjänst hos annan arbetsgivare med del i samma stiftelse, och har den senare övertagit ansvaret för pensionsfordringen, äger stiftelsen efter medgivande av tillsynsmyndigheten minska företrädarens andel i stiftelsen med upplupen del av fordringen och öka efterträdarens andel med motsvarande belopp. Beträffande pensionsutfästelsens rättsverkningar äger bestämmelsen i 23 § motsvarande tillämpning.

Åtgärd enligt första stycket får medges endast om deras intressen ej eftersätts, vilkas pensionsfordringar den gemensamma stiftelsen har till uppgift att trygga.

Personalstiftelse

27 § Med personalstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse med ändamål att främja sådan välfärd åt arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som ej avser pension, avlöning eller annan förmån vilken arbetsgivaren är skyldig att utge till enskild arbetstagare.

Arbetsgivaren äger i stiftelseurkunden förordna, att stiftelse skall omfatta endast viss grupp av arbetstagare eller efterlevande.

En personalstiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet personalstiftelse. *Lag (1994:1223)*

28 § Personalstiftelse får ej inneha fordran mot arbetsgivaren. Avtal i strid härmed är ogiltigt. I fråga om stiftelses rätt att inneha annan tillgång äger bestämmelserna i 11 § motsvarande tillämpning.

29 § Arbetsgivare äger för varje räkenskapsår ur personalstiftelse gottgöra sig för utgifter som han haft inom ramen för stiftelsens ändamål.

Finns ytterligare medel tillgängliga, föfogar stiftelsen över dessa i den mån stiftelsens styrelse efter samråd med arbetsgivaren prövar medlen icke vara erforderliga för utgivande av gottgörelse under de närmaste tre åren.

Stiftelse äger vägra gottgörelse, om stiftelsen skulle nödgas avstå fast egendom som nyttjas till personalens välfärd. Stiftelsen är icke heller skyldig att för gottgörelse avstå från medel som fordras för underhåll och skötsel av sådan egendom.

30 § Beträffande personalstiftelse äger bestämmelserna i 10 a §, 15 § tredje och fjärde styckena, 16–20 samt 22 och 24 §§ motsvarande tillämpning.

Sedan medel vid stiftelses likvidation avsatts för den skuld stiftelsen själv kan ha ådragit sig, användes återstående medel till att främja välfärd för dem som omfattas av stiftelsens ändamål. *Lag (1994:1223)*

Tillsyn

31 § En pensions- eller personalstiftelse står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Styrelsen för en pensions- eller personalstiftelse ska anmäla stiftelsen för tillsyn senast sex månader efter det att styrelsen har tagit emot sitt uppdrag. En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska dock anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot.

Anmälan enligt andra stycket ska innehålla uppgift om stiftelsens postadress och telefon samt om styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon. Till anmälan ska fogas en bestyrkt kopia av de handlingar som arbetsgivaren upprättat avseende stiftelsen samt, om möjligt, uppgift om storleken och arten av stiftelsens förmögenhet. När en ändring har inträtt i något förhållande som tidigare har anmälts, ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten.

När en pensionsstiftelses verksamhet når den omfattning som anges i 9 a § första stycket, ska dess styrelse genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Detsam-

ma gäller när en pensionsstiftelse har beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i nämnda stycke.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, efter ansökan från en pensionsstiftelse vars verksamhet inte längre har den omfattning som anges i 9 a § första stycket eller som inte längre vill tillämpa dessa bestämmelser i enlighet med vad som anges i 9 a § andra stycket besluta att stiftelsen inte längre ska tillämpa de regler som anges i det förstnämnda stycket.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över anmälda stiftelser.

Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om en anmälan enligt andra stycket andra meningen eller fjärde stycket. Finansinspektionen ska underrätta tillsynsmyndigheten om en ansökan enligt femte stycket och om det beslut som inspektionen fattar med anledning av en sådan ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och registrering enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden. *Lag (2009:246)*

32 § Tillsynsmyndigheten skall ingripa, om det kan antas att en pensions- eller personalstiftelse inte förvaltas i enlighet med de för stiftelsen gällande föreskrifterna eller denna lag.

Tillsynsmyndigheten skall ge stiftelserna råd och upplysningar.

Vid tillsynen över pensions- och personalstiftelser tillämpas i övrigt bestämmelserna i 9 kap. 4 och 5 §§, 6 § tredje stycket samt 7 § stiftelselagen (1994:1220).

För tillsynen över förvaltningen av vissa pensionsstiftelser gäller särskilda bestämmelser i 34 och 35 §§. *Lag (2005:1124)*

33 § I fråga om överklagande av beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag tillämpas 9 kap. 11 § första – tredje och femte styckena stiftelselagen (1994:1220).

Skatteverkets beslut enligt 11 § tredje stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Lag (2009:246)

34 § Finansinspektionen skall utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10 a § andra – femte styckena, 10 b – 10 d §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a – 15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Inspektionen skall utöva sådan tillsyn också över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § andra stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.

Finansinspektionen skall i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. *Lag (2005:1124)*

35 § Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionen skall förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket, eller
2. placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för personer som anges i 9 a § första stycket på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nöd-

vändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen skall förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt skall bestämmelserna i 19 kap. 3 §, 8 § första meningen, 9 §, 10 § 1, 11 § sjätte stycket, 11 a och 15 §§ samt 21 kap. 2 § fjärde stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) samt föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt. *Lag (2005:1124)*

36 § Finansinspektionens beslut enligt 15 c och 15 d §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos förvaltningsrätten. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223). Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsrättens avgörande.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om förvaltning enligt 35 § fjärde stycket ska gälla omedelbart. *Lag (2009:780)*

Straff

37 § Den som i ett ärende enligt denna lag oriktigt intygar att en elektronisk handling överensstämmer med originalet döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är att anse som grovt, döms till fängelse i högst två år. *Lag (2008:87)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2009:246

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överklagande av tillsynsmyndighetens beslut enligt 22 § första stycket, om beslutet har meddelats före ikraftträdandet.
3. Ett ärende som tillsynsmyndigheten med stöd av 22 § andra stycket har underställt regeringen före ikraftträdandet och som vid ikraftträdandet ännu inte har avgjorts handläggs enligt äldre bestämmelser.

2009:780

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

Propositioner

<i>SFS 1967:531</i> Prop. 1967:83	<i>SFS 1971:641</i> Prop. 1971:30	<i>SFS 1975:1388</i> Prop. 1975:103	<i>SFS 1976:87</i> Prop. 1975/76:79
<i>SFS 1976:584</i> Prop. 1975/76:105	<i>SFS 1982:1085</i> Prop. 1982/83:24	<i>SFS 1986:1297</i> Prop. 1986/87:47	<i>SFS 1987:624</i> Prop. 1986/87:7 Prop. 1986/87:12
<i>SFS 1990:356</i> Prop. 1989/90:74	<i>SFS 1991:374</i> Prop. 1990/91:136	<i>SFS 1992:1062</i> Prop. 1992/93:69	<i>SFS 1994:805</i> Prop. 1993/94:196
<i>SFS 1994:1223</i> Prop. 1993/94:9	<i>SFS 1995:1580</i> Prop. 1995/96:74	<i>SFS 1995:1619</i> Prop. 1995/96:104	<i>SFS 1995:1689</i> Prop. 1995/96:22
<i>SFS 1998:307</i> Prop. 1997/98:98	<i>SFS 1998:766</i> Prop. 1997/98:99	<i>SFS 1999:1085</i> Prop. 1998/99:130	<i>SFS 1999:1239</i> Prop. 1999/2000:2
<i>SFS 2002:126</i> Prop. 2001/02:21	<i>SFS 2003:680</i> Prop. 2002/03:99	<i>SFS 2005:553</i> Prop. 2004/05:85	<i>SFS 2005:1124</i> Prop. 2004/05:165
<i>SFS 2008:2</i> Prop. 2007/08:15	<i>SFS 2008:87</i> Prop. 2007/08:45	<i>SFS 2009:246</i> Prop. 2008/09:84	<i>SFS 2009:780</i> Prop. 2008/09:165

FINANSINSPEKTIONENS FÖRESKRIFTER

FFFS 2007:24 Försäkringstekniska grunder

(senast ändrad genom FFFS 2007:31)

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid beräkning av kapitalvärde enligt 3 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

2 § Föreskrifterna innehåller bestämmelser om vilka antaganden som ska användas vid beräkningen av kapitalvärdet när det gäller

1. ränta,
2. avkastningsskatt,
3. dödlighet,
4. sjuklighet, samt
5. säkerhet och driftskostnader.

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter betyder *tjänstepensionsförsäkring* detsamma som i 58 kap. 7 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Försäkringstekniska grunder

4 § Kapitalvärdet ska beräknas med ledning av de försäkringstekniska grunder som anges i bilagan.

Trots första stycket får kapitalvärdet beräknas med ledning av sådana antaganden som används vid beräkning av premie för likartad förmån inom en tjänstepensionsförsäkring, om en sådan beräkning inte leder till ett värde som är lägre än det lägsta värde som följer av antagandena i bilagan.

Bilaga Försäkringstekniska grunder*Antagande om ränta*

Antagande om ränta uttrycks som en räntefot i procent före eventuellt avdrag för avkastningsskatt.

Finansinspektionen beräknar och fastställer räntefoten varje år. Uppgift om denna räntefot publiceras på Finansinspektionens webbplats, www.fi.se, efter utgången av september månad varje år.

Beräkning av räntefot som ska tillämpas för åtaganden som inte innebär utfästelse om framtida värdesäkring eller indexuppräknig, grundas på nominella statsobligationer.

Beräkning av räntefot som ska tillämpas för åtaganden som innebär utfästelse om framtida värdesäkring eller indexuppräknig, grundas på realränteobligationer och nominella marknadsräntor för statsskuldväxlar som reducerats med beaktande av utvecklingen av konsumentprisindex.

Räntefoten beräknas på följande sätt

Underlag för att beräkna räntefoten består av nollkupongsräntor, som beräknats vid varje månadsskifte. Med *nollkupongsränta* avses lång marknadsränta för statsobligationer med tillägg för värdet av framtida kupongräntor.

Räntefoten r utgör ett medeltal av nollkupongsräntorna under de senaste tolv månaderna. Följande formel används vid beräkningen:

$$r = \frac{\frac{1}{2}r_0 + r_1 + \dots + r_{11} + \frac{1}{2}r_{12}}{12}$$

där värdet r_{12} avser den nollkupongsränta som gäller den 30 september och värdet r_j är motsvarande ränta vid månadsskiftet $12 - j$ månader tidigare, där $j = 0, 1, 2, \dots, 11$.

Räntefoten avrundas till närmaste tiondels procent.

Trots det som anges ovan får en arbetsgivare tillämpa det antagande om ränta som används vid beräkning av premie för likartad förmån inom tjänstepensionsförsäkring, om en sådan beräkning inte leder till ett lägre värde än det som följer av antagandet ovan.

Antagande om avdrag för avkastningsskatt

Är arbetsgivaren skyldig att betala avkastningsskatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, ska räntefoten reduceras med ett avdrag för avkastningsskatt.

Finansinspektionen beräknar och fastställer avdraget varje år och meddelar det på www.fi.se, efter utgången av september månad varje år.

Avdraget beräknas på följande sätt

Beräknad räntefot för åtaganden som inte innebär utfästelse om framtida värdesäkring eller indexuppräknig, multipliceras med aktuell skattesats för tjänstepensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen (1999:1229), och avrundas därefter till närmaste tiondels procent. Sådan beräknad belastning dras därefter av från räntefoten för såväl åtaganden som innebär utfästelse om framtida värdesäkring eller indexuppräknig som för åtaganden som inte gör det.

Tillämpar arbetsgivaren det antagande om ränta som används vid beräkning av premie för likartad förmån inom tjänstepensionsförsäkring, ska avdrag för avkastningsskatt ske på ett likartat sätt som vid en sådan premieberäkning.

Antagande om dödlighet för ålderspension

Dödlighetsintensiteten μ_x per år vid åldern x år antas vara given av följande formler.¹

$$\mu_x = \begin{cases} a + b \cdot e^{cx} & \text{för } x \leq w \\ \mu_w + k \cdot (x - w) & \text{för } x > w \end{cases}$$

där $w=97$ och $k=0,003$.

Parametrarna a , b och c beror av kön och födelseår enligt följande tabeller:

Kvinna

Födelseår	-1919	192y	193y	194y	195y	196y	197y	1980–
$10^3 a$	3,1	2,7	2,1	1,4	1,1	1,1	1,1	1,0
$10^6 b$	2,058	1,374	0,977	1,129	0,879	0,411	0,129	0,092
c	0,124	0,128	0,130	0,127	0,129	0,137	0,150	0,154

Man

Födelseår	-1919	192y	193y	194y	195y	196y	197y	1980–
$10^3 a$	3,4	3,4	2,5	1,7	1,5	1,3	1,1	1,0
$10^6 b$	24,12	11,65	5,385	3,094	1,159	0,457	0,147	0,051
c	0,100	0,108	0,115	0,120	0,130	0,140	0,152	0,163

där $y = 0, 1, \dots, 9$.

¹ Så kallad Makehammodell med korrektion i höga åldrar. Överlevelsefunktionen l_x i denna modell ges av följande formel:

$$-\log(l_x) = \begin{cases} ax + (b/c) \cdot (e^{cx} - 1) & \text{för } x \leq w \\ -\log(l_w) + \mu_w \cdot (x - w) + (k/2) \cdot (x - w)^2 & \text{för } x > w \end{cases}$$

Antagande för efterlevandepension

Kapitalvärde för efterlevandepension beräknas i de fall det kan finnas efterlevande med rätt till efterlevandepension vid dödsfall, samt från och med den tidpunkt då arbetstagaren har avlidit och det finns efterlevande med rätt till efterlevandepension.

När det gäller efterlevandepension tillämpas samma antaganden om dödlighet som vid ålderspension.

Är familjeförhållandena kända i det enskilda fallet, ska de beaktas vid beräkningen. Om familjeförhållandena inte är kända men det kan finnas en framtida rätt till efterlevandepension, antas åldersskillnaden mellan man och kvinna vara fyra år, där mannen antas vara äldst.

Sannolikheten $g(x)$ att ha vuxen efterlevande förmånstagare antas vara

$$g(x) = 0,94 \cdot e^{-0,0000009 \cdot (x-54)^4}$$

Förmånstagares civilstånd antas vara oförändrat efter den försäkrades dödsfall.

Det antas att efterlevande barn kommer att uppnå slutåldern, om denna är bestämd.

Antagande om sjuklighet för sjukpension

För en arbetsförmögen arbetstagare som är x år vid början av ersättningstiden för sjukpension, antas sannolikheten för att kvarstå som ersättningsberättigad t år senare vara

$$[0,53 + 0,1 \cdot f(x)] \cdot 10^{-0,015t} + [0,11 - 0,056 \cdot f(x)] \cdot 10^{-0,4t} + [0,36 - 0,044 \cdot f(x)] \cdot 10^{-2,3t}$$

där

$$f(x) = 42,3 \cdot 10^{0,001x} + 0,000525 \cdot 10^{0,06x} - 48,8$$

Med durationen t år ovan, avses den tid då arbetstagaren kvarstår som sjuk efter en karenstid på 90 dagar.

Den faktiska graden av arbetsförmåga i det enskilda fallet ska beaktas.

Om utgående sjukpension ska reduceras med samtidigt utgående motsvarande förmåner från den allmänna försäkringen, ska det antas att dessa börjar betalas ut 15 månader efter det att rätten till sjukpension har inträtt.

Kapitalvärde för sjukpension som inte är under utbetalning sätts till 0 (noll).

Säkerhets- och driftskostnadsbelastning

Vid beräkning av kapitalvärde belastas för säkerhet och driftskostnader dels genom att den ränteintensitet som svarar mot antagandet om räntefot efter avdrag för avkastningsskatt sänks, dels genom att beräknat kapitalvärde ökas, enligt följande tabell:

	Ålders- och efterlevandepension	Sjukpension
Sänkning av ränteintensitet	0,002	0,003
Ökning av kapitalvärde	5 %	10 %

(FFFS 2007:31)

Permutationslag (1972:205)

(senast ändrad genom SFS 2009:247)

1 § Kan bestämmelse, som enskild meddelat i gåvobrev, testamente, stiftelseförordnande eller liknande handling, på grund av ändrade förhållanden ej längre iakttagas eller har bestämmelsen blivit uppenbart onyttig eller uppenbart stridande mot utfärdarens avsikter eller föreligger annat särskilt skäl, kan på ansökan bestämmelsen ändras eller upphävas eller undantag medges för särskilt fall (permutation).

Avser permutation ändring av det ändamål som skall tillgodoses, skall det nya ändamålet så nära som möjligt motsvara det ursprungliga.

2 § Fråga om permutation prövas, såvitt rör fideikommiss som avses i 1 § lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss, av fideikommissnämnden och i annat fall av Kammarkollegiet.

3 § Avser ärende om permutation ändrad ändamålsbestämning för egendom av mera betydande värde eller uppkommer i ärendet fråga av särskild vikt från allmän synpunkt, ska Fideikommissnämnden med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för avgörande. *Lag (2009:247)*

4 § Fideikommissnämndens beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen. Kammarkollegiets beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2009:247)*

5 § Denna lag gäller ej stiftelser på vilka 6 kap. stiftelselagen (1994:1220) är tillämpligt och ej heller sådana pensions- eller personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. *Lag (1994:1224)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2009:247

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
2. Ett ärende som Kammarkollegiet med stöd av 3 § har överlämnat till regeringen före ikraftträdandet och som vid ikraftträdandet ännu inte har avgjorts handläggs enligt äldre bestämmelser.
3. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överklagande av Kammarkollegiets beslut, om beslutet har meddelats före ikraftträdandet.

Propositioner

SFS 1972:205
Prop. 1972:8

SFS 1994:1224
Prop. 1993/94:9

SFS 2009:247
Prop. 2008/09:84

Förordning (1992:203) om avgifter för ärenden enligt permutationslagen (1972:205)

Stiftelser

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt 1 § permutationslagen (1972:205) enligt 9–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

<i>Ärendeslag</i>	<i>Avgiftsklass</i>
Permutationsärenden avseende	
en stiftelse	7
2–29 stiftelser	8
fler än 29 stiftelser	9
Övriga ärenden	7

UTDRAG

Avgiftsförordning (1992:191)**Förfarandet vid uttag av vissa ansökningsavgifter (9–14 §§)**

9 § Bestämmelserna i 10–14 §§ gäller, när det är särskilt föreskrivet, avgifter som statliga myndigheter ska ta ut för prövning av ärenden.

10 § Föreskrivna avgiftsklasser motsvarar följande belopp:

Avgifts- klass	Avgift kronor
1	220
2	600
3	1.200
4	2.000
5	3.200
6	5.000
7	7.400
8	11.100
9	16.500
10	33.000

Förordning (2005:237)

11 § Avgiften ska betalas när ansökan ges in. Om inte detta sker ska sökanden föreläggas att betala avgiften inom en viss tid. Ett sådant föreläggande får sändas till sökanden med post eller förmedlas på annat lämpligt sätt. Följs inte föreläggandet ska ansökan avvisas. Sökanden ska upplysas om detta i föreläggandet.

Om sökanden är en myndighet som ger in ett stort antal ansökningar, får den myndighet till vilken ansökan ges in göra undantag från kravet att avgiften ska betalas när ansökan ges in. Om det finns synnerliga skäl får myndigheten även i andra fall göra sådant undantag.

I fråga om fordran på ansökningsavgift finns bestämmelser i 30 a §.

Förordning (1995:687)

12 § Ansökningsavgift ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som en ansökan avser.

13 § En myndighet får, om det finns särskilda skäl, betala tillbaka hela eller en del av ansökningsavgiften.

14 § En myndighets beslut om ansökningsavgift får överklagas i samma ordning som gäller för det ärende ansökan avser. Om andra beslut i ärendet inte kan överklagas får beslut om ansökningsavgift överklagas till Skatteverket. Verkets beslut får inte överklagas. *Förordning (2003:956)*

Förordning (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet

(senast ändrad genom SFS 2009:1513)

Uppgifter

1 § Kammarkollegiet har till uppgift att tillhandahålla service inom det statliga området, främst avseende ekonomi, juridik, kapitalförvaltning, riskhantering och administration.

Kammarkollegiet har vidare enligt vad som föreskrivs här eller i någon annan författning uppgifter bland annat avseende miljö rätt, stiftelserätt, Sveriges indelning, registrering av trossamfund, fastställande av avgiftssatser inom begravningsområdet, fastställande av resegarantier och auktorisation av tolkar och översättare.

Kammarkollegiet bevakar Allmänna arvsfondens rätt till arv och förvaltar fondens kapital.

2 § Myndigheten ska företräda staten

1. i ärenden om ersättning enligt 4 § förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten, och
2. i andra ärenden som Justitiekanslern uppdrar åt myndigheten att handlägga.

Myndigheten ska även företräda allmänt vattenområde, i den utsträckning någon annan myndighet inte har till uppgift att göra det.

3 § Myndigheten ska föra talan för det allmänna

1. för att ta till vara miljöintressen och andra allmänna intressen i enlighet med vad som anges i miljöbalken,
2. mot beslut som avses i
  - 19 kap. 22 § jordabalken,
  - 19 kap. 4 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988),
  - 4 kap. 26 § lagen (2008:990) om företagshypotek, samt
  - 2 kap. 29 § sjölagen (1994:1009), och
3. i vattenrättsliga mål vid Finsk-svenska gränsälvscommissionen.

Förordning (2008:1260)

4 § Myndigheten ska besluta om ersättning enligt

1. lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m.,
2. förordningen (1986:259) om ersättning till följd av sjukdom eller skada som ådragits utom riket,
3. förordningen (SKOLFS 1991:47) om ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning, och
4. förordningen (1998:1785) om ersättning vid skada till deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program m.m.

Myndigheten får av allmänna medel bevilja skälig ersättning för inställelsekostnader till den som kan lämna upplysningar i ett sådant ärende hos myndigheten.

5 § Myndigheten ska ansvara för

1. uppbörd av statens inkomster och betalning av dess utgifter, om något annat inte följer av särskilda föreskrifter,
2. att avgöra ärenden om att ändra, upphäva eller åsidosätta vissa bestämmelser i gåvobrev, testamenten och stiftelseförordnanden samt avgöra vissa andra ärenden som rör stiftelser,
3. att statens fasta egendom i övrigt, vars vård och tillsyn inte någon annan har till uppgift att sköta, inte disponeras i strid med föreskrifter, att bevaka rätten till egendomen och föra talan för denna samt avgöra ärenden om nyttjanderättsupplåtelse, i den utsträckning inte någon annan har till uppgift att göra det,

4. att avgöra ärenden om jordnatur samt rättigheter och skyldigheter som åtföljer fast egendom på grund av dess särskilda natur,
5. att när det gäller statens aktier och andelar i bolag som förvaltas av Regeringskansliet
  - a) värdera och redovisa detta innehav,
  - b) förvara utgivna aktiebrev, om inte någon annan myndighet gör det, och
  - c) bevaka och redovisa utdelningar, köp, försäljningar, aktieägartillskott och andra ekonomiska händelser,
6. att hantera ansökningsförfarandet vid bidrag till vissa särskilda projekt, program, övrig verksamhet eller aktiviteter som regeringen eller Regeringskansliet beslutar om, betala ut sådana bidrag och följa upp de villkor som kan vara förknippade med bidragen, och
7. att avgöra ansökningar om bidrag enligt förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. samt hantera arkivering av ärenden. *Förordning (2008:1260)*

6 § Myndigheten ska vidare ansvara för

1. att på plats som regeringen godkänner, under fyra olika lås förvara och vårda rikets regalier och dyrbarheter enligt särskilda förteckningar,
2. att förvara förteckningar över sådan lös egendom i de kungliga slotten och hovstallet som tillhör staten,
3. att förvara åtkomsthandlingar till statens fasta egendom som står under myndighetens förvaltning,
4. att föra liggare över Sveriges indelning,
5. att göra fastighetsrättsliga arkivutredningar, och
6. att bevaka statliga lån som anförtrots myndigheten.

6 a § Myndigheten ska utveckla och förvalta ett upphandlingsstöd samt driva utvecklingen av den elektroniska upphandlingen och delta i standardiseringsarbetet på området. I detta ingår att utveckla och sprida hjälpmedel och metoder. Arbetet ska ske i samverkan med berörda intressenter. *Förordning (2008:1260)*

7 § Efter överenskommelse kan myndigheten för statliga myndigheter och stiftelser med statlig anknytning tillhandahålla

1. ekonomisk, juridisk och administrativ service,
2. fordringsbevakning,
3. ett internt statligt riskfinansieringssystem, och
4. metoder för riskhantering och övrigt biträde i myndigheternas riskhantering.

Myndigheten kan efter överenskommelse tillhandahålla kapitalförvaltning, redovisning och andra administrativa tjänster för myndigheter, stiftelser eller fonder inom det statliga eller kyrkliga området.

Regeringen får i ett enskilt fall besluta att myndigheten får tillhandahålla tjänster enligt andra stycket för andra organisationer.

8 § Myndigheten ska som behörig myndighet, i fråga om tolkar och översättare, fullgöra de uppgifter som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, ändrat genom rådets direktiv 2006/100/EG.

8 a § Myndigheten ska ansvara för samordningen av upphandlingen för den offentliga förvaltningen inom området informationsteknik. Myndigheten ska verka för att bästa möjliga villkor skapas för anskaffning och användning av informationsteknik inom den offentliga sektorn, samt att den offentliga förvaltningen använder gemensamma funktioner och lösningar. I detta arbete ska myndigheten särskilt beakta intresset av innovationer och tekniskt neutrala lösningar. *Förordning (2008:1260)*

Ledning

9 § Myndigheten leds av en myndighetschef.

10 § Vid myndigheten finns ett insynsråd som består av högst åtta ledamöter.

Organisation

11 § Myndigheten utför administrativa och handläggande uppgifter åt

1. Fideikommissnämnden,
2. Statens skaderegleringsnämnd,
3. Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor,
4. Statens överklagandenämnd,
5. Resegarantinämnden, och
6. Arvsfondsdelegationen.

Myndigheten utför även efter överenskommelse uppgifter åt

1. Alkoholsortimentsnämnden,
2. Kärnavfallsfondens styrelse, och
3. Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut. *Förordning (2009:1513)*

Fonddelegationen

12 § Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för kapitalförvaltningen, fonddelegationen. Delegationen har till uppgift att besluta om

1. långsiktig placeringsinriktning, och
2. andra strategiska frågor.

13 § Fonddelegationen ska årligen i samband med årsredovisningen lämna en redovisning av sina beslut till regeringen.

14 § Fonddelegationen består av högst sju ledamöter.

Myndighetschefen ingår i delegationen och är dess ordförande.

15 § Fonddelegationen är beslutför när ordföranden och minst hälften av de andra ledamöterna är närvarande.

Anställningar och uppdrag

16 § Generaldirektören är myndighetschef.

17 § Andra ledamöter i fonddelegationen än myndighetschefen utses av regeringen för en bestämd tid.

Personalansvarsnämnd

18 § Vid myndigheten ska det finnas en personalansvarsnämnd.

Tillämpligheten av vissa förordningar

19 § Myndigheten ska tillämpa personalföreträdarförordningen (1987:1101) och internrevisionsförordningen (2006:1228). *Förordning (2008:1260)*

Avgifter

20 § Myndighetens verksamhet enligt 4, 7, 8 a §§ och 11 § andra stycket ska finansieras genom avgifter. Det gäller även ärenden som lämnas över enligt 9 § första stycket förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.

Myndigheten får meddela föreskrifter om avgiftens storlek. *Förordning (2008:1260)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2009:1513

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Permutation av stiftelser

1	Är stiftelselagen tillämplig?	64
2	Vilka är de gällande föreskrifterna för stiftelsen?	64
3	Vem har rätt att ansöka om permutation?	65
4	Skall ärendet prövas av Kammarkollegiet?	65
5	Ändringar som inte kräver Kammarkollegiets tillstånd	66
6	Under vilka förutsättningar kan permutation ske?	66
7	Hur får föreskrifterna i ett stiftelseförordnande ändras?	67
8	Yttranden från stiftaren och utomstående organ	67
9	De uppgifter och handlingar som en ansökan om permutation skall innehålla	67
10	Avgifter m.m.	67

En ansökan om permutation innebär att den som förvaltar en stiftelse ansöker om Kammarkollegiets tillstånd att få ändra, upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter för stiftelsen (t.ex. ett gåvobrev eller testamente). Denna promemoria innehåller information om några av de bestämmelser som gäller vid prövningen av en sådan ansökan.

Blanketten Ansökan om permutation finns tillgänglig på Kammarkollegiets hemsida, www.kammarkollegiet.se. Den kan också beställas hos Kammarkollegiet.

Sammanläggning av flera stiftelser behandlas inte i denna promemoria. Information om detta finns i stället i Kammarkollegiets promemoria *Sammanläggning av flera stiftelser*.

1 Är stiftelselagen tillämplig?

En stiftelse är en s.k. självägande förmögenhet som har avsatts för att varaktigt tillgodose ett bestämt ändamål och som förvaltas av någon.

Stiftelselagen (1994:1220) är tillämplig på de flesta stiftelser. Vissa bestämmelser i stiftelselagen är tvingande och andra är dispositiva. En bestämmelse som är tvingande gäller oavsett vad som föreskrivs i stiftelseförordnandet. Dispositiva bestämmelser gäller i den mån stiftelseförordnandet inte föreskriver något annat.

Bland äldre stiftelser är det vanligt att beteckningen fond förekommer. Fond användes förr som en synonym för stiftelse. Det som avgör om det är fråga om en stiftelse är om fonden uppfyller de förutsättningar som anges i första stycket. Gör den det är det en stiftelse och stiftelselagen gäller.

Föreskrifter i gåvobrev, testamenten och liknande handlingar – där det inte är fråga om en stiftelse – kan ändras enligt bestämmelserna i permutationslagen (1972:205). Information om permutationslagen finns i promemorian *Permutation enligt permutationslagen*.

För pensionsstiftelser och personalstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. gäller endast bestämmelserna i den lagen, se 1 kap. 1 § stiftelselagen. För stiftelser vilkas tillgångar enligt stiftelseförordnandet får användas endast till förmån för bestämda fysiska personer gäller – vid ändringar i stiftelsens föreskrifter – bestämmelserna i permutationslagen (1 kap. 7 § stiftelselagen).

2 Vilka är de gällande föreskrifterna för stiftelsen?

När man avgör vilka föreskrifter som gäller för stiftelsen utgår man från föreskrifterna i det ursprungliga stiftelseförordnandet. Om dessa föreskrifter har ändrats måste man ta ställning till om ändringarna är giltiga.

För att ändringar i föreskrifterna för en stiftelse skall vara giltiga krävs att de har skett antingen med stöd av ett giltigt s.k. ändringsförbehåll eller i enlighet med den ordning som gällde för permutation vid tidpunkten för ändringen.

Ett ändringsförbehåll är en bestämmelse i stiftelseförordnandet som anger att någon har rätt att ändra stiftelsens föreskrifter. För sådana förbehålls giltighet gäller olika regler beroende på om stiftelsen har bildats före eller efter stiftelselagens ikraftträdande, dvs. den 1 januari 1996. Ett förbehåll som finns i föreskrifterna för en stiftelse som är bildad före den 1 januari 1996 är giltigt om stiftelsens ändamålsbestämmelser uttryckligen är undantagna från rätten att ändra. Om så inte är fallet kan förbehållet ändå vara giltigt. En förutsättning är i så fall att rätten att ändra föreskriften har gjorts beroende av att en viss händelse inträffar som varken stiftaren, stiftelsens styrelse/förvaltare eller den som har rätt att ändra föreskrifterna kan påverka. Denna händelse skall vara angiven i ändringsförbehållet.

Ett ändringsförbehåll som finns i föreskrifterna för en stiftelse som har bildats efter den 1 januari 1996 är giltigt om stiftaren i stiftelseförordnandet har föreskrivit att styrelsen eller förvaltaren utan tillstånd av en myndighet får ändra, upphäva eller åsidosätta särskilt angivna föreskrifter i stiftelseförordnandet som angår en annan fråga än stiftelsens ändamål (6 kap. 3 § första stycket stiftelselagen).

Stiftelsens föreskrifter kan ha ändrats eller fastställts genom beslut av regeringen (Kungl. Maj:t), Kammarkollegiet eller en länsstyrelse. I sådant fall är de ändrade föreskrifterna respektive de fastställda stadgarna giltiga.

3 Vem har rätt att ansöka om permutation?

En stiftelse kan ha antingen egen eller anknuten förvaltning. Med egen förvaltning menas att stiftelsen förvaltas av en eller flera fysiska personer, dvs. en styrelse. Om stiftelsen förvaltas av en juridisk person har stiftelsen anknuten förvaltning. Angående egen respektive anknuten förvaltning, se 2 kap. stiftelselagen.

Det är stiftelsens styrelse eller förvaltare som har rätt att besluta om att ändra stiftelsens föreskrifter och ansöka om permutation (6 kap. 1 och 2 §§ stiftelselagen).

Styrelsen eller förvaltaren kan uppdra åt ett ombud att ge in en ansökan om permutation. Ombudet har inte rätt att besluta att ändra föreskrifterna utan det är styrelsen eller förvaltaren som måste fatta de beslut som krävs för ansökan. Styrelsen eller förvaltaren kan däremot ange i fullmakten att ombudet har rätt att justera ansökan under handläggningens gång.

Om stiftelsens styrelse inte kan utses på det sätt som föreskrifterna i stiftelseförordnandet anger, t. ex. därför att ett utomstående organ som ska utse ledamöter inte längre finns kvar, är styrelsen inte behörig att ansöka om permutation. Tillsynsmyndigheten, i regel länsstyrelsen, har då möjlighet att utse styrelseledamöter så att styrelsen blir beslutför. Tillsynsmyndigheten kan också utse en ny förvaltare om den föreskrift i stiftelsens stadgar som anger vem som förvaltar stiftelsen inte längre kan följas (9 kap. 7 och 8 §§ stiftelselagen).

4 Skall ärendet prövas av Kammarkollegiet?

Av 6 kap. 1 § stiftelselagen framgår att styrelsen eller förvaltaren inte utan tillstånd av Kammarkollegiet får ändra, upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter i ett stiftelseförordnande som avser bl. a. stiftelsens ändamål, förmögenhetsplacering eller stiftelsens förvaltning. De föreskrifter som det krävs Kammarkollegiets tillstånd för att ändra etc. räknas upp i punkterna 1–9 i 6 kap. 1 § stiftelselagen. Det finns inte någon möjlighet att lägga till nya föreskrifter som saknar motsvarighet i de nu gällande föreskrifterna. Om det saknas föreskrifter om en viss fråga gäller i stället stiftelselagens regler.

De föreskrifter som det krävs Kammarkollegiets tillstånd för att få ändra är:

1. *Stiftelsens ändamål*

Med en stiftelsens ändamål avses såväl stiftelsens syfte, verksamhetsföremål som destinatärkrets. Syftet anger vilket område stiftelsen skall verka inom eller vad den skall verka för, t. ex. vetenskaplig forskning av visst slag, sjukvård, un-

dervisning eller tillgång till bostäder. Med en stiftelses verksamhetsföremål menas på vilket sätt stiftelsen skall främja sitt syfte, t. ex. genom att avkastningen av stiftelsens tillgångar skall användas till kontanta bidrag. Verksamhetsföremålet kan också vara att stiftelsen skall uppföra och förvalta flerfamiljshus. Destinatärkretsen anger vilka krav man måste uppfylla för att komma i fråga för bidrag eller förmån av annat slag från stiftelsen, t. ex. att man är i behov av extra stöd för studier eller att man är bosatt i en viss församling.

2. *Hur stiftelsens förmögenhet skall vara placerad*
Saknas föreskrifter om hur förmögenheten skall vara placerad gäller i stället, enligt stiftelselagens regler, att förmögenheten skall vara placerad på ett godtagbart sätt (jfr 2 kap. 4 § stiftelselagen).
3. *Huruvida stiftelsen skall ha egen eller anknuten förvaltning*
En ändring från egen förvaltning (styrelse) till anknuten förvaltning (juridisk person), eller omvänt, kräver Kammarkollegiets tillstånd. Är det fråga om en stiftelse som har anknuten förvaltning och som vill byta förvaltare (från en juridisk person till en annan), krävs inte Kammarkollegiets tillstånd. En sådan ändring skall i stället anmälas till tillsynsmyndigheten, se nedan.
4. *Av vem en styrelseledamot eller förvaltare entledigas eller utses eller hur styrelsen skall vara sammansatt*
Om stiftelsen har egen förvaltning får styrelsen inte utan Kammarkollegiets tillstånd ändra en föreskrift som anger på vilket sätt styrelsen skall vara sammansatt, t. ex. ändra antalet ledamöter i styrelsen.
5. *Styrelsens beslutförhet eller omröstningsförfarande*
Denna bestämmelse avser även föreskrifter om att ett utomstående organ skall höras innan styrelsen beslutar att ändra stiftelsens föreskrifter.
6. *Arvode till styrelsens ledamöter eller förvaltaren*
7. *Räkenskaper eller årsredovisning för stiftelsen*
8. *Revision*
9. *Rätt att föra talan om skadestånd till stiftelsen eller om entledigande av styrelseledamot eller förvaltare*
Bestämmelsen omfattar t. ex. föreskrifter i stiftelseförordnandet om att någon är skyldig att pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter eller förvaltaren. En stiftelse saknar ägare eller medlemmar. Det finns därför inte någon som kan bevilja styrelsen eller förvaltaren ansvarsfrihet som i ett bolag eller en förening. En föreskrift om att någon skall pröva frågan om ansvarsfrihet för stiftelsens styrelse anses däremot innefatta en rätt att föra talan om skadestånd.

5 Ändringar som inte kräver Kammarkollegiets tillstånd

Ändringar av föreskrifter som inte räknas upp i 6 kap. 1 § punkterna 1–9 skall anmälas till den länsstyrelse som har tillsyn över stiftelsen. Tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen) skall pröva om ändringen överensstämmer med stiftelselagen. Den ändrade föreskriften blir normalt sett gällande tre månader efter att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten dessförinnan har förbjudit styrelsen eller förvaltaren att tillämpa ändringen (6 kap. 3 § andra stycket och 4 § stiftelselagen).

6 Under vilka förutsättningar kan permutation ske?

Föreskrifterna får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas endast om de på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter eller om det finns andra särskilda skäl. Enligt praxis krävs normalt att de begärda ändringarna i stiftelsens föreskrifter objektivt sett blivit nödvändiga på grund av förändringar i omvärlden som stiftaren eller stiftelsens styrelse eller förvaltare inte kan råda över. Särskilda skäl kan enligt praxis inte utgöra grund för ändring av stiftelsens ändamålsföreskrifter.

Sökanden skall ange vilka förändringar som har inträffat och på vilket sätt dessa förändringar har påverkat möjligheterna att tillämpa föreskrifterna. Skäl måste anges för varje föreskrift som ansökan omfattar.

7 Hur får föreskrifterna i ett stiftelseförordnande ändras?

När stiftelsens föreskrifter ändras skall man beakta stiftarens avsikter med stiftelsen så långt det är möjligt. Man bör ändra så lite som möjligt i föreskrifternas lydelse.

En ansökan skall alltid innehålla den nya lydelsen av den föreskrift som skall permuteras. Däremot skall inte stiftelseförordnandet skrivas om.

8 Yttranden från stiftaren och utomstående organ

Om stiftaren är i livet skall denne beredas tillfälle att yttra sig. Är stiftaren inte längre i livet skall dennes arvingar i stället beredas tillfälle att yttra sig, i vart fall om stiftelsen har bildats under de senaste tio åren. Berör ändringarna något utomstående organ, t.ex. om en föreskrift om att någon är destinatär eller skall utse styrelseledamöter upphävs eller enligt föreslagen ny lydelse skall utse styrelseledamot, skall detta organ beredas tillfälle att yttra sig över ansökan. Motsvarande gäller om ett utomstående organ, enligt stiftelseförordnandet, skall tillstyrka eller godkänna ändringar av föreskrifterna.

9 De uppgifter och handlingar som en ansökan om permutation skall innehålla

En ansökan om permutation skall innehålla följande uppgifter.

- Uppgift om vilka föreskrifter i stiftelseförordnandet som ansökan avser samt den nya lydelsen av de ändrade föreskrifterna.
- Skäl för ansökan. Skäl måste anges för varje föreskrift som ansökan omfattar.
- Uppgift om ungefärligt värde på stiftelsens tillgångar vid utgången av det senaste räkenskapsåret.
- Uppgift om när stiftelsen bildades.

Följande handlingar skall bifogas ansökan.

- Kopia av ursprungliga och nu gällande föreskrifter för stiftelsen.
- Kopia av eventuellt permutationsbeslut eller beslut om fastställelse av stadgar.
- Protokoll av vilket det framgår att styrelsen eller förvaltaren har beslutat om att ansöka om permutation samt på vilket sätt föreskrifterna skall ändras.
- Fullmakt, om styrelsen eller förvaltaren företräds av ombud.
- Stiftarens yttrande över ansökan. Om stiftaren är avliden bör stiftarens arvingar yttra sig över ansökan, i vart fall om stiftelsen har bildats under de senaste tio åren.
- Yttrande över ansökan från utomstående organ som berörs av yrkad ändring av föreskrifterna för stiftelsen.
- Stiftelsens senaste årsredovisning eller sammanställning av stiftelsens räkenskaper.

10 Avgifter m.m.

För att Kammarkollegiet skall kunna pröva en ansökan om permutation måste sökanden betala en avgift enligt 19 § stiftelseförordningen (1995:1280). Avgiften för ett permutationsärende som avser en stiftelse är 7.400 kr.

Om värdet på stiftelsens tillgångar vid utgången av de tre senaste räkenskapsåren har understigit det då gällande prisbasbeloppet är avgiften 2.000 kr. För år 2005, 2006, 2007 och 2008 är prisbasbeloppet 39.400 kr, 39.700 kr, 40.300 kr och 41.000 kr.

Avgiften skall betalas när ansökan ges in. Detta sker lämpligen på Kammarkollegiets plusgirokonto nr 95 06 55-1. Ange på inbetalningskortet att avgiften avser en ansökan om permutation och vilket ärende avgiften avser.

KAMMARKOLLEGIET – PM

Sammanläggning av stiftelser

1 Vem har rätt att ansöka om permutation?	68
2 Vad krävs för att permutation skall kunna ske?	69
3 Vad krävs för att sammanläggning skall kunna genomföras?	69
4 Hinder mot sammanläggning	69
5 Sammanläggningen – vad innebär ändringen av ändamålet för de stiftelser som skall upphöra?	69
6 Ansökans innehåll	70
7 Krävs yttrande från utomstående personer eller organ?	70
8 Handlingar som bör bifogas ansökan	70
9 Avgifter	71

Sammanläggning kan ske på två sätt, dels genom att två eller flera stiftelsers förmögenheter läggs samman och bildar en ny stiftelse (s.k. samstiftelse), dels genom att en eller flera stiftelsers förmögenheter förs över till en annan redan befintlig stiftelse.

Stiftelselagen (1994:1220) är tillämplig på de flesta stiftelser.¹ För att kunna genomföra en sammanläggning krävs att man ändrar ändamålsföreskrifterna för de stiftelser vilkas förmögenheter skall överföras och vilka därmed skall bringas att upphöra. Detta förutsätter att man ansöker om permutation hos Kammarkollegiet. Ändring av föreskrifter i ett stiftelseförordnande regleras i 6 kap. stiftelselagen.

1 Vem har rätt att ansöka om permutation?

Det är endast styrelsen eller förvaltaren för de stiftelser som skall upphöra som har rätt att besluta om att ändra stiftelsernas föreskrifter och att ansöka om permutation (6 kap. 1 och 2 §§ stiftelselagen).

En stiftelse kan ha antingen egen eller anknuten förvaltning. Med egen förvaltning menas att stiftelsen förvaltas av en eller flera fysiska personer, dvs. en styrelse. Om stiftelsen förvaltas av en juridisk person har stiftelsen anknuten förvaltning. Angående egen respektive anknuten förvaltning, se 2 kap. 2 § stiftelselagen.

Styrelsen eller förvaltaren kan uppdra åt ett ombud att ge in en ansökan om permutation. Ombudet har inte rätt att besluta att ändra föreskrifterna utan det är styrelsen eller förvaltaren som måste fatta de beslut som krävs för ansökan. Styrelsen eller förvaltaren kan däremot ange i fullmakten att ombudet har rätt att justera ansökan under handläggningens gång.

Styrelsen eller förvaltaren för en stiftelse kan vidare delegera uppgiften att ansöka om permutation till en viss person eller ett visst organ. För att en sådan person eller ett sådant organ skall vara behörig sökande krävs dock att styrelsen eller förvaltaren har fattat ett beslut om delegation och att beslutet anger omfattningen av delegationen. Det är alltid styrelsen eller förvaltaren som är ytterst ansvarig för de beslut som fattas med stöd av delegationen.

Om stiftelsens styrelse inte kan utses på det sätt som föreskrifterna i stiftelseförordnandet anger, t.ex. därför att ett utomstående organ som ska utse ledamöter inte längre finns kvar, är styrelsen inte behörig att ansöka om permutation. Tillsynsmyndigheten, i regel länsstyrelsen, har då möjlighet att utse styrelseledamöter så att styrelsen blir beslutför. Tillsynsmyndigheten kan också utse en ny förvaltare om den föreskrift i stiftelsens stadgar som anger vem som förvaltar stiftelsen inte längre kan följas (9 kap. 7 och 8 §§ stiftelselagen).

¹ Stiftelselagen gäller dock inte för pensions- eller personalstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnade av pensionsutfästelser m.m.

2 Vad krävs för att permutation skall kunna ske?

För att föreskrifterna i ett stiftelseförordnande överhuvudtaget skall få ändras krävs att dessa på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter eller att det finns andra särskilda skäl. Enligt praxis krävs normalt att de begärda ändringarna i stiftelsens föreskrifter objektivt sett blivit nödvändiga på grund av förändringar i omvärlden som stiftaren eller stiftelsens styrelse eller förvaltare inte kan råda över. Enligt praxis kan annat särskilt skäl inte åberopas för att ändra ändamålet.

Sökanden skall klart och tydligt ange vilka skäl som föreligger för sammanläggning och på vilket sätt de ändrade förhållandena medför att föreskrifterna för de äldre stiftelserna inte längre kan följas.

3 Vad krävs för att sammanläggning skall kunna genomföras?

För att få tillstånd att överföra stiftelsernas tillgångar till en ny stiftelse måste styrelsen eller förvaltaren visa att varje stiftelse som ansökan omfattar har så ringa avkastning att stiftelsen inte kan fullfölja ändamålet i rimlig omfattning.

Vid ändring av en stiftelses ändamål skall vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt som möjligt (6 kap. 1 § sista stycket stiftelselagen). Med hänsyn till detta gäller dessutom följande för att en sammanläggning skall kunna genomföras.

- a) Vid sammanläggning av ett antal äldre stiftelser till en ny stiftelse skall den nya stiftelsens ändamål så nära som möjligt motsvara ändamålen i de ingående stiftelserna. De äldre stiftelsernas ändamål skall rymmas inom den nya stiftelsens ändamål. I princip får inte stiftelser med helt olika ändamål läggas samman, t.ex. stiftelser med ett socialt ändamål med stiftelser som avser utbildningsändamål.
- b) Vid sammanläggning av en eller flera stiftelser med en befintlig stiftelse, måste ändamålen för de stiftelser som skall upphöra rymmas inom den fortfarande stiftelsens ändamål och får således inte vara vidare än denna stiftelses ändamål. Den fortfarande stiftelsens och övriga stiftelsers ändamål skall så nära som möjligt motsvara varandra.

4 Hinder mot sammanläggning

Utöver olikartade ändamål kan följande exempel på hinder mot att få överföra en stiftelses förmögenhet till en ny eller redan befintlig stiftelse nämnas.

- Stiftelsen har en avkastning som är tillräckligt stor för att bära dess kostnader och kan i rimlig mån uppfylla ändamålet. Om föreskrifterna inte kan följas kan de bli föremål för permutation i ett enskilt ärende.
- Stiftelsen saknar föreskrifter som hindrar att dess tillgångar förbrukas.
- Stiftelsen äger fast egendom. Den fasta egendomen kan komma att belasta samstiftelsen med större kostnader än som motsvarar dess avkastning, vilket kan innebära att den tär på resterande avkastning och kapital i samstiftelsen.
- Stiftelsen är nyligen bildad.

5 Sammanläggningen – vad innebär ändringen av ändamålet för de stiftelser som skall upphöra?

Vid sammanläggningen måste ändamålsföreskrifterna ändras för de stiftelser som skall upphöra. Ändamålet skall ändras på ett sådant sätt att det blir möjligt att föra över sistnämnda stiftelsers förmögenheter till en ny stiftelse med visst angivet ändamål alternativt till en befintlig stiftelse. Det nya ändamålet för de stiftelser som skall upphöra skall därför vara att tillgångarna, sedan eventuella skulder har betalats, får föras över till den nya stiftelsen med vissa angivna föreskrifter, alternativt till den fortfarande stiftelsen. En stiftelse som saknar tillgångar och skulder anses inte längre existera eftersom en stiftelse består av sin förmögenhet. När en stiftelses förmögenhet har lagts till en annan stiftelse och det kan konstateras att den inte heller har några skulder, är den därför att anse som upplöst.

För att Kammarkollegiet skall kunna ge sitt tillstånd till en sammanläggning till en ny stiftelse krävs att föreskrifterna för den nya stiftelsen framgår av ansökan. Det är inget krav att stiftelseförordnandet för den nya stiftelsen ges in. Det är dock viktigt att observera att de formkrav som uppställs i 1 kap. 2 och 3 §§ stiftelselagen måste uppfyllas när den nya stiftelsen bildas. När en ny stiftelse bildas genom att ett antal äldre stiftelser för över sina förmögenheter till den nya, är de äldre stiftelserna den nya stiftelsens stiftare. När stiftelsers förmögenheter förs över till en redan befintlig stiftelse utgör den överförda förmögenheten tillskott till den senare stiftelsen. I detta fall är således de förstnämnda stiftelserna inte att betrakta som stiftare.

6 Ansökans innehåll

För varje ny stiftelse (samstiftelse) som föreslås bildas skall det upprättas en särskild ansökan. En ansökan om sammanläggning till en ny stiftelse skall innehålla ett klart och tydligt yrkande om att få ändra de äldre stiftelsernas föreskrifter på så sätt att deras tillgångar, sedan eventuella skulder har betalats, får föras över till den nya stiftelsen med vissa angivna föreskrifter (se punkten 5).

En ansökan om sammanläggning av en eller flera stiftelser till en annan redan befintlig stiftelse skall innehålla ett klart och tydligt yrkande om att få ändra de förstnämnda stiftelsernas föreskrifter på så sätt att deras tillgångar, sedan eventuella skulder har betalats, får föras över till den senare stiftelsen (se punkten 5).

Vidare skall alltid skäl för yrkandet anges (se punkten 2).

7 Krävs yttrande från utomstående personer eller organ?

Ibland kan det finnas ett utomstående organ som skall yttra sig över ansökan. Det kan också finnas andra intressenter som berörs av en ändring. Sådana utomstående personer eller organ skall alltid beredas tillfälle att yttra sig i ärendet. Det ankommer på sökanden att ge in sådana yttranden tillsammans med ansökan.

Om stiftaren är i livet skall denne beredas tillfälle att yttra sig. För det fall stiftaren inte längre är i livet skall dennes arvingar i stället beredas tillfälle att yttra sig över ansökan, åtminstone om stiftelsen är yngre än tio år. Om stiftaren är en juridisk person skall denna beredas tillfälle att yttra sig.

8 Handlingar som bör bifogas ansökan

Till en ansökan om sammanläggning av stiftelser bör följande handlingar bifogas.

- Gällande föreskrifter för befintliga stiftelser, sorterade och numrerade i enlighet med ansökan.
- Kopia av eventuella tidigare permutationsbeslut fattade av regeringen (Kungl. Maj:t) eller Kammarkollegiet eller kopia av beslut om fastställelse av föreskrifter fattat av länsstyrelsen.
- Protokoll av vilket det framgår att styrelsen eller förvaltaren har beslutat om att ansöka om permutation samt på vilket sätt föreskrifterna skall ändras.
- Behörighetshandlingar, om någon annan än styrelsen eller förvaltaren inger ansökan.
- Stiftarens yttrande över ansökan. Om stiftaren är avliden bör stiftarens arvingar yttra sig över ansökan, i vart fall om stiftelsen bildats under de senaste tio åren.
- Yttrande över ansökan från utomstående organ som berörs av yrkad ändring av föreskrifterna av en stiftelse.
- Senaste årsredovisningen eller årssammanställningen för respektive stiftelse.
- Föreskrifterna för den nya stiftelsen som föreslås bildas.

9 Avgifter

För att Kammarkollegiet skall kunna pröva en ansökan om permutation måste sökanden betala en avgift enligt 19 § stiftelseförordningen (1995:1280).

Avgiften för en permutationsansökan om sammanläggning av flera stiftelser är 11.100 kr om ansökan, utöver den nya stiftelsen eller den fortlevande stiftelsen, omfattar 2–29 stiftelser. Om ansökan omfattar fler än 29 stiftelser är avgiften 16.500 kr.

För det fall ansökan innebär att en stiftelse läggs in i en redan befintlig stiftelse är avgiften 7.400 kr. Om värdet på stiftelsens tillgångar vid utgången av de tre senaste räkenskapsåren har understigit det då gällande prisbasbeloppet är avgiften 2.000 kr. För år 2005, 2006, 2007 och 2008 är prisbasbeloppet 39.400 kr, 39.700 kr, 40.300 kr och 41.000 kr. Detta gäller dock endast under förutsättning att inga andra ändringar samtidigt begärs för den fortlevande stiftelsen – i annat fall är avgiften 11.100 kr.

Avgiften skall betalas in när ansökan ges in. Detta sker lämpligen på Kammarkollegiets plusgirokonto nr 95 06 55-1. Ange på inbetalningskortet att avgiften avser en ansökan om permutation och vilket ärende avgiften avser.

KAMMARKOLLEGIET – PM

Permutation av bestämmelser i gåvobrev, testamenten, stiftelseförordnanden eller liknande handlingar med stöd av permutationslagen

1 I vilka fall skall bestämmelser permuteras med stöd av permutationslagen?	72
2 Vilka är de gällande bestämmelserna för den donerade egendomen?	73
3 Vem har rätt att ansöka om permutation?	73
4 Kammarkollegiet skall pröva samtliga frågor om permutation av bestämmelser för den donerade egendomen	73
5 Under vilka förutsättningar permutation kan ske?	73
6 Donators och utomstående organs yttrande över ansökan i vissa fall	74
7 De uppgifter och handlingar som en ansökan om permutation skall innehålla	74
8 Avgifter	74
Bilaga Stiftelse eller donation med villkor?	75

[Denna promemoria avser endast bestämmelser i förordnanden som inte skall permuteras med stöd av stiftelselagen.]

Bestämmelser i gåvobrev, testamenten, stiftelseförordnanden eller liknande handlingar kan i vissa fall permuteras. Med permutation avses att Kammarkollegiet beslutar att en sådan bestämmelse får ändras eller upphävas eller medges undantag för särskilt fall. En förutsättning för att få tillstånd till ändring m.m. av en ändamålsbestämmelse är som huvudregel att det har inträffat ändrade förhållanden.

1 och 5 §§ permutationslagen (1972:205) lyder:

1 § Kan bestämmelse, som enskild meddelat i gåvobrev, testamente, stiftelseförordnande eller liknande handling, på grund av ändrade förhållanden ej längre iakttagas eller har bestämmelsen blivit uppenbart onyttig eller uppenbart stridande mot utfärdarens avsikter eller föreligger annat särskilt skäl, kan på ansökan bestämmelsen ändras eller upphävas eller undantag medges för särskilt fall (permutation).

Avser permutation ändring av det ändamål som skall tillgodoses, skall det nya ändamålet så nära som möjligt motsvara det ursprungliga.

5 § Denna lag gäller ej stiftelser på vilka 6 kap. stiftelselagen (1994:1220) är tillämpligt och ej heller sådana pensions- eller personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. *Lag (1994:1224)*

Bestämmelser för de allra flesta stiftelser skall permuteras med stöd av 6 kap. stiftelselagen (1994:1220). För dessa fall av permutation hänvisas till Kammarkollegiets promemorior *Permutation av stiftelser* och *Sammanläggning av stiftelser*.

1 I vilka fall skall bestämmelser permuteras med stöd av permutationslagen?

Bestämmelser i gåvobrev, testamenten och andra förordnanden avseende donationer där mottagaren erhållit äganderätt, nyttjanderätt eller avkastningsrätt till viss egendom under vissa villkor skall permuteras med stöd av permutationslagen. Även bestämmelser för sådana stiftelser på vilka 6 kap. stiftelselagen inte är tillämpligt skall permuteras med stöd av permutationslagen t.ex. familjestiftelser (dvs. stiftelser med en destinatärskrets som utgörs av endast bestämda fysiska personer). De allra flesta stiftelser skall emellertid permuteras med stöd av 6 kap. stiftelselagen. Pensions- och personalstiftelser skall permuteras med stöd av lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Om en givare och gåvotagare är överens om att ändra ett villkor i ett gåvobrev utsluter inte detta kravet på permutation. Detta gäller även om ändringen inte direkt berör någon utomstående. Detsamma gäller i fall där en testamentstagare träffat överenskommelse med testators arvingar om att ändra en bestämmelse i ett testamente.

Vanliga exempel på villkor i förordnanden som skall permuteras med stöd av permutationslagen är:

- att egendomen skall vara ändamålsbestämd,
- att egendomen inte får överlätas, intecknas eller pantsättas, eller
- att egendomen skall vara enskild egendom.

Ett annat exempel är en ansökan om att få ta i anspråk medel ur s.k. bundet kapital

- med eller utan svävande äganderätt – för att exempelvis betala vissa skatter och avgifter.

I vissa fall kan svårigheter föreligga att avgöra om donator avsett att en stiftelse skall bildas eller om hans avsikt i stället varit att donera egendomen med äganderätt till en juridisk eller fysisk person med skyldighet för mottagaren att använda egendomen på visst sätt. Sådana gränsdragningsfrågor får avgöras efter en samlad bedömning av villkoren i förordnandet. Se mera här om i bilagan till denna promemoria.

2 Vilka är de gällande bestämmelserna för den donerade egendomen?

Innan en ansökan om permutation ges in till Kammarkollegiet bör man ta ställning till vilka bestämmelser som gäller för den donerade egendomen. I regel är det de ursprungliga bestämmelserna som är gällande. De ursprungliga bestämmelserna kan emellertid under årens lopp ha ändrats och då måste man avgöra om dessa ändringar är giltiga eller inte – alltså om de har skett i enlighet med den ordning som gällde för permutation vid tidpunkten för ändringen. Bestämmelserna kan ha ändrats genom beslut (permutationsbeslut) av regeringen (Kungl. Maj:t) eller Kammarkollegiet.

En ansökan om permutation skall alltid åtföljas av en kopia av de ursprungliga bestämmelserna för den donerade egendomen, t. ex. ett gåvobrev eller ett testamente samt eventuella permutationsbeslut.

3 Vem har rätt att ansöka om permutation?

Kammarkollegiet beslutar om permutation på ansökan. Behörig att ansöka om permutation är i första hand den som erhållit egendomen. Dessutom kan donator eller personer som ingår i eller representerar destinatärskretsen ansöka om permutation. Även den som förvaltar egendomen är behörig att ansöka.

Behörig sökande kan uppdra åt ombud att ge in en ansökan om permutation. Ombudet skall i sådant fall ha en fullmakt som har undertecknats av behörig sökande. I fullmakten kan anges att ombudet har rätt att justera ansökan under handläggningens gång.

Om ombud för behörig sökande ger in en ansökan skall fullmakt för ombudet alltid bifogas ansökan.

4 Kammarkollegiet skall pröva samtliga frågor om permutation av bestämmelser för den donerade egendomen

Kammarkollegiet skall pröva samtliga frågor om ändring, upphävande eller åsidosättande i särskilt fall av bestämmelser för den donerade egendomen. Länsstyrelsen prövar alltså inga frågor om permutation med stöd av permutationslagen.

5 Under vilka förutsättningar permutation kan ske?

För att en bestämmelse för den donerade egendomen skall få ändras, upphävas eller medges undantag för särskilt fall krävs att det har inträffat ändrade förhållanden som medför att bestämmelsen inte längre kan iakttas eller att bestämmelsen har blivit uppenbart onyttig eller att bestämmelsen har blivit uppenbart stridande mot donators avsikter eller att annat särskilt skäl föreligger.

Vid ändring av en bestämmelse i ett förordnande skall vad som kan antas ha varit donators avsikt beaktas så långt som möjligt. Om en ansökan om permutation avser ändring av det ändamål som skall tillgodoseas skall det nya ändamålet så nära som möjligt motsvara det ursprungliga.

Sökanden skall ange vilka bestämmelser som ansökan avser samt ange den ändrade lydelsen för varje bestämmelse.

Vidare skall sökanden ange vilka förändringar som har inträffat och på vilket sätt dessa förändringar har påverkat möjligheterna att tillämpa bestämmelserna. Skäl måste anges för varje bestämmelse som ansökan omfattar.

6 Donators och utomstående organs yttrande över ansökan i vissa fall

Om donator är i livet skall denne beredas tillfälle att yttra sig. Är donator avliden skall i stället dennes arvingar beredas tillfälle att yttra sig över ansökan, i vart fall om donationen gjorts under de senaste tio åren. Det ankommer på sökanden att i förekommande fall foga yttranden från donator eller donators arvingar.

I vissa fall krävs det enligt bestämmelserna för den donerade egendomen att ett utomstående organ eller person tillstyrker en ändring av en bestämmelse. Det kan också finnas andra intressenter som skulle kunna beröras av en ändring. Sådana berörda fysiska eller juridiska personer skall alltid beredas tillfälle att yttra sig över ansökan. Det ankommer på sökanden att ge in sådana yttranden i ärendet.

7 De uppgifter och handlingar som en ansökan om permutation skall innehålla

En ansökan om permutation skall innehålla följande uppgifter:

- Uppgift om vilka bestämmelser för den donerade egendomen som ansökan avser och den nya lydelsen av varje ändrad bestämmelse.
- Skäl för ansökan, dvs. varför bestämmelsen/bestämmelserna skall ändras på det sätt som anges i ansökan.

Följande handlingar skall bifogas ansökan:

- Kopia av ursprungliga och nu gällande bestämmelser för den donerade egendomen.
- Kopia av eventuellt permutationsbeslut.
- Behörighetshandlingar.
- Donators yttrande över ansökan. Om donator är avliden bör donators arvingar yttra sig över ansökan, i vart fall om donationen gjorts under de senaste tio åren.
- Yttrande över ansökan från personer eller utomstående organ som enligt bestämmelser för donationen skall höras eller tillstyrka eller i övrigt berörs av yrkad ändring av bestämmelserna för den donerade egendomen.

8 Avgifter

Avgift skall tas ut för prövning av en ansökan. Detta följer av förordningen (1992:203) om avgifter för ärenden enligt permutationslagen (1972:205).

Avgiften för ett permutationsärende som handläggs enligt permutationslagen är 7.400 kr. Avgiften skall betalas in på Kammarkollegiets plusgiro nr 95 06 55-1 i samband med att permutationsansökan ges in till Kammarkollegiet. På inbetalningskortet skall anges vilket permutationsärende avgiften avser.

Bilaga Stiftelse eller donation med villkor?

I vissa fall kan svårigheter föreligga att avgöra om donator avsett att en stiftelse skall bildas eller om hans avsikt i stället varit att donera egendomen med äganderätt till en juridisk eller fysisk person med skyldighet för mottagaren att använda egendomen på visst sätt. Sådana gränsdragningsfrågor får avgöras efter en samlad bedömning av villkoren i förordnandet. Detta problem aktualiseras ofta i fall där förordnandet är testamentariskt och donator utsett en juridisk person – t.ex. en ideell förening, kommun eller församling – att vara mottagare till den egendom som donerats. I sådana fall föreskrivs ofta i testamentet att "egendomen skall tillfalla" eller "egendomen skall tillkomma" den juridiska personen. Sådana uttryck kan antyda att donators avsikt är att egendomen inte skall bilda en stiftelse utan i stället att den skall ingå i mottagarens förmögenhet med skyldighet för denne att använda den på visst sätt.

Skäl som kan tala för att det är fråga om en stiftelse:

- föreskrift om dels ett bestämt ändamål för egendomen, dels att egendomen skall hållas avskild från mottagarens förmögenhet,
- föreskrift om att den som mottagit egendomen endast får använda avkastningen för det bestämda ändamålet,
- föreskrift om att egendomen skall bilda en stiftelse/fond eller att medlen skall förvaltas under en namngiven beteckning, eller
- om mottagaren är en juridisk person (t.ex. en ideell förening, kommun eller församling) och det för egendomen bestämda ändamålet faller utanför det ändamål den juridiska personen för egen del skall främja.

En donator behöver inte ha föreskrivit att det skall bildas en stiftelse för att en stiftelse skall anses ha bildats. Det är tillräckligt att det går att tolka hans vilja i förordnandet så att den objektivt sett uppfyller kraven för en stiftelsebildning.

Skäl som kan tala för att det inte är fråga om en stiftelse utan att det i stället är mottagaren som erhållit egendomen med äganderätt under villkor att använda den på visst sätt:

- föreskrifter saknas om ändamål och förvaltning,
- föreskrift om att den donerade egendomen skall användas omedelbart eller i vart fall under kort tid, eller
- om mottagaren är en juridisk person (t.ex. en ideell förening, kommun eller församling), föreskrift om förvaltningen saknas och det för egendomen bestämda ändamålet sammanfaller med den juridiska personens ändamål.

I vissa fall har dock den som fått motta egendom med äganderätt med villkor att använda den på visst sätt efter mottagandet valt att bilda en stiftelse och i samband därmed tillskjutit den erhållna egendomen till stiftelsen. Bestämmelser för sådan stiftelseegendom skall permuteras med stöd av 6 kap. stiftelselagen.

UTDRAG

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)**AVDELNING I Inledande bestämmelser****2 kap. Lagens tillämpningsområde (3 §)**

3 § Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska i tillämpliga delar gälla också handlingar hos aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Sådana bolag, föreningar och stiftelser ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med myndigheter.

Kommuner och landsting ska anses utöva ett rättsligt bestämmande inflytande om de ensamma eller tillsammans

1. äger aktier i ett aktiebolag eller andelar i en ekonomisk förening med mer än hälften av samtliga röster i bolaget eller föreningen eller på något annat sätt förfogar över så många röster i bolaget eller föreningen,
2. har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för ett aktiebolag, en ekonomisk förening eller en stiftelse, eller
3. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag.

Vid tillämpningen av andra stycket 1–3 ska inflytande som utövas av en juridisk person över vilken en kommun eller ett landsting bestämmer på det sätt som anges i de nämnda punkterna anses utövat av kommunen eller landstinget.

Första stycket gäller också för handlingar som efter medgivande av en kommun eller ett landsting för viss bestämd tid förvaras hos aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser där kommuner eller landsting tidigare har utövat ett rättsligt bestämmande inflytande.

Vad som föreskrivs om kommuner och landsting i första – tredje styckena tillämpas också på kommunalförbund.

Personuppgiftslag (1998:204)

(senast ändrad genom SFS 2009:827)

Allmänna bestämmelser	78
Syftet med lagen	78
Avvikande bestämmelser i annan författning	78
Definitioner	78
Tillämpningsområde	79
Det territoriella tillämpningsområdet	79
Behandling av personuppgifter som omfattas av lagen	79
Undantag för behandling av personuppgifter i ostrukturerat material ..	79
Undantag för privat behandling av personuppgifter	79
Förhållandet till tryck- och yttrandefriheten	79
Förhållandet till offentlighetsprincipen	79
Föreskrifter om undantag från vissa bestämmelser	79
Grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter	80
När behandling av personuppgifter är tillåten	80
Direkt marknadsföring	81
Samtycke återkallas	81
Förbud mot behandling av känsliga personuppgifter	81
Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter ..	81
Samtycke eller offentliggörande	81
Nödvändig behandling	81
Ideella organisationer	81
Hälsa- och sjukvård	82
Forskning och statistik	82
Bemyndigande att föreskriva ytterligare undantag	82
Uppgifter om lagöverträdelse m.m.	82
Behandling av personnummer	82
Information till den registrerade	83
Information skall lämnas självmant	83
Den information som skall lämnas självmant	83
Information skall lämnas efter ansökan	83
Undantag från informationsskyldigheten vid sekretess och tystnadsplikt	83
Rättelse	84
Automatiserade beslut	84
Säkerheten vid behandling	84
Personer som behandlar personuppgifter	84
Säkerhetsåtgärder	84
Tillsynsmyndigheten får besluta om säkerhetsåtgärder	85
Överföring av personuppgifter till tredje land	85
Förbud mot överföring av personuppgifter till tredje land	85
Undantag från förbudet mot överföring av personuppgifter till tredje land	85
Anmälan till tillsynsmyndigheten	85
Anmälningsskyldighet	85
Anmälan behöver inte göras om det finns ett personuppgiftsombud ..	86
Personuppgiftsombudets uppgifter	86
Obligatorisk anmälan av särskilt integritetskänsliga behandlingar	86
Upplysningar till allmänheten om behandlingar som inte anmäls	86
Tillsynsmyndighetens befogenheter	86
Skadestånd	87
Straff	87
Närmare föreskrifter	88
Överklagande	88
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	88
Propositioner	88

Allmänna bestämmelser

Syftet med lagen

1 § Syftet med denna lag är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Avvikande bestämmelser i annan författning

2 § Om det i en annan lag eller i en förordning finns bestämmelser som avviker från denna lag, skall de bestämmelserna gälla.

Definitioner

3 § I denna lag används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

<i>Beteckning</i>	<i>Betydelse</i>
Behandling (av personuppgifter)	Varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring.
Blockering (av personuppgifter)	En åtgärd som vidtas för att personuppgifterna skall vara förknippade med information om att de är spärrade och om anledningen till spärren och för att personuppgifterna inte skall lämnas ut till tredje man annat än med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen.
Mottagare	Den till vilken personuppgifter lämnas ut. När personuppgifter lämnas ut för att en myndighet skall kunna utföra sådan tillsyn, kontroll eller revision som den är skyldig att sköta, anses dock inte myndigheten som mottagare.
Personuppgifter	All slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet.
Personuppgiftsansvarig	Den som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter.
Personuppgiftsbiträde	Den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.
Personuppgiftsombud	Den fysiska person som, efter förordnande av den personuppgiftsansvarige, självständigt skall se till att personuppgifter behandlas på ett korrekt och lagligt sätt.
Den registrerade	Den som en personuppgift avser.
Samtycke	Varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeytring genom vilken den registrerade, efter att ha fått information, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne.
Tillsynsmyndigheten	Den myndighet som regeringen utser för att utöva tillsyn.
Tredje land	En stat som inte ingår i Europeiska unionen eller är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
Tredje man	Någon annan än den registrerade, den personuppgiftsansvarige, personuppgiftsombudet, personuppgiftsbiträdet och sådana personer som under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets direkta ansvar har befogenhet att behandla personuppgifter.

Tillämpningsområde

Det territoriella tillämpningsområdet

4 § Denna lag gäller för sådana personuppgiftsansvariga som är etablerade i Sverige.

Lagen tillämpas också när den personuppgiftsansvarige är etablerad i tredje land men för behandlingen av personuppgifter använder sig av utrustning som finns i Sverige. Vad som nu sagts gäller dock inte om utrustningen bara används för att överföra uppgifter mellan ett tredje land och ett annat sådant land.

I det fall som avses i andra stycket första meningen skall den personuppgiftsansvarige utse en företrädare för sig som är etablerad i Sverige. Vad som anges i denna lag om den personuppgiftsansvarige skall också gälla för företrädaren.

Behandling av personuppgifter som omfattas av lagen

5 § Denna lag gäller för sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis är automatiserad.

Lagen gäller även för annan behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Undantag för behandling av personuppgifter i ostrukturerat material

5 a § Bestämmelserna i 9, 10, 13–19, 21–26, 28, 33, 34 och 42 §§ behöver inte tillämpas på behandling av personuppgifter som inte ingår i eller är avsedda att ingå i en samling av personuppgifter som har strukturerats för att påtagligt underlätta sökning efter eller sammanställning av personuppgifter.

Sådan behandling som avses i första stycket får inte utföras, om den innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet. *Lag (2006:398)*

Undantag för privat behandling av personuppgifter

6 § Denna lag gäller inte för sådan behandling av personuppgifter som en fysisk person utför som ett led i en verksamhet av rent privat natur.

Förhållandet till tryck- och yttrandefriheten

7 § Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Bestämmelserna i 5 a, 9–29 och 33–44 §§ samt 45 § första stycket och 47–49 §§ skall inte tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande. *Lag (2006:398)*

Förhållandet till offentlighetsprincipen

8 § Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte i den utsträckning det skulle inskränka en myndighets skyldighet enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen att lämna ut personuppgifter.

Bestämmelserna hindrar inte heller att en myndighet arkiverar och bevarar allmänna handlingar eller att arkivmaterial tas om hand av en arkivmyndighet. Bestämmelsen i 9 § fjärde stycket gäller inte för en myndighets användning av personuppgifter i allmänna handlingar.

Föreskrifter om undantag från vissa bestämmelser

8 a § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från 9, 23–26 och 28 §§ samt 29 § andra stycket och 42 §, om det är nödvändigt med hänsyn till

- a) rikets säkerhet,
- b) försvaret,
- c) allmän säkerhet,

- d) förebyggande, undersökning eller avslöjande av brott eller av överträdelse av etiska regler som gäller för lagreglerade yrken,
- e) åtal för brott,
- f) ett viktigt ekonomiskt eller finansiellt intresse hos Europeiska unionen eller en stat som ingår i unionen,
- g) myndighetsutövning som avser tillsyn, inspektion eller reglering i fråga om sådant som nämns i c–f, eller
- h) skyddet av fri- och rättigheter. *Lag (2006:398)*

Grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter

9 § Den personuppgiftsansvarige skall se till att

- a) personuppgifter behandlas bara om det är lagligt,
- b) personuppgifter alltid behandlas på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed,
- c) personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål,
- d) personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in,
- e) de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen,
- f) inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen,
- g) de personuppgifter som behandlas är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella,
- h) alla rimliga åtgärder vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen, och
- i) personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

I fråga om första stycket d gäller dock att en behandling av personuppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål inte skall anses som oförenlig med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

Personuppgifter får bevaras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål under längre tid än som sagts i första stycket i. Personuppgifterna får dock i sådana fall inte bevaras under en längre tid än vad som behövs för dessa ändamål.

Personuppgifter som behandlas för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål får användas för att vidta åtgärder i fråga om den registrerade bara om den registrerade har lämnat sitt samtycke eller det finns synnerliga skäl med hänsyn till den registrerades vitala intressen.

När behandling av personuppgifter är tillåten

10 § Personuppgifter får behandlas bara om den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen eller om behandlingen är nödvändig för att

- a) ett avtal med den registrerade skall kunna fullgöras eller åtgärder som den registrerade begärt skall kunna vidtas innan ett avtal träffas,
- b) den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra en rättslig skyldighet,
- c) vitala intressen för den registrerade skall kunna skyddas,
- d) en arbetsuppgift av allmänt intresse skall kunna utföras,
- e) den personuppgiftsansvarige eller en tredje man till vilken personuppgifter lämnas ut skall kunna utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning, eller
- f) ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos den personuppgiftsansvarige eller hos en sådan tredje man till vilken personuppgifterna lämnas ut skall kunna tillgodoses, om detta intresse väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten.

Direkt marknadsföring

11 § Personuppgifter får inte behandlas för ändamål som rör direkt marknadsföring, om den registrerade hos den personuppgiftsansvarige skriftligen har anmält att han eller hon motsätter sig sådan behandling.

Samtycke återkallas

12 § I de fall då behandling av personuppgifter bara är tillåten när den registrerade har lämnat sitt samtycke enligt 10, 15 eller 34 § har den registrerade rätt att när som helst återkalla ett lämnat samtycke. Ytterligare personuppgifter om den registrerade får därefter inte behandlas.

En registrerad har utöver vad som följer av första stycket och 11 § inte rätt att motsätta sig sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag.

Förbud mot behandling av känsliga personuppgifter

13 § Det är förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar

- a) ras eller etniskt ursprung,
- b) politiska åsikter,
- c) religiös eller filosofisk övertygelse, eller
- d) medlemskap i fackförening.

Det är också förbjudet att behandla sådana personuppgifter som rör hälsa eller sexuell liv.

Uppgifter av den art som anges i första och andra styckena betecknas i denna lag som *känsliga personuppgifter*.

Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter

14 § Det är trots förbudet i 13 § tillåtet att behandla känsliga personuppgifter i de fall som anges i 15–19 §§.

I 10 § finns det bestämmelser om i vilka fall behandling av personuppgifter över huvud taget är tillåten.

Samtycke eller offentliggörande

15 § Känsliga personuppgifter får behandlas, om den registrerade har lämnat sitt uttryckliga samtycke till behandlingen eller på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna.

Nödvändig behandling

16 § Känsliga personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att

- a) den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra sina skyldigheter eller utöva sina rättigheter inom arbetsrätten,
- b) den registrerades eller någon annans vitala intressen skall kunna skyddas och den registrerade inte kan lämna sitt samtycke, eller
- c) rättsliga anspråk skall kunna fastställas, göras gällande eller försvaras.

Uppgifter som behandlas med stöd av första stycket a får lämnas ut till tredje man bara om det inom arbetsrätten finns en skyldighet för den personuppgiftsansvarige att göra det eller den registrerade uttryckligen har samtyckt till utlämnandet.

Ideella organisationer

17 § Ideella organisationer med politiskt, filosofiskt, religiöst eller fackligt syfte får inom ramen för sin verksamhet behandla känsliga personuppgifter om organisationens medlemmar och sådana andra personer som på grund av organisationens syfte har regelbunden kontakt med den. Känsliga personuppgifter får dock lämnas ut till tredje man bara om den registrerade uttryckligen har samtyckt till det.

Hälsa- och sjukvård

18 § Känsliga personuppgifter får behandlas för hälso- och sjukvårdsändamål, om behandlingen är nödvändig för

- a) förebyggande hälso- och sjukvård,
- b) medicinska diagnoser,
- c) vård eller behandling, eller
- d) administration av hälso- och sjukvård.

Den som är yrkesmässigt verksam inom hälso- och sjukvårdsområdet och har tystnadsplikt får även behandla känsliga personuppgifter som omfattas av tystnadsplikten. Detsamma gäller den som är underkastad en liknande tystnadsplikt och som har fått känsliga personuppgifter från verksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Forskning och statistik

19 § Känsliga personuppgifter får behandlas för forskningsändamål om behandlingen godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

Känsliga personuppgifter får behandlas för statistikändamål, om behandlingen är nödvändig på sätt som sägs i 10 § och om samhällsintresset av det statistikprojekt där behandlingen ingår klart väger över den risk för otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet som behandlingen kan innebära.

Har behandlingen godkänts av en forskningsetisk kommitté, skall förutsättningarna enligt andra stycket anses uppfyllda. Med forskningsetisk kommitté avses ett sådant särskilt organ för prövning av forskningsetiska frågor som har företrädare för såväl det allmänna som forskningen och som är knutet till ett universitet eller en högskola eller till någon annan instans som i mera betydande omfattning finansierar forskning.

Personuppgifter får lämnas ut för att användas i sådana projekt som avses i andra stycket, om inte något annat följer av regler om sekretess och tystnadsplikt.

Lag (2003:466)

Bemyndigande att föreskriva ytterligare undantag

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från förbudet i 13 §, om det behövs med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. *Lag (1998:1436)*

Uppgifter om lagöverträdelse m.m.

21 § Det är förbjudet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden.

Personuppgifter som avses i första stycket får dock behandlas för forskningsändamål av andra än myndigheter, om behandlingen har godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i första stycket.

Regeringen får i enskilda fall besluta om undantag från förbudet i första stycket. Regeringen får överlåta åt tillsynsmyndigheten att fatta sådana beslut. *Lag (2008:187)*

Behandling av personnummer

22 § Uppgifter om personnummer eller samordningsnummer får utan samtycke behandlas bara när det är klart motiverat med hänsyn till

- a) ändamålet med behandlingen,
- b) vikten av en säker identifiering, eller
- c) något annat beaktansvärt skäl. *Lag (1999:1059)*

Information till den registrerade

Information skall lämnas självmant

23 § Om uppgifter om en person samlas in från personen själv, skall den personuppgiftsansvarige i samband därmed självmant lämna den registrerade information om behandlingen av uppgifterna.

24 § Om personuppgifterna har samlats in från någon annan källa än den registrerade, skall den personuppgiftsansvarige självmant lämna den registrerade information om behandlingen av uppgifterna när de registreras. Är uppgifterna avsedda att lämnas ut till tredje man, behöver informationen dock inte ges förrän uppgifterna lämnas ut för första gången.

Information enligt första stycket behöver inte lämnas, om det finns bestämmelser om registrerandet eller utlämnandet av personuppgifterna i en lag eller någon annan författning.

Information behöver inte heller lämnas enligt första stycket, om detta visar sig vara omöjligt eller skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats. Om uppgifterna används för att vidta åtgärder som rör den registrerade, skall dock information lämnas senast i samband med att så sker.

Den information som skall lämnas självmant

25 § Information enligt 23 eller 24 § skall omfatta

- a) uppgift om den personuppgiftsansvariges identitet,
- b) uppgift om ändamålen med behandlingen, och
- c) all övrig information som behövs för att den registrerade skall kunna ta till vara sina rättigheter i samband med behandlingen, såsom information om mottagarna av uppgifterna, skyldighet att lämna uppgifter och rätten att ansöka om information och få rättelse.

Information behöver dock inte lämnas om sådant som den registrerade redan känner till.

Information skall lämnas efter ansökan

26 § Den personuppgiftsansvarige är skyldig att till var och en som ansöker om det en gång per kalenderår gratis lämna besked om personuppgifter som rör den sökande behandlas eller ej. Behandlas sådana uppgifter skall skriftlig information lämnas också om

- a) vilka uppgifter om den sökande som behandlas,
- b) varifrån dessa uppgifter har hämtats,
- c) ändamålen med behandlingen, och
- d) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.

En ansökan enligt första stycket skall göras skriftligen hos den personuppgiftsansvarige och vara undertecknad av den sökande själv. Information enligt första stycket skall lämnas inom en månad från det att ansökan gjordes. Om det finns särskilda skäl för det, får information dock lämnas senast fyra månader efter det att ansökan gjordes.

Information enligt första stycket behöver inte lämnas om personuppgifter i löpande text som inte fått sin slutliga utformning när ansökan gjordes eller som utgör minnesanteckning eller liknande. Vad som nu sagts gäller dock inte om uppgifterna har lämnats ut till tredje man eller om uppgifterna behandlas enbart för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål eller, när det gäller löpande text som inte fått sin slutliga utformning, om uppgifterna har behandlats under längre tid än ett år.

Undantag från informationsskyldigheten vid sekretess och tystnadsplikt

27 § I den utsträckning det är särskilt föreskrivet i lag eller annan författning eller annars framgår av beslut som har meddelats med stöd av författning att uppgifter inte får lämnas ut till den registrerade gäller inte bestämmelserna i 23–26 §§. En person-

uppgiftsansvarig som inte är en myndighet får därvid i motsvarande fall som avses i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) vägra att lämna ut uppgifter till den registrerade. *Lag (2009:468)*

Rättelse

28 § Den personuppgiftsansvarige är skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med denna lag eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen. Den personuppgiftsansvarige skall också underrätta tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut om åtgärden, om den registrerade begär det eller om mera betydande skada eller olägenhet för den registrerade skulle kunna undvikas genom en underrättelse. Någon sådan underrättelse behöver dock inte lämnas, om detta visar sig vara omöjligt eller skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats.

Automatiserade beslut

29 § Om ett beslut som har rättsliga följder för en fysisk person eller annars har märkbara verkningar för den fysiska personen, grundas enbart på automatiserad behandling av sådana personuppgifter som är avsedda att bedöma egenskaper hos personen, skall den som berörs av beslutet ha möjlighet att på begäran få beslutet omprövat av någon person.

Var och en som varit föremål för ett sådant beslut som avses i första stycket har rätt att på ansökan få information från den personuppgiftsansvarige om vad som har styrkt den automatiserade behandling som lett fram till beslutet. I fråga om ansökan och lämnandet av information gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 26 §.

Säkerheten vid behandling

Personer som behandlar personuppgifter

30 § Ett personuppgiftsbiträde och den eller de personer som arbetar under biträdets eller den personuppgiftsansvariges ledning får behandla personuppgifter bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige.

Det skall finnas ett skriftligt avtal om personuppgiftsbiträdets behandling av personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. I det avtalet skall det särskilt föreskrivas att personuppgiftsbiträdet får behandla personuppgifterna bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige och att personuppgiftsbiträdet är skyldigt att vidta de åtgärder som avses i 31 § första stycket.

Om det i lag eller annan författning finns särskilda bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i det allmännas verksamhet i frågor som avses i första stycket, skall dessa gälla i stället för vad som sägs i första stycket.

Säkerhetsåtgärder

31 § Den personuppgiftsansvarige skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna skall åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av

- a) de tekniska möjligheter som finns,
- b) vad det skulle kosta att genomföra åtgärderna,
- c) de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna, och
- d) hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är.

När den personuppgiftsansvarige anlitar ett personuppgiftsbiträde, skall den personuppgiftsansvarige förvissa sig om att personuppgiftsbiträdet kan genomföra de säkerhetsåtgärder som måste vidtas och se till att personuppgiftsbiträdet verkligen vidtar åtgärderna.

Tillsynsmyndigheten får besluta om säkerhetsåtgärder

32 § Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall besluta om vilka säkerhetsåtgärder som den personuppgiftsansvarige skall vidta enligt 31 §.

I 45 § finns det bestämmelser om tillsynsmyndighetens möjligheter att förena beslutet med vite.

Överföring av personuppgifter till tredje land*Förbud mot överföring av personuppgifter till tredje land*

33 § Det är förbjudet att till tredje land föra över personuppgifter som är under behandling om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna. Förbudet gäller också överföring av personuppgifter för behandling i tredje land.

Frågan om en skyddsnivå är adekvat skall bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter som har samband med överföringen. Särskild vikt skall läggas vid uppgifternas art, ändamålet med behandlingen, hur länge behandlingen skall pågå, ursprungslandet, det slutliga bestämmelselandet och de regler som finns för behandlingen i det tredje landet. *Lag (1999:1210)*

Undantag från förbudet mot överföring av personuppgifter till tredje land

34 § Det är trots förbudet i 33 § tillåtet att föra över personuppgifter till tredje land, om den registrerade har lämnat sitt samtycke till överföringen eller om överföringen är nödvändig för att

- ett avtal mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöras eller åtgärder som den registrerade begärt skall kunna vidtas innan ett avtal träffas,
- ett sådant avtal mellan den personuppgiftsansvarige och tredje man som är i den registrerades intresse skall kunna ingås eller fullgöras,
- rättsliga anspråk skall kunna fastställas, göras gällande eller försvaras, eller
- vitala intressen för den registrerade skall kunna skyddas.

Det är också tillåtet att föra över personuppgifter för användning enbart i en stat som har anslutit sig till Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter.

35 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 33 § för överföring av personuppgifter till vissa stater. Regeringen får också meddela föreskrifter om att överföring av personuppgifter till tredje land är tillåten, om överföringen regleras av ett avtal som ger tillräckliga garantier till skydd för de registrerades rättigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 33 §, om det behövs med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse eller om det finns tillräckliga garantier till skydd för de registrerades rättigheter.

Regeringen får under de förutsättningar som nämns i andra stycket i enskilda fall besluta om undantag från förbudet i 33 §. Regeringen får överlåta åt tillsynsmyndigheten att fatta sådana beslut. *Lag (1998:1436)*

Anmälan till tillsynsmyndigheten*Anmälningsskyldighet*

36 § Behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad omfattas av anmälningsskyldighet. Den personuppgiftsansvarige skall göra en skriftlig anmälan till tillsynsmyndigheten innan en sådan behandling eller en serie av sådana behandlingar med samma eller liknande ändamål genomförs.

Om den personuppgiftsansvarige utser ett personuppgiftsombud skall detta anmälas till tillsynsmyndigheten. Även ett entledigande av ett personuppgiftsombud skall anmälas till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från anmälningskyldigheten enligt första stycket för sådana typer av behandlingar som sannolikt inte kommer att leda till otillbörligt intrång i den personliga integriteten.

Anmälan behöver inte göras om det finns ett personuppgiftsombud

37 § Om den personuppgiftsansvarige har anmält till tillsynsmyndigheten att ett personuppgiftsombud utsetts och vem det är, behöver anmälan enligt 36 § första stycket inte göras.

Personuppgiftsombudets uppgifter

38 § Personuppgiftsombudet skall ha till uppgift att självständigt se till att den personuppgiftsansvarige behandlar personuppgifter på ett lagligt och korrekt sätt och i enlighet med god sed samt påpeka eventuella brister för honom eller henne.

Har personuppgiftsombudet anledning att misstänka att den personuppgiftsansvarige bryter mot de bestämmelser som gäller för behandlingen av personuppgifter och vidtas inte rättelse så snart det kan ske efter påpekande, skall personuppgiftsombudet anmäla förhållandet till tillsynsmyndigheten.

Personuppgiftsombudet skall även i övrigt samråda med tillsynsmyndigheten vid tveksamhet om hur de bestämmelser som gäller för behandlingen av personuppgifter skall tillämpas.

39 § Personuppgiftsombudet skall föra en förteckning över de behandlingar som den personuppgiftsansvarige genomför och som skulle ha omfattats av anmälningskyldighet om ombudet inte hade funnits. Förteckningen skall omfatta åtminstone de uppgifter som en anmälan enligt 36 § skulle ha innehållit.

40 § Personuppgiftsombudet skall hjälpa registrerade att få rättelse när det finns anledning att misstänka att behandlade personuppgifter är felaktiga eller ofullständiga.

Obligatorisk anmälan av särskilt integritetskänsliga behandlingar

41 § Regeringen får meddela föreskrifter om att sådana behandlingar av personuppgifter som innebär särskilda risker för otillbörligt intrång i den personliga integriteten skall för förhandskontroll anmälas till tillsynsmyndigheten enligt 36 § tre veckor i förväg. Om regeringen har meddelat sådana föreskrifter, gäller inte undantaget från anmälningskyldigheten enligt 37 §. *Lag (1998:1436)*

Upplysningar till allmänheten om behandlingar som inte anmälts

42 § Den personuppgiftsansvarige ska till var och en som begär det skyndsamt och på lämpligt sätt lämna upplysningar om sådana automatiserade eller andra behandlingar av personuppgifter som inte har anmälts till tillsynsmyndigheten. Upplysningarna ska omfatta det som en anmälan enligt 36 § första stycket skulle ha omfattat. Den personuppgiftsansvarige är dock inte skyldig att lämna ut sekretessbelagda uppgifter eller uppgifter om vilka säkerhetsåtgärder som har vidtagits. En personuppgiftsansvarig som inte är en myndighet får därvid i motsvarande fall som avses i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) vägra att lämna ut uppgifter.

Lag (2009:468)

Tillsynsmyndighetens befogenheter

43 § Tillsynsmyndigheten har rätt att för sin tillsyn på begäran få

- a) tillgång till de personuppgifter som behandlas,
- b) upplysningar om och dokumentation av behandlingen av personuppgifter och säkerheten vid denna, och
- c) tillträde till sådana lokaler som har anknytning till behandlingen av personuppgifter.

44 § Om tillsynsmyndigheten inte efter begäran enligt 43 § kan få tillräckligt underlag för att konstatera att behandlingen av personuppgifter är laglig, får myndigheten vid vite förbjuda den personuppgiftsansvarige att behandla personuppgifter på något annat sätt än genom att lagra dem.

45 § Om tillsynsmyndigheten konstaterar att personuppgifter behandlas eller kan komma att behandlas på ett olagligt sätt, skall myndigheten genom påpekanden eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse. Går det inte att få rättelse på något annat sätt eller är saken brådskande, får myndigheten vid vite förbjuda den personuppgiftsansvarige att fortsätta att behandla personuppgifterna på något annat sätt än genom att lagra dem.

Om den personuppgiftsansvarige inte frivilligt följer ett beslut om säkerhetsåtgärder enligt 32 § som vunnit laga kraft, får tillsynsmyndigheten föreskriva vite.

46 § Innom tillsynsmyndigheten beslutar om vite enligt 44 eller 45 §, skall den personuppgiftsansvarige ha fått tillfälle att yttra sig. Om saken är brådskande, får myndigheten dock i avvaktan på yttrandet meddela ett tillfälligt beslut om vite. Det tillfälliga beslutet skall omprövas, när yttrandetiden har gått ut.

Ett vitesföreläggande skall delges den personuppgiftsansvarige. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) får användas bara om det finns skäl att anta att den personuppgiftsansvarige har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

47 § Tillsynsmyndigheten får hos förvaltningsrätten inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen ansöka om att sådana personuppgifter som har behandlats på ett olagligt sätt ska utplånas.

Beslut om utplånande får inte meddelas om det är oskäligt. *Lag (2009:827)*

Skadestånd

48 § Den personuppgiftsansvarige skall ersätta den registrerade för skada och kränkning av den personliga integriteten som en behandling av personuppgifter i strid med denna lag har orsakat.

Ersättningsskyldigheten kan i den utsträckning det är skäligt jämkas, om den personuppgiftsansvarige visar att felet inte berodde på honom eller henne.

Straff

49 § Till böter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst två år döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- lämnar osann uppgift i sådan information till registrerade som föreskrivs i denna lag, i anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 36 § eller till tillsynsmyndigheten när myndigheten begär information enligt 43 §,
- behandlar personuppgifter i strid med 13–21 §§,
- för över personuppgifter till tredje land i strid med 33–35 §§,
- låter bli att göra anmälan enligt 36 § första stycket eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 41 §,
- behandlar sådana personuppgifter som avses i 13 och 21 §§ i strid med 5 a § andra stycket, eller
- i strid med 5 a § andra stycket för över personuppgifter till tredje land som inte har en sådan adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna som avses i 33 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Den som överträtt ett vitesföreläggande enligt 44 § eller 45 § första stycket döms inte till ansvar för en gärning som omfattas av vitesföreläggandet. *Lag (2006:398)*

Närmare föreskrifter

50 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om

- a) i vilka fall behandling av personuppgifter är tillåten,
- b) vilka krav som ställs på den personuppgiftsansvarige vid behandling av personuppgifter,
- c) i vilka fall användning av personnummer är tillåten,
- d) vad en anmälan eller ansökan till en personuppgiftsansvarig skall innehålla,
- e) vilken information som skall lämnas till registrerade och hur informationen skall lämnas, och
- f) anmälan till tillsynsmyndigheten och förfarandet när anmälda uppgifter har ändrats. *Lag (1998:1436)*

Överklagande

51 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag om annat än föreskrifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas. *Lag (2006:398)*

52 § En myndighets beslut om information enligt 26 §, om rättelse och underrättelse till tredje man enligt 28 §, om information enligt 29 § andra stycket och om upplysningar enligt 42 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Första stycket gäller inte för beslut av riksdagen, regeringen eller riksdagens ombudsmän. *Lag (2006:398)*

53 § Andra beslut enligt denna lag än sådana som avses i 47, 51 och 52 §§ får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2006:398)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2009:827

Denna lag träder i kraft den 15 februari 2010.

Propositioner

SFS 1998:204

Prop. 1997/98:44

SFS 1998:1436

Prop. 1997/98:44

SFS 1999:1059

Prop. 1999/2000:6

SFS 1999:1210

Prop. 1999/2000:11

SFS 2003:466

Prop. 2002/03:50

SFS 2006:398

Prop. 2005/06:173

SFS 2008:187

Prop. 2007/08:44

SFS 2009:468

Prop. 2008/09:150

SFS 2009:827

Prop. 2008/09:165

Personuppgiftsförordning (1998:1191)

(senast ändrad genom SFS 2008:750)

Inledande bestämmelse	89
Tillsynsmyndighet	89
Anmälan till Datainspektionen	89
Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter ..	89
Behandling av uppgifter om lagöverträdelser m.m.	90
Förhandskontroll	90
Överföring av personuppgifter till tredjeland	90
Branschöverenskommelser	91
Bemyndiganden	91
Bistånd till personer som är registrerade utomlands	91
Bilaga 1	92
Bilaga 2	93
Bilaga 3	93

Inledande bestämmelse

1 § I denna förordning ges kompletterande föreskrifter beträffande sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen (1998:204).

Tillsynsmyndighet

2 § Datainspektionen är tillsynsmyndighet enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Anmälan till Datainspektionen

3 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av personuppgifter

1. som utförs till följd av en myndighets skyldighet enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen att lämna ut allmän handling,
2. som till följd av bestämmelserna i arkivlagen (1990:782) eller arkivförordningen (1991:446) utförs av en arkivmyndighet,
3. som regleras genom särskilda föreskrifter i lag eller förordning i andra fall än som nämns i 1 och 2.

4 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av personuppgifter i löpande text eller sådant ostrukturerat material som avses i 5 a § personuppgiftslagen. *Förordning (2006:1221)*

5 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av känsliga personuppgifter som utförs med stöd av 17 § personuppgiftslagen. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller för en sådan organisations motsvarande behandling av andra slag av personuppgifter än känsliga personuppgifter.

6 § Datainspektionen får meddela föreskrifter om undantag från anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) för sådana typer av behandlingar som sannolikt inte kommer att leda till otillbörligt intrång i den personliga integriteten.

7 § Datainspektionen skall med automatiserad behandling föra ett register över de behandlingar av personuppgifter som anmälts till inspektionen enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter

8 § Utöver vad som följer av 5 a och 15–19 §§ personuppgiftslagen (1998:204) får känsliga personuppgifter behandlas av en myndighet i löpande text om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Förordning (2006:1221)

Behandling av uppgifter om lagöverträdelser m.m.

9 § Datainspektionen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden. Datainspektionen får också i enskilda fall besluta om undantag från förbudet. *Förordning (2001:582)*

Förhandskontroll

10 § Automatiserade behandlingar av personuppgifter om genetiska anlag som framkommit efter genetisk undersökning skall, oavsett om de omfattas av anmälningskyldighet enligt 36 § personuppgiftslagen (1998:204) eller inte, anmälas för förhandskontroll till Datainspektionen senast tre veckor i förväg. Detta gäller dock inte sådan behandling av personuppgifter som regleras genom särskilda föreskrifter i lag eller förordning. *Förordning (2006:1221)*

11 § Datainspektionen skall i fråga om sådan behandling som anmälts dit enligt 10 § denna förordning eller enligt särskilda föreskrifter om förhandskontroll i någon annan författning särskilt fatta beslut, om det skall vidtas åtgärder med anledning av anmälan eller inte. *Förordning (2001:751)*

Överföring av personuppgifter till tredjeland

12 § En kommun eller ett landsting får till tredjeland föra över personuppgifter som ingår i

1. ett diarium och som anges i 15 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100),
2. en kallelse till ett sammanträde med fullmäktige eller en nämnd,
3. en kungörelse om sammanträde med fullmäktige, eller
4. ett justerat protokoll som har förts vid ett sammanträde med fullmäktige eller en nämnd.

Personuppgifter som direkt pekar ut den registrerade får inte föras över. Detta förbud gäller dock inte personuppgifter som rör en förtroendevald, när det gäller hans eller hennes uppdrag. Förbudet gäller inte heller om

1. övriga personuppgifter som rör den registrerade inte är sådana som avses i 13 eller 21 § personuppgiftslagen (1998:204), och
2. det saknas skäl att anta att det finns risk för att den registrerades personliga integritet kränks genom överföringen.

Personnummer eller samordningsnummer får aldrig föras över.

Bestämmelserna i första – tredje styckena gäller även ett kommunalförbund. Med fullmäktige avses i ett sådant fall i stället förbundsfullmäktige eller förbundsdirektionen och med en nämnd avses ett sådant organ som anges i 3 kap. 25 § andra stycket kommunallagen (1991:900). *Förordning (2006:1221)*

13 § Personuppgifter får föras över till tredjeland

1. om och i den utsträckning Europeiska gemenskapernas kommission har konstaterat att landet har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifter i enlighet med artikel 25.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, eller
2. om personuppgifterna förs över med tillämpning av ett avtal som innehåller sådana standardavtalsklausuler som kommissionen enligt artikel 26.4 i direktivet har beslutat erbjuda tillräckliga garantier för att privatliv och enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter skyddas samt för utövningen av motsvarande rättigheter.

Beslut av kommissionen som avses i första stycket 1 anges i bilaga 1 till denna förordning. Av bilagan framgår att vissa av besluten enbart gäller överföringar till sådana mottagare som är specificerade i besluten.

Beslut av kommissionen som avses i första stycket 2 anges i bilaga 2 till denna förordning. *Förordning (2006:1221)*

13 a § En transportör, som luftvägen transporterar passagerare till eller från ett tredjeland, får till det landet föra över personuppgifter som finns i transportörens passagerarförteckning (Passenger Name Record), om det sker enligt villkor som framgår av en överenskommelse mellan tredjelandet och Europeiska unionen avseende behandling och överföring av uppgifter rörande flygpassagerare.

Överenskommelser som avses i första stycket anges i bilaga 3 till denna förordning. *Förordning (2006:1221)*

14 § Datainspektionen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 33 § personuppgiftslagen (1998:204) att till tredjeland föra över personuppgifter som är under behandling och att föra över personuppgifter för behandling i tredjeland om det finns tillräckliga garantier till skydd för de registrerades rättigheter. Datainspektionen får också under samma förutsättning i enskilda fall besluta om undantag från förbudet. *Förordning (2006:1221)*

Branschöverenskommelser

15 § Datainspektionen skall på begäran av en organisation som företräder en väsentlig del av de personuppgiftsansvariga inom en viss bransch eller inom ett visst område avge yttrande över förslag till överenskommelser vad avser behandling av personuppgifter inom branschen eller området (branschöverenskommelse).

Ett yttrande enligt första stycket skall avse branschöverenskommelsens förenlighet med personuppgiftslagen (1998:204) och andra författningar som reglerar den behandling av personuppgifter det är fråga om.

Inspektionen skall innan den avger yttrande om det är lämpligt se till att organisationer som företräder de registrerade har fått tillfälle att yttra sig över förslagen till branschöverenskommelser. *Förordning (2001:582)*

Bemyndiganden

16 § Datainspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1. i vilka fall behandling av personuppgifter är tillåten,
2. vilka krav som ställs på den personuppgiftsansvarige,
3. i vilka fall användning av personnummer är tillåten,
4. vad en anmälan eller ansökan till en personuppgiftsansvarig skall innehålla,
5. vilken information som skall lämnas till registrerade och hur informationen skall lämnas,
6. anmälan till inspektionen och förfarandet när anmälda uppgifter har ändrats.

Förordning (2001:582)

Bistånd till personer som är registrerade utomlands

17 § Den som är bosatt i Sverige och som är eller kan antas vara registrerad i ett register som omfattas av Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter i ett land, som är anslutet till konventionen, får till Datainspektionen ge in en sådan framställning om bistånd som avses i artikel 14, punkt 2, i konventionen. Datainspektionen förmedlar framställningen till det andra landet.

Framställningen skall innehålla uppgifter om

1. namn, adress och andra uppgifter som behövs för att identifiera den person som gör framställningen,
2. det register som framställningen avser eller den som är ansvarig för registret,
3. ändamålet med framställningen. *Förordning (2001:582)*

Bilaga 1

Europeiska gemenskapernas kommission har meddelat följande beslut enligt artikel 25.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG. Av beslut 3 och 6 framgår att dessa beslut bara gäller överföringar till vissa i besluten specificerade mottagare i respektive land.

<i>Tredjeland</i>	<i>Beslut</i>
Argentina	1. Kommissionens beslut 2003/490/EG av den 30 juni 2003 i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd för personuppgifter i Argentina.
Bailiwick of Guernsey, dvs. öarna Guernsey, Alderney, Sark, Herm, Jethou, Brecqhou och Lihou	2. Kommissionens beslut 2003/821/EG av den 21 november 2003 om skyddsnivån för personuppgifter på Guernsey.
Förenta staterna	3. Kommissionens beslut 2000/520/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom de principer om integritetsskydd (Safe Harbor Privacy Principles) i kombination med frågor och svar som Förenta staternas handelsministerium utfärdat.
Isle of Man	4. Kommissionens beslut 2004/411/EG av den 28 april 2004 om skyddsnivån för personuppgifter på Isle of Man.
Jersey	5. Kommissionens beslut 2008/393/EG av den 8 maj 2008 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd för personuppgifter på Jersey.
Kanada	6. Kommissionens beslut 2002/2/EG av den 20 december 2001 i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd för personuppgifter genom den kanadensiska lagen om elektroniska handlingar och skydd för personuppgifter (Personal Information Protection and Electronic Documents Act).
Schweiz	7. Kommissionens beslut 2000/518/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd av personuppgifter i Schweiz.

Förordning (2008:663)

Bilaga 2

Europeiska gemenskapernas kommission har meddelat följande beslut enligt artikel 26.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG.

1. Kommissionens beslut av den 15 juni 2001 om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till tredjeland enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG och kommissionens beslut av den 27 december 2004 om ändring av nämnda beslut.
2. Kommissionens beslut av den 27 december 2001 om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till registerförare etablerade i tredjeland i enlighet med direktiv 95/46/EG. *Förordning (2006:1221)*

Bilaga 3

Mellan Europeiska unionen och tredjeland gäller följande internationella överenskommelser om överföring av uppgifter i lufttrafikföretags passagerarförteckningar (Passenger Name Record).

*Tredjeland**Överenskommelse*

Amerikas förenta stater

1. Avtal den 26 juli 2007 mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) och överföring av dessa till Förenta staternas Department of Homeland Security.

Australien

2. Avtal den 30 juni 2008 mellan Europeiska unionen och Australien om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) från Europeiska unionen och överföring av dessa till Australiens tullmyndighet.

Förordning (2008:750)